

FRANKOFONİ

SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
EDEBİYAT FAKÜLTESİ FRANSIZ DİLİ VE EDEBİYATI BÖLÜMÜ
FRANKOFONİ ÖĞRENCİ TOPLULUĞU
KÜLTÜR, SANAT VE EDEBİYAT DERGİSİ

MART 2025 - 2. SAYI

İÇİNDEKİLER

4	UNUTUŞUN DERİNLİKLERİNDE YİTİK FİLM	40	BULMACA
6	LOUVRE MÜZESİ (MUSÉE DU LOUVRE)	41	PIERRE BILLOTTE
10	LEONARDO DA VINCI'NİN TABLOLARINDAKİ GİZEMLER	44	KIRDAKİ SİYAH BÖCEKLER
15	ELEKTRONİK KİTAPLAR BASILI KİTAPLARI GÖLGEDE Mİ BIRAKACAK?	45	UNE BALADE D'ÉTERNITÉ TOUJOURS
18	SEVGİ EMEKMİŞ	46	MODERNİZM'E KISA BİR BAKIŞ
20	EXPRESSIONS ET PROVERBES	50	YAZAR OLMADAN ÖNCE SIMONE DE BEAUVOIR
25	CHATEAUBRIAND	53	NEREYE GİDİYOR BU YAPAY ZEKA?
26	DÜN, BUGÜN VE YARIN	55	ARAYIŞ
27	ZAMAN ALGISINI BOZAN FİLM: TENET	56	VARLIK VE HIÇLIK
31	VERS SON CŒUR	57	RAISED BY THE WOLVES
32	COCO CHANEL	65	L'HUMOUR EST-ELLE UN OBSTACLE AU PROGRÈS SOCIAL ?
33	KADİM BİR SİMGE: HAYAT AĞACI	66	ÜÇ MAYMUN FİLM ANALİZİ
37	AYDINLANMA BAĞLAMINDA JEAN JACQUES ROUSSEAU	71	WILLIAM SHAKESPEARE
		76	FİLİSTİN'İN SEMBOLÜ KARPUZ DİLİMİ

EDİTÖRLER

Yunus Çağrı KAYA

Dr. Öğretim Üyesi Fatih AYNACI

Dr. Öğretim Üyesi Seçil YÜCEDAĞ BAŞSOY

DİZGİ-TASARIM SORUMLUSU

İlkcan Güriz PAK

FRANKOFONİ ÖĞRENCİ TOPLULUĞU AKADEMİK BAŞKANI

Dr. Öğretim Üyesi Esra BÜYÜKŞAHİN KÖSEOĞLU

İletişim Bilgilerimiz

Dergimiz hakkında her türlü görüş, öneri ve sorularınızı bizimle paylaşabilirsiniz. Siz değerli okuyucularımızla daha yakın bir iletişim kurmak ve dergimizi sizin beklentileriniz doğrultusunda geliştirmek bizim için çok önemli. Aşağıdaki iletişim bilgilerini kullanarak bize ulaşabilirsiniz:

- E-posta: selcukfransizdili@gmail.com
- Telefon: +90 (332) 223 14 62

Dergimizde yer almasını istediğiniz konular, yazı önerileriniz veya genel geri bildirimleriniz için bize ulaşmaktan çekinmeyin. Sizin geri bildirimleriniz, dergimizi daha iyi hale getirmek için en değerli kaynağımızdır.

EDİTÖRDEN

Merhaba Sevgili Arkadaşlar,

Yeni sayımızla birlikte sizlerle buluşmanın mutluluğunu yaşıyorum! Sanat, kültür ve edebiyat dünyasının büyüleyici atmosferine hep birlikte adım atıyoruz. Bu dergi, hayal gücümüzün ve yaratıcılığımızın sınırsız olduğunu göstermemiz için mükemmel bir platform.

Bu sayıda, hepimizin içindeki sanatçıyı, yazarı ve düşünürü ortaya çıkarmak istedik. Dergimizde, sizin gibi öğrencilerin kaleminden çıkan hikayeler, şiirler, resimler ve denemelerle dolu dopdolu bir içerik bulacaksınız. Amacımız, okul hayatının yoğun temposunda biraz soluklanarak, kendimizi ifade edebileceğimiz ve hayallerimizi paylaşabileceğimiz bir alan yaratmak.

Her birimizin farklı bir perspektifi ve yaratıcı bir bakış açısı var; bu dergi, tüm bu farklılıkları bir araya getirerek zengin bir mozaik oluşturuyor.

En heyecan verici kısmı ise şu: Bu dergi tamamen bizim! Sizlerin önerileri, yazıları ve sanat eserleriyle şekilleniyor. Hepimiz burada, birbirimizden ilham alarak ve birbirimizi destekleyerek daha da büyüeyebiliriz. Eğer siz de katkıda bulunmak isterseniz, fikirlerinizi ve eserlerinizi bizimle paylaşmaktan çekinmeyin.

Umarım bu sayıyı okurken bir yandan yeni şeyler öğrenir, bir yandan da kendi yaratıcılığımızın sınırlarını keşfedersiniz. Bu dergi sadece bir yayın değil; bizim hikayemiz, bizim sanatımız ve bizim dünyamız.

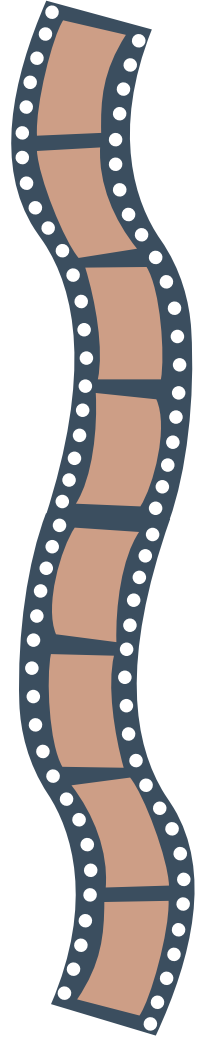
Keyifli okumalar ve yaratıcı bir eğitim yılı dilerim!

Sevgilerle,

UNUTUŞUN DERİNLİKLERİNDE YİTİK FİLM

Nietzsche, 'Unutan iyileşir.' der. Ancak unutmama, içinde hatırlama potansiyeli barındıran bir olgudur. Dolayısıyla, unutmak istediğimiz şeyden gerçekten kurtulmak için unutmamayı da unutmak gerekebilir. Bir gece çok içip duygusal bir deneyim yaşadıysak ve bu deneyim olumsuzsa, kendimize geldiğimizde detaylarıyla hatırlamak isteriz. Örneğin, bir ayrılık yaşadıysak, nedenlerini iyice anlamaya çalışırız çünkü bu iyileşmemize yardımcı olabilir. Ancak, hiçbir şey hatıramızda yoksa, bir boşluk hissederiz ve bir şeylerin ters gittiğini düşünürüz. Güneş her zamanki gibi doğsa da, ışığında bir gariplik olduğunu hissederiz, sanki güneşin batıdan doğması gerekiyormuş gibi. İnsanın belleği, kendiliğinden unutmaya programlanmış olsa da, dış müdahaleler duygusal yaralanmalara neden olabilir. Clementine'in Eternal Sunshine of the Spotless Mind filminde yaşadığı gibi. Michel Gondry ve Charlie Kaufman ortaklığıyla yapılan, unutuş üzerine çekilmiş en etkili filmlerden biri olan Eternal Sunshine of the Spotless Mind'in başrollerini; Jim Carrey ve Kate Winslet paylaşıyor.

Joel, aklına esenleri yapma konusunda pek de becerikli olan biri değilken, iç sesi onu Montauk'a gitmeye ikna ediyor. Gittiği yerde ise Clementine ile karşılaşılıyor ve harika bir tren yolcuğu sahnesiyle karakterlerin kişiliklerini öğreniyoruz. Joel içe kapanık, kendisine en ufak kibarlık gösteren her kadına âşık olan, utangaçlığını nezaketiyle gizlemeye çalışan yalnız bir adamken, Clementine onun aksine renkli, istediğini istediği an yapan sosyal bir kadındır. Yani aslında çok zıt karakterler ile karşılaşılıyor. Filmin yaklaşık 17 dakikalık ilk kısmından sonra açılış jeneriği başladığında Joel'in arabada acı çektiğini, ağladığını görürüz. Dairesel anlatıda fark ederiz ki, bu çift gerçekten daha önce karşılaşmış, âşık olmuş, bir birliktelik yaşamış ve ayrılmıştır. Kumsaldaki karşılaşma onların bilmeden ikinci karşılaşmasıdır. Ayrılığın acısına tahammül edemeyen Clementine Joel'i zihninden sildirmiştir. Joel ise ardından Clementine'nın bu eylemine bir tepki olarak onu zihninden silmek ister ve Clementine'nın geçtiği işlemde geçmek için aynı şirkete başvurur. Bilinçaltı, Clementine ile dolu olan Joel, kötü anıları bir bir giderken bir noktada yaşadığı güzel bir an ile karşılaşılıyor. O andan itibaren ise aklında Clementine olarak kalan anı parçasını bilincinde dört bir yana kaçırıyor. Clementine ise, hafızasını sildirdikten sonra depresyonlar ve kafa karışıklıkları yaşar. Joel de sabah uyandığında, kendinden beklenmeyecek şeyleri yapmak için içinde garip bir dürtü bulur. Sonuç olarak hiçbir anı tamamen silinmez ve bir tortu olarak yaşamaya devam eder.

Filmin finali, bitmeyen hisler ve anılar ile bağlantılıdır Clementine ve Joel, bu hikâyenin sonunda yeniden birleşirler. Ayrılık kısır bir döngüye yol açar. Duygusal olarak sona ermeyen bir birlikteliğin yalnızca akıl yoluyla bitirilemeyeceği de bu şiirsel film ile anlatılır. Sonuç Olarak Havi Carel "Yas tutma bir unutma süreci değil, iyi hatırlama sürecidir." diyerek kısaca bu durumu özetlemiştir.

"Hayatta, insan ilişkilerinin kaçınılmaz sonucuyla karşı karşıya kalırız. Ancak, bu sonun getirdiği acılar ve kayıplar, aşkın derinliklerini daha da artırır. Sonunda, yaşanan her deneyim, aşkın değerini ve derinliğini daha da büyütür."

ŞERİFE BİÇEN

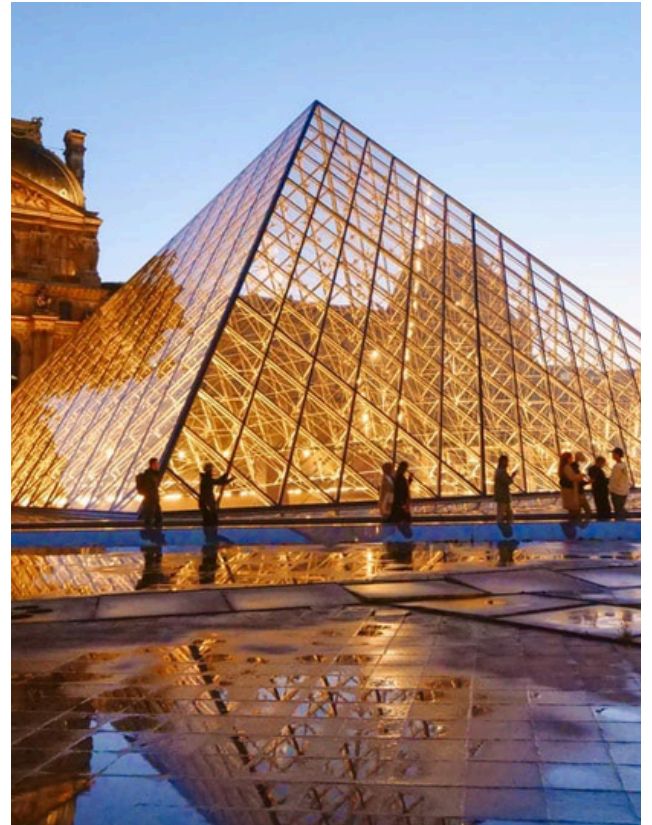
LOUVRE MÜZESİ (MUSÉE DU LOUVRE)

Louvre Müzesi, dünyanın en büyük sanat müzesidir. Fransa'nın başkenti Paris'te bulunmaktadır. Şehrin batısında Seine Nehri'ne yakın olarak 60.600 metre kareden fazla alan kaplamasıyla şehir merkezi olarak adlandırılmaktadır. Dünya çapında en ünlü ve en büyük müze olarak bilinen Louvre; 1973'lü yıllardan günümüze kadar ulaşmaktadır. İçerisinde yüzlerce sayıda Klasik ve modern sanatla ilgili şaheserlere ev sahipliği yapması ile diğerleri arasından büyük bir farkla sıyrılmaktadır. Yaklaşık 35.000 kadar tarihî sanat eseri, 72.735 metrekarelik bir alanda sergilenmektedir.

Sadece içeriğiyle değil, içine kurulmuş olduğu tarihî yapıyla da oldukça önem taşıyan müzenin binası; 12. yüzyılın sonları ile 13. yüzyılın başları arasında dönemin kralı II. Philippe tarafından kale olarak yaptırılmış fakat şehrin hızla gelişip kale sınırlarını aşması sonucunda yapı savunma özelliğini kaybettiği için 1546 yılında I. François'nın emriyle Fransız krallarının resmî konutu olarak kullanılması adına saraya çevrilmiştir. Bugün müzenin bodrum katında hâlâ kalenin kalıntılarında izler görülebilir. Defalarca genişletme çalışmaları geçirdikten sonra nihayetinde 1682 yılında XIV. Louis'nin Versay Sarayı'na taşınma kararı vermesiyle beraber Louvre, aralarında Yunan ve Roma medeniyetlerinden kalma önemli eserlerin de bulunduğu kraliyet koleksiyonunun sergilenmeye başladığı, müze olmayan ama aynı işlevi gören bir yer hâline gelmiştir.

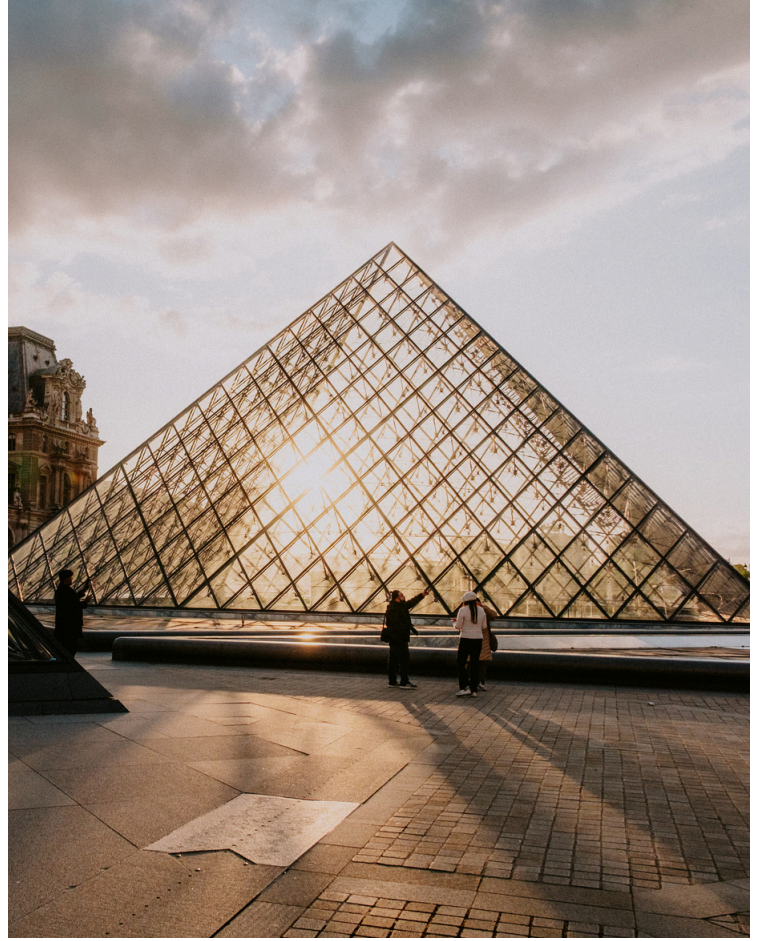
Bu bağlamda yaklaşık 10 yıl kadar kullanıldıktan sonra 1692 yılında kraliyet adına kurulmuş olan edebiyat ve heykeltıraşlık okulları buraya taşınmış ve 100 yıl boyunca burada eğitime devam etmişlerdir. Fransız Devrimi sırasında kurulan ulusal meclis, Louvre'un Fransız sanatının eserlerinin sergilendiği bir müze olarak kullanılması gerekliliğine karar verdiği için tekrar müzeye çevrilmiştir.

10 Ağustos 1793 tarihinde, 537 parçadan oluşan ve çoğu kraliyet ailesi ile kiliseye ait olan bir resim koleksiyonu ile açılan müze, binanın bu amaca yönelik inşa edilmemiş olmasından dolayı mimari açıdan sıkıntılar yaşamış ve 1796-1801 yılları arasında kapalı kalmıştır. Napolyon Bonapart devrinde içerik açısından iyice zenginleştirilen müze bir dönem Musée Napoléon (Napolyon Müzesi) olarak da adlandırılmış fakat Fransız ordusunun işgal ettiği yerlerden çekilmesi sonucunda yurt dışından etik olmayan yollarla kaçırılan bu eserler asıl sahiplerine iade edilmiştir. Yine de XVIII. Louis, X. Charles ve İkinci Fransız İmparatorluğu devirlerinde büyümesini sürdüren müzenin koleksiyonuna 20.000 yeni eser ilave edilmiştir. Üçüncü Fransız Cumhuriyeti döneminde de satın almalar ve yapılan bağışlar yoluyla içerik sayısı artış göstermiştir. Bugün müzenin sahip olduğu tüm sanat koleksiyonu sekiz ayrı başlığa göre ayrılmış durumdadır ve bu düzene göre sergilenmeye devam etmektedir.

TARİHÇE

Louvre, on üçüncü yüzyıl başlarında (1204), Philippe Augustie tarafından ilk şekliyle inşa ettirilmiştir. Adını İngilizcede kuvvet, güç anlamına gelen “Lower” kelimesinden alan saray, daha sonra 14. yüzyılda kraliyet merkezi olmuştur. On beşinci yüzyılda Loire'nin kıyısına taşınca Louvre bakımsız kalmış ve 1564'te sarayın Tuileries bölümünün yapımına başlanmış fakat III. Napolyon zamanında tamamlanamamıştır. 1793'te müze hâline gelen saray, 1871'de büyük bir yangın geçirmiştir. Yapılan tamirat ve değişikliklerle zamanımıza kadar gelen bina 1932'de son şeklini almıştır. 2021 yılında Fransa Cumhurbaşkanlığı'nın aldığı kararla 228 yıl sonra müze yönetimine ilk defa bir kadın, Laurence Des Cars getirilmiştir

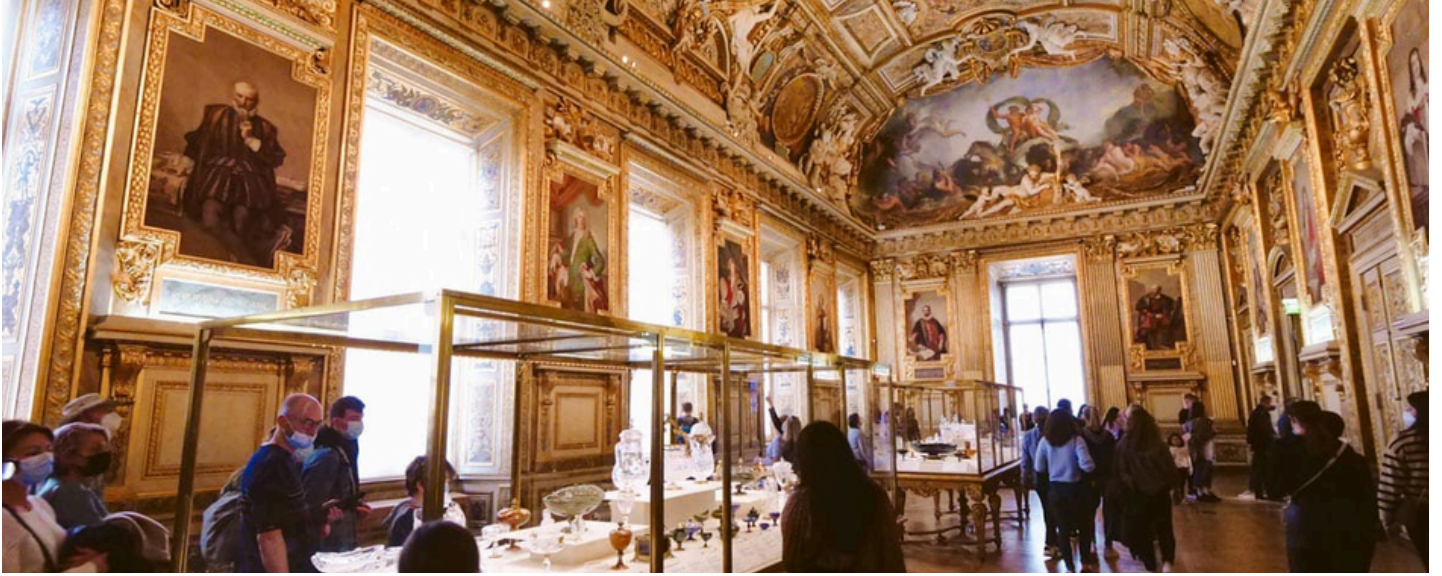
BÖLÜMLERİ

Louvre Müzesi; yedi bölümden meydana gelmektedir. Her bölümün başında yetkili ve sorumlu kişiler vardır. Bunlar da müze müdürüne bağlıdır. Resim, heykel, doğu sanatları, Mısır sanatları, Yunan sanatları, sanat eserleri, desen gibi dallara ayrılan kısımlardan meydana gelmektedir. Doğu sanatları bölümünde; heykel, Akat uygarlıklarından eserler mevcuttur. Mısır sanatları kısmı ise Mısır'dan getirilen ve Kahire Fransız Enstitüsü tarafından yapılan araştırmalarda ortaya çıkan, uygarlık örneklerinin tanınması bakımından önemlidir.

Yunan sanatları bölümünde; MÖ 2000 yılı ile M.S. 3. Yüzyıl sanatlarına ve çinilerine, sanat eserleri bölümünde; orta çağdan günümüze kadar gelen süsleme sanatı örnekleri, resim bölümünde; orta çağ Fransız ve Avrupa resim koleksiyonları vardır. Fragonard, Rembrandt, Rubens, Titian, Poussin ve Jacques

Louis David gibi sanatçıların eserlerinin görülebileceği Louvre Müzesi ayrıca Winged Victory of Samothrace ve Venus de Milo gibi çok iyi bilinen heykellere de ev sahipliği yapmaktadır. Ayrıca Heykel Bölümü'nde, 19. yüzyıl Fransız sanatının zamanımıza kadarki önemli eserleri de bulunmaktadır. Baron Edmond de Rothschild'ın 40.000'den fazla oyma resim, yaklaşık 3000 çizim ve 500 resimli kitap içeren koleksiyonu 1935'te Louvre'a bağışlanmıştır.

Mısır Eserleri bölümünde; Antik Mısır, Orta Krallık, Yeni Krallık, Roma, Bizans ve Kıpti'ye ait 50.000'den fazla eser sergilenmektedir. Müzenin ikinci yeni olmasının yanında coğrafi olarak Doğu Akdeniz, Mezopotamya ve Pers imparatorluğu olarak üç bölümden oluşan Yakın Doğu eserleri departmanı; 1881 yılından itibaren, İslam öncesi, erken dönem Yakın Doğu Uygarlığını ve ilk yerleşim kalıntılarını barındırmaktadır.

Üç kanattan biri olan Sully müzenin en eski yerlerindedir. Kale kalıntıları üzerine kurulmuştur. Afrodit Heykeli, Mısır eserlerinin ve Türk toplumu ile ilgili olan "Türk Banyosu" tasvirinin yaratıcısı Jean Auguste Dominique eserleri bu bölümde yer almaktadır. Müzenin kuzey kanadı olan Richlieu 13. Louis tarafından yaptırılmıştır. Uzun seneler ekonomi bakanlığı adı altında çalışılan binanın birinci katında Napolayon'un kaldığı odalar eşyaları ile birlikte bulunmaktadır. Bakanlığın başka bir yere taşınmasının ardından sanat galerisi haline getirilmiştir. Mısır eserleri, Orta Çağ'dan 19. yüzyıla resim çalışmaları Philip Pot'un mezarı, Orta Doğu eserleri, sert kanunlara sahip Hammurabi Kodları buradadır.

LOUVRE MÜZESİ HAKKINDA DETAYLAR

Evrensel bir kimliğe bürünen müzenin tüm bölümlerini dolaşmak için iki gününüzü ayırmanız gerekmektedir. İnsan akınına uğrayan Louvre Müzesi her yıl ortalama olarak 6 milyon turisti ev sahipliği yapmaktadır. Palais Royal- Musée du Louvre isimli metro durağı ile kolaylıkla ulaşılmasının yanı sıra, araba kiralamak da turistlerin en çok başvurdukları yöntemlerdendir. Galeri ziyaretlerini sonrasında arkadaşlarınız ya da ailenizle bu muhteşem ambiyansın içinde yer alan bahçelerinde dinlenebilirsiniz. Salı hariç her gün 09:00-18:00 arası açık. Çarşamba ve cuma ise 21:45'te kapanıyor Her ayın ilk pazar günü ücretsiz giriş sağlanmaktadır.

FOTOĞRAF ÇEKME YASAĞI

Louvre Müzesi'nin politikaları gereği kamusal alana ait eski eserleri fotoğraflama yasağı tartışmalara yol açmıştır. 2005 yılında alınan ve uygulanmaya başlanan bu karar, ziyaretçiler ve sanat yorumcuları tarafından, ulusal müzelerin kültürel ve kamusal misyonuna aykırı ve yasa dışı olduğu gerekçesiyle kınanmıştır. Müze ise bu yasağı; fotoğraf makineleri ve telefon flaşlarının fotoğrafı çekilen eserlerin dokusuna zarar vererek, zaman içinde yıpranmalara ve bütünlüğünde bozulmalara meydan verdiğini öne sürerek savunmuştur. Ancak insanlar bu yasağın, müzeye ait hediyelik eşya dükkanlarından kartpostal vb. fotoğrafların satın alınmasına bir teşvik olduğunu düşünerek yönetimi protesto etmişler; çıkan olaylar sonucunda da yasak kısmen kaldırılmış ve sadece flaşsız fotoğraf çekmeye izin verilmiştir.

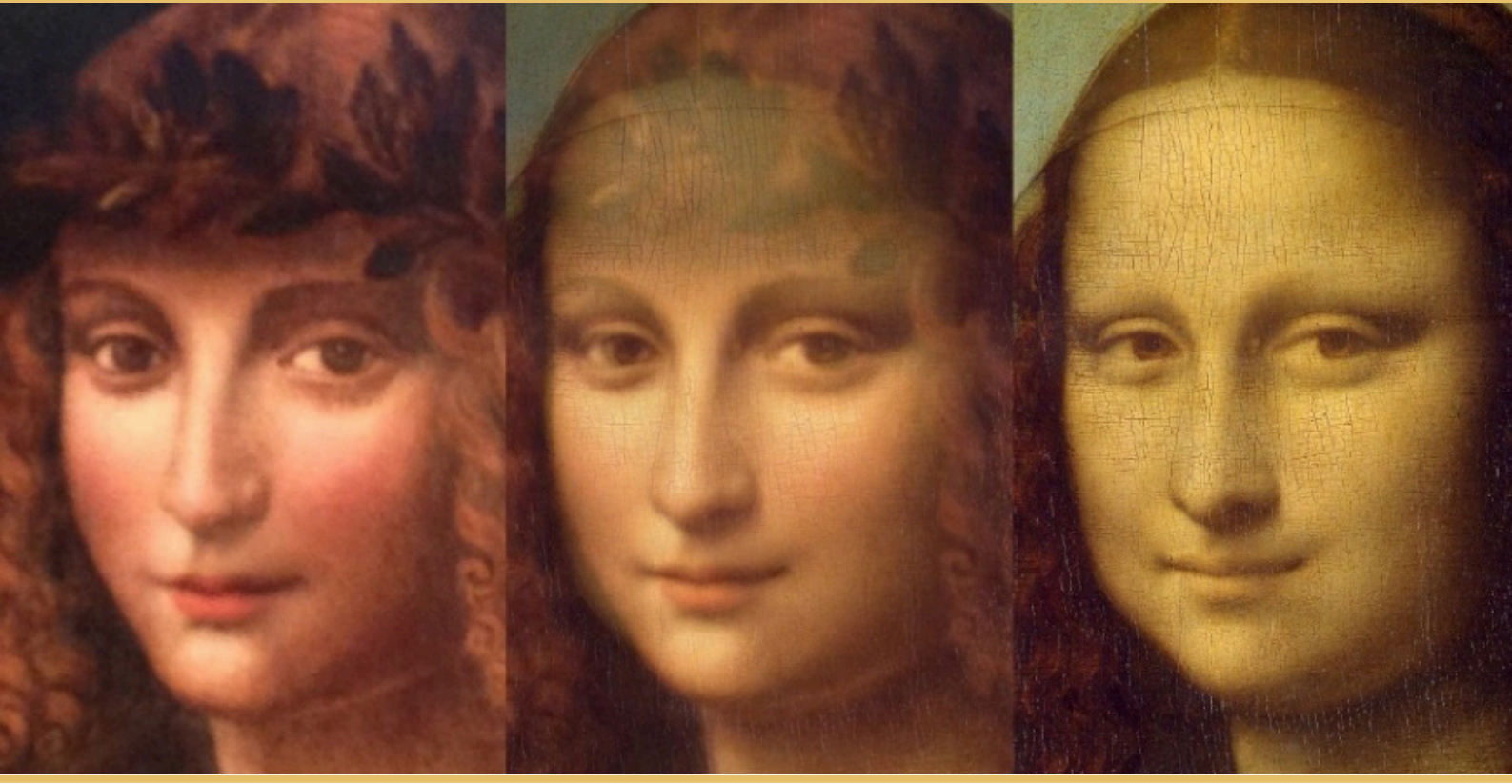
YAKUP AŞCI

LEONARDO DA VINCI'NİN TABLOLARINDAKİ GİZEMLER

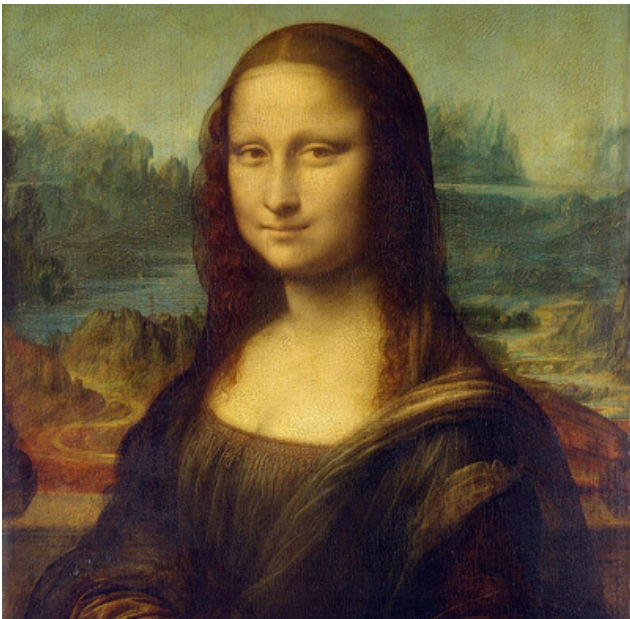
Işık gibi: sevgi de en çok, en karanlık yerde parlar

Leonardo Da Vinci Rönesans döneminde yaşamış, dönemin önemli bir İtalyan ressamı, mucidi, dehasıdır... Yaşamı boyunca bir çok önemli eser vermiş ve eserlerinde de bir çok gizem barındırmıştır. Bu eserlerden en bilinenleri Mona Lisa, Son Akşam Yemeği, Vitruvius Adamı, Kayalıklar Bakiresi ve daha fazlasıdır.

Mona Lisa'nın Gizemi

Mona Lisa tarihçilere göre yapımına 1503 yılında başlanmış ve 3-4 yılda tamamlanmış, altın oran kullanılmış bir yağlı boya tablosudur. 500 yılda 2 kere çalınıp ve 1 kere asitle tahrip edilmiştir. Leonardo tablolarında Rönesans dönemine ait olan "Sfumato" tekniğinden ilham almıştır. Sfumato İtalyanca'da "gizemli" anlamına gelmektedir. Sanatta renk tonlamaları, geçişler, kusursuz renk geçişlerini kullanarak karakteri gerçekçi bir biçimde çizmeyi hedefler. Aynı zamanda yumuşak gölgeleme olarak da tanımlanır. Mona Lisa tablosu da insan gözüne odaklı bir şekilde yapılmıştır. Bir nesneye odaklandığımızda o nesne gözümüzde netleşir ve arka planda kalanlar bulanıklaşır, bu tabloda da Mona Lisa dışında kalan manzara daha flu resmedilmiştir.

2005 yılında yapılan bir araştırma sonucunda Mona Lisa'nın %83 mutlu %9 iğrenmiş %6 korkmuş %2 sinirli olduğunu buldular. Araştırma sonucu böyle dese de ziyaretçilerin bir çoğu bakış açısına göre Mona Lisa'nın ifadesinin değiştiğini söylediler. Ki resme yakından bakıldığında ifadesi biraz çekingen görünürken uzaklaştığımızda neşeli gözükür. 2005 yılında yapılan bir araştırma sonucunda Mona Lisa'nın %83 mutlu %9 iğrenmiş %6 korkmuş %2 sinirli olduğunu buldular. Araştırma sonucu böyle dese de ziyaretçilerin bir çoğu bakış açısına göre Mona Lisa'nın ifadesinin değiştiğini söylediler. Ki resme yakından bakıldığında ifadesi biraz çekingen görünürken uzaklaştığımızda neşeli gözükür.

Peki Mona Lisa kimdir?

Öncelikle, Mona Lisa'nın kimliği henüz net olarak bilinmemektedir, ancak bir çok teori ve tahmin vardır. Leonardo Da Vinci'nin annesi, Floransalı iş adamı Francesco Del Giocondo'nun eşi Lisa Del Giocondo olduğu hatta ve hatta Leonardo'nun kendisi/ kadın hali olduğu tahminler arasındadır. Bana kalırsa en güçlü tahmin Leonardo'nun çırağı Giam Giacomo Oreno, diğer bir deyişle Leonardo'nun ona yaptığı yaramazlıklar yüzünden taktığı lakabıyla "Salai/ Mon Salai"dir. Salai Fransızca "küçük şeytan" anlamına gelmektedir. Leonardo ve çırağı arasında güzel bir ilişki vardı, Leonardo çırağı adına bir çok portre çizdi. Araştırmacılar bundan yola çıkarak Leonardo'nun Salai adına yapmış olduğu bir tabloyu ve Mona Lisa'yı karşılaştırmaya karar verdiler. Karşılaştırmanın sonucunda iki tablonun yüz hatları arasında eşsiz bir benzerlik bulundu. Mona Lisa'daki harflerin yerini değiştirince "Mon Salai" çıkması da bu teoriyi çok güçlü kıldı. Aynı zamanda Leonardo defterlerine kadın-erkek ilişkisinden öğrendiğine dair notlar aldı, zaten hiç evlenmemiştir ve hiç çocuğu yoktur. 24 yaşında dönemde suç sayılan eşcinsellik nedeniyle tutuklandı ancak hiç şahit ve kanıt olmadığı için serbest bırakıldı.

2005 yılında İtalya'nın Ulusal Kültürel Miras Komitesi, mikroskoplar ve resmin yüksek çözünürlüklü fotoğraflarında yaptıkları incelemeler sonucunda bazı numaralar ve sayıların varlığını keşfettiler. Mona Lisa'nın sağ gözünde L ve sol gözünde S harfi bulundu. Sanat tarihçisi Silvano Vinceti L harfinin Leonardo'nun baş harfini temsil ettiğini söyledi. Sol gözündeki S harfinin de Salai'ye ait olduğu düşünülmektedir. Tablonun sağ tarafında duran köprünün hemen altında 7 ve 2 rakamı bulundu. 7 ve 2 rakamlarının, İtalya'nın Bobbio adlı bir kasabasında bulunan ve 1472 yılında zarar gören bir köprüyü temsil ettiği düşünülüyor ancak Leonardo'nun neden o köprüyü çizdiği ve 72 sayısını gizlediği hala bilinmiyor.

Leonardo Da Vinci'nin çırağı (Salai)

Son Akşam Yemeği'nin Gizemi

15.yy'da Duke Lodovico Sforza'nın isteği üzerine yapılmış eserdir. Hristiyan inancına göre İsa'nın Romalı askerler tarafından tutuklanıp çarmıha gerilmeden önce havarileriyle (İsa'nın öğüt ve inançlarını yaymaya görevli kişiler) yediği son akşam yemeğini anlatıyor. Leonardo da Vinci'nin bu eserini fresk tekniğini kullanmak yerine, kuru badana üzerine tempera boyayla (Orta Çağ'da tutkallı su ile boyanın, çoğu zaman yumurtanın akıyla karıştırılmasıyla elde edilen boya türü) çizmesi, eserin daha Leonardo yaşarken birkaç 10 yıl içinde çatlayıp, pullanmasına ve dökülmesine neden oldu. Sonradan yapılan yanlış restorasyon çalışmalarıyla, 2. Dünya Savaşında bombalanmalarla, Napolyon askerlerinin kurşunlamasıyla ve bulunduğu yerin ahıra çevrilip atların koyulmasıyla, İsa'nın ayağının kesilmesi ve oraya kapı konumlandırılmasıyla eser daha da bozuldu ve gittikçe orijinalliğini kaybetti. Sanat tarihçilerine göre günümüzdeki hali orijinalliğinden uzak ve yalnızca bir kısmı Leonardo'ya ait.

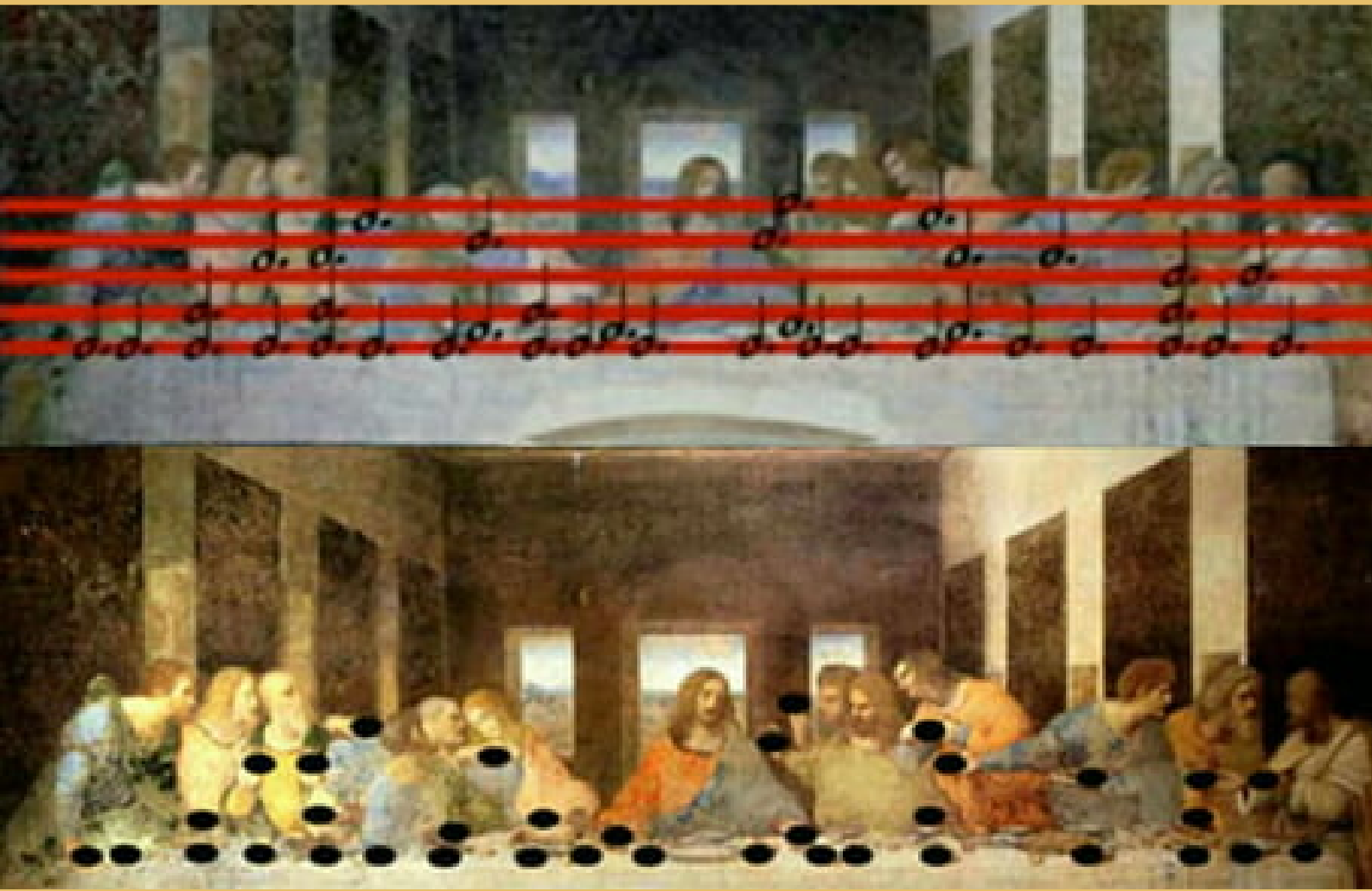

Eserde İsa aralarından birinin ona ihanet edeceğini söyler ve bu kişi tablonun solunda elinde para kesesi tutan Judas'tır. Para kesesi tutması Romalılardan ihanet için para aldığına işarettir ve aynı zamanda İsa kaseye uzanırken Judas'ın da uzanması da ihanetin göstergesidir. Aslında Leonardo'nun taslak çizimlerinde Judas masanın karşısında oturmaktadır ama düzen bozulduğu için sonradan masaya eklenmiş.

*Son Akşam Yemeği taslak çizim
(Judas'ın masanın önünde olduğu hali)*

Eserde Judas diğer havarilerden oranla daha aşağıda çizilmiştir, bu da hain olduğunun başka bir göstergesidir. Havarilerin üçerli gruplara ayrılması da Hristiyanlıktaki teslis inancının (“Baba, Oğul, Kutsal Ruh”) temsilidir. Leonardo bu eserini yaparken duvarın ortasına bir çivi çakmış ve ipler yardımıyla perspektifi ayarlamıştır. Uzaktan bakıldığında manastırın duvarıyla eşleşiyor ve İsa tam ortada duruyor, odak odur. Bazılarına göre Leonardo tabloya kendini gizlemiştir ve ipucu olarak masa örtüsünde sadece tek tarafta olacak şekilde bir düğüm bırakmıştır. Aynalama tekniği kullanırsak sağ tarafta bir yüz oluşuyor ve bunun Leonardo’nun kendisi olduğunu düşünenler var, bazılarına göre de bu sadece bir tesadüftür. İtalyan müzisyen Giovanni Maria Pala’ya göre Da Vinci’nin bu eserinde müzik notaları gizliydi. Masa örtüsünü yatay çizgi olarak kullanırsak ekmek ve eller notaları temsil ediyor. Notalar tamamlandığında orgla çalınan 40 saniyelik bir dramatik müzik ortaya çıkıyor. Ve son olarak Vatikanlı araştırmacı Sabrina Sforza Galitzia’a göre eserde kıyametin tarihi gizli. Dünya 21 Mart 4006’da büyük sel felaketi yaşayacak ve kıyamet o tarihte başlayıp 1 Kasım 4006’da kopacak.

Sabrina’ya göre Da Vinci bunu tablosuna matematiksel ve astrolojik bir sırla gizlemiş ve yarım ay şeklindeki pencereyi inceleyince bu sonuca varmıştır. Bu sadece bir tahmin.

Kıyamet olmasa da başka bir önemli tarihi anlatıyor olabilir. Leonardo Da Vinci’nin zekasına akıl sır erdirilemez, kim bilir görmediğimiz, göremediğimiz veya gözden kaçırdığımız daha ne sırlar saklıyordur eserlerinde...

Afranur Korkmaz

Elektronik Kitaplar Basılı Kitapları Gölgede mi Bırakacak?

Büşra Koçak
Fransız Dili ve Edebiyatı
Yüksek Lisans Öğrencisi

Günümüzde dijitalleşme her alanda hızla ilerlerken, okuma alışkanlıkları da bu değişimden etkilenmektedir. E-kitap teknolojisinin yükselişi, bilgiye erişim yöntemlerini yeniden şekillendirmiştir. Elektronik kitaplar, her türlü bilgisayar, tablet ve cep telefonunda okunabilmesi için özel olarak elektronik ortamda üretilmiş, ses, görüntü ve etkileşimli bağlantıları bulunan kitaplardır[1]. Bu kitaplar, geleneksel basılı kitapların dijital versiyonları veya özel olarak dijital ortamda yayımlanmış içeriklerden oluşmaktadır. Gutenberg'in matbaanın icadıyla başlayan kitap basımı, Michael Hart'ın Gutenberg Projesi ile dijitalleşerek e-kitapların doğuşuna yol açmıştır. İnternetin ve PDF formatının yaygınlaşmasıyla birlikte e-kitaplar daha erişilebilir hale gelmiştir. Okuyucular (e-book reader) ve kitap okumaya destek veren dijital araçların yaygınlaşması ile özellikle 2000'li yıllardan sonra e-kitaplara artan ilgi günümüze kadar gelmiştir (Bozkurt, 2013, s. 375-376). İnternetin yaygınlaşması ile birlikte, e-kitaplara erişim kolaylaşmış ve bu format hızla popülerlik kazanmıştır. E-kitapların bu denli yaygınlaşması göz önüne alındığında, gelecekte e-kitapların basılı kitapları gölgede bırakıp bırakamayacağı konusu akla gelmektedir.

9786897

Basılı kitaplar, tarihin her döneminde bilginin saklanması ve aktarılmasında önemli bir rol oynamıştır.

Dijitalleşmenin getirdiği değişimlere rağmen, basılı kitapların hala geniş bir okuyucu kitlesi bulunmaktadır. Kitapların fiziksel özellikleri, kütüphane kültürü ve nostalji unsurları, basılı kitapların değerini koruyan faktörler olmuşlardır.

Basılı kitapların okurlara verdiği dokunma hissi, sayfaların çevrilmesi, kitabın kokusu gibi fiziksel özellikleri ve kitapların koleksiyon değerinin de göz ardı edilemez oluşu gibi birçok unsur okuyucu için önemli bir deneyimi oluşturmaktadır. Birçok kişi için basılı kitaplar, sadece okunacak bir materyal değil, aynı zamanda saklanacak ve nesiller boyu aktarılacak değerli objeler olmuştur.

E-kitaplar, taşınabilirlik, ekonomik olma, anında erişim ve geniş içerik yelpazesi gibi avantajlara sahiptir. E-kitap okuyucuları için yüzlerce kitabı tek bir cihazda saklama imkanı tanınmaktadır. Nattar ve Selvakumar e-kitabın en büyük avantajını “her yerdelik” olarak adlandırmışlardır. Tüketiciler açısından sayısız kitaba her yerden ulaşım satın alma ya da okuyabilme imkanı, satıcılar açısından da fiziksel mekandan bağımsız her yerdeki tüketiciye ulaşabilme olanağı “her yerdelik” kavramının ne denli büyük bir avantaj olduğunu ortaya koymaktadır (Kalburan, 2014, s.26). E-kitapların bir diğer avantajı ise basılı kitapların maliyetlerinin, kağıt, baskı ve dağıtım süreçleri nedeniyle yüksek olmasının yanında bu maliyetlerden arındırılmış ve genellikle daha ucuz olmasıdır. Yayıncılar ve yazarlar için de maliyetlerin düşmesi, daha fazla içeriğin dijital ortamda yayınlanmasını sağlamaktadır.

Elektronik kitaplar, yazarlar ve yayınevleri için maliyet tasarrufu sağlayarak daha geniş bir okuyucu kitlesine ulaşma imkanı sunmaktadır. Eğitim sektöründe uzaktan eğitim ve dijital yayınlar giderek yaygınlaşırken, kütüphaneler de e-yayınları koleksiyonlarına eklemekte ve araştırmacılar için erişimi kolaylaştırmaktadır (Önder, 2011, s.100).

Ancak basılı kitapların bahsettiğimiz özellikleri okurlar için çok önemli faktörler olsa da, basılı kitapların fiziksel olarak taşınmak zorunda olması, bireyler için taşınabilirlik sorunları yaratabilmektedir. Birden fazla kitabı yanınızda taşımak hem ağırlık hem de hacim açısından zahmetli olmaktadır. Ayrıca basılı kitaplar depolama alanları gerektirmekte ve bu da özellikle sınırlı depolama alanına sahip bireyler ve kütüphaneler için sorun yaratabilmektedir. Kitap koleksiyonları büyüdükçe, bu kitapların düzenlenmesi, saklanması ve korunması daha zor hale gelmektedir. Evde, okulda veya kütüphanede büyük kitap koleksiyonlarını yönetmek, zaman ve enerji gerektiren bir süreç oluşturmaktadır. Aynı zamanda basılı kitaplar sadece okurlar için sorun teşkil etmemekte yayınevleri de basılı kitaplar açısından sorunlar yaşayabilmektedir. Basılı kitapların üretim süreci, yazılı içeriğin kağıda basılması, ciltlenmesi ve dağıtılması gibi birçok aşamayı içermektedir ve bu süreç dijital yayıncılığa kıyasla daha yüksek maliyetli ve zaman alıcı olmaktadır. Ayrıca, kitapların fiziksel olarak taşınması ve depolanması da yayınevleri için ek maliyetler yaratmaktadır. Yayıncılar için bu maliyetler, fiyatların artmasına ve okurların kitaplara erişiminde maddi bir engel oluşmasına neden olmaktadır. Dijital kitapların üretim ve dağıtım maliyetleri, basılı kitaplara kıyasla çok daha düşüktür. Fiziksel malzeme ve lojistik masrafları olmadığından, dijital kitaplar genellikle daha uygun fiyatlarla satılmaktadır. Bu da daha geniş bir okuyucu kitlesine ulaşmayı mümkün kılmaktadır. Üretim sürecinde basılı kitapların çevreye verdiği zararlara değinmeden de geçmemek gerekir. Kağıt üretimi, ormansızlaşmaya ve su kaynaklarının tükenmesine neden olan işlemlerden biridir. Basılı kitapların taşınması ve depolanması sırasında harcanan enerji, karbon ayak izini artırmaktadır.

Buna karşılık, dijital kitaplar, kağıt üretimi ve basımı gerektirmediğinden, çevreye olan olumsuz etkileri minimaldir. Ormansızlaşmayı ve su tüketimini azaltırken, karbon ayak izini de düşürmektedir. Bu, sürdürülebilirlik arayışında olan bireyler ve kuruluşlar için bu çevresel fark önemli bir faktör oluşturmaktadır. Kitapların güncel olması ve bunun takibi de önem teşkil etmektedir. Basılı kitapların içeriğinin güncellenmesi ve yeniden basılması zaman alıcı ve maliyetli bir süreçtir. Bu, özellikle ders kitapları ve referans materyalleri gibi sık güncellenmesi gereken yayınlar için büyük bir dezavantaj oluşturmaktadır. Dijital kitaplar, içeriklerinin güncellenmesi ve yeniden yayınlanması açısından büyük bir esneklik sağlamaktadır. Hataların düzeltilmesi, yeni bilgilerin eklenmesi ve içeriğin güncel tutulması hızlı ve maliyetsiz bir şekilde yapılabilmektedir. Bu, özellikle ders kitapları ve referans materyalleri için büyük bir avantaj oluşturmaktadır. Sonuç olarak, basılı kitaplar tarihsel ve kültürel önemlerini korurken, dijital çağın getirdiği yeni ihtiyaçlar ve beklentiler karşısında bazı dezavantajlarla karşı karşıya kalmıştır. Yüksek üretim ve dağıtım maliyetleri, çevresel etkiler, fiziksel depolama sorunları ve güncelleme zorlukları gibi faktörler, dijital kitapların sunduğu avantajlar karşısında basılı kitapların cazibesini azaltmıştır. Bilgiye hızlı, ekonomik ve çevresel açıdan sürdürülebilir erişim arayışındaki bireyler ve kuruluşlar için dijital kitaplar önemli bir alternatif olarak sunulmuştur. Gelecekte, teknolojinin daha da gelişmesiyle birlikte, yeni formatlar, interaktif içerikler ve artırılmış gerçeklik gibi teknolojiler, hiç şüphesiz e-kitapların daha da yaygınlaşmasına katkı sağlayacaktır. Basılı kitaplar ise, teknolojiye direnç gösteren bir kitle için her zaman cazip bir seçenek olarak kalacak ve koleksiyoncular, nostalji sevenler ve özel baskı meraklıları tarafından tercih edilmeye devam edilecektir.

Büşra Koçak
Fransız Dili ve Edebiyatı
Yüksek Lisans Öğrencisi

SEVGİ EMEKMİŞ

*Bunca zaman bana anlatmaya çalıştığını,
Kendimi bulduğumda anladım*

*Herkesin mutlu olmak için başka bir yolu varmış
Kendi yolumu bulduğumda anladım*

*Bir tek yaşanarak öğrenilmiş hayat
Okuyarak, dinleyerek, değil
Bildiklerini bana neden anlatmadığını anladım.*

*Yüreğinde aşk olmadan geçen her gün kayıpmış,
Aşk peşinden neden yalınayak koştuğunu anladım.*

*Acı doruğa ulaştığında gözyaşı gelmezmiş gözlerden,
neden hiç ağlamadığını anladım.*

*Ağlayanı güldürebilmek, ağlayanla ağlamaktan daha değerliymiş,
Gözyaşımı kahkahaya çevirdiğinde anladım.*

*Bir insanı herhangi biri kırabilir, ama bir tek en çok sevdiği, acıtabilirmiş,
Çok acıttığında anladım.*

*Fakat hak edermiş sevilen onun için dökülen her damla gözyaşını,
Gözyaşlarıyla birlikte sevinçler terk ettiğinde anladım.*

*Yalan söylememek değil, gerçeği gizlememiş marifet,
Yüreğini elime koyduğunda anladım.*

*“Sana ihtiyacım var, gel!” diyebilmekmiş güçlü olmak,
Sana “git” dediğinde anladım.*

*Biri sana “git” dediğinde, “kalmak istiyorum” diyebilmekmiş sevmek,
Git dediklerinde gittiğinde anladım*

*Sana sevgim şımarık bir çocukmuş, her düştüğünde zırlı zırlı ağlayan,
Büyüyüp bana sınıksı sarıldığında anladım.*

*Özür dilemek değil, “affet beni” diye haykırmak istemekmiş, pişman olmak,
Gerçekten pişman olduğumda anladım.*

*Ve gurur kaybedenlerin, acizlerin, maskesiymiş, sevgi dolu yüreklerin gururu olmazmış,
Yüreğimde sevgi bulduğumda anladım.*

*Ölürcesine isteyen beklemez, sadece umut edermiş bir gün affedilmeyi,
Beni affetmeni ölürcesine istediğinde anladım.*

Sevgi emekmiş, emek ise vazgeçmeyecek kadar, ama özgür bırakacak kadar sevmekmiş.

L'AMOUR ÉTAIT UN SOIN

*Ce que tu as essayé de me faire comprendre tout ce temps,
Je l'ai compris, quand je me suis retrouvé*

*Tout le monde avait un chemin différent pour être heureux,
Je l'ai compris, quand j'ai trouvé mon chemin.*

*On apprenait la vie seulement en vivant, non pas en lisant, ni en écoutant,
J'ai compris pourquoi tu ne m'avais pas raconté ce que tu savais.*

*Tous les jours passés sans amour dans ton coeur, étaient une perte,
J'ai compris pourquoi tu as couru pied nu après l'amour,*

Quand la douleur atteint son paroxysme, les larmes ne coulaient pas des yeux, j'ai compris pourquoi tu n'avais jamais pleuré.

*Pouvoir faire rire celui qui pleure était plus précieux que de pleurer avec celui qui pleure,
Je l'ai compris, quand tu as tourné mes larmes en rire.*

*N'importe qui pouvait blesser une personne, mais seulement le plus aimé pouvait faire mal,
Je l'ai compris quand tu m'as vraiment fait mal.*

*Cependant l'être aimé méritait chaque goutte de larmes versés pour lui.
Je l'ai compris, quand la joie m'a quitté avec mes larmes.*

*La délicatesse n'était pas de ne pas dire de mensonge, mais de ne pas cacher la vérité,
Je l'ai compris, quand tu as mis ton coeur dans mes mains.*

*Être fort, c'était de pouvoir dire "j'ai besoins de toi", viens!"
Je l'ai compris, quand je t'ai demandé de partir.*

*Aimer, c'était de pouvoir dire "je veux rester", quand quelqu'un te demande de partir,
Je l'ai compris, quand je suis parti, lorsque l'on m'a demandé de partir.*

*Mon amour pour toi était un enfant gâté qui fondait en larme chaque fois qu'il tombait
Je l'ai compris, quand il m'a enlacé en grandissant.*

*Le regret n'était pas de demander pardon, mais de vouloir hurler "pardonne moi!"
Je l'ai compris, quand j'ai vraiment regretté.*

*Et la fierté était le masque des perdants et des impuissants,
Les coeurs remplis d'amour n'avaient pas de fierté,
Je l'ai compris, quand j'ai trouvé de l'amour dans mon coeur.*

*Celui qui veut à en mourir n'attendait pas, il espérait seulement être pardonné un jour,
Je l'ai compris, quand j'ai voulu, à en mourir que tu me pardonnes.*

L'amour était un soin, et le soin était d'aimer sans abandonner mais tout en laissant libre.

Çeviren: Dilek YILDIRIM

Fransız Dili ve Edebiyatı Yüksek Lisans Öğrencisi

EXPRESSIONS ET PROVERBES

JETER L'ARGENT
PAR LES FENÊTRES

JETER L'ARGENT PAR LES FENÊTRES ;
L'EXPRESSION EST NÉE DE LÀ. ELLE SIGNIFIE
GASPILLER, DÉPENSER SANS COMPTER.

RENTRE
DANS SA
COQUILLE

RENTRE DANS SA COQUILLE ;
(SENS FIGURÉ) (FAMILIER) SE RETIRER D'UNE
ENTREPRISE TÊMÉRAIRE, ABANDONNER UN
PROPOS HASARDÉ ; SE REMETTRE À SA PLACE DE
SOI-MÊME OU PAR L'EFFET DE QUELQUE MENACE.

DÉCOUVRIR
LE POT AUX ROSES

DÉCOUVRIR LE POT AUX ROSES ;
DÉCOUVRIR LE SECRET OU LES DESSOUS D'UNE
AFFAIRE, UNE SUPERCHERIE.

TOMBER
DANS LES POMMES

TOMBER DANS LES POMMES ;
L'ACTION DE S'ÉVANOUIR, DE PERDRE
CONNAISSANCE.

BROYER
DU NOIR

BROYER DU NOIR ;
SE LIVRER À DES PENSÉES SOMBRES,
MÉLANCOLIQUES.

DONNER SA LANGUE
AU CHAT

DONNER SA LANGUE AU CHAT ;
RENONCER À DEVINER, À TROUVER LA SOLUTION.

UN COUP D'ÉPÉE
DANS L'EAU

UN COUP D'ÉPÉE DANS L'EAU ;
EFFORT, TENTATIVE QUI N'A PAS DE SUITE, D'EFFET.

COUPER LES CHEVEUX
EN QUATRE

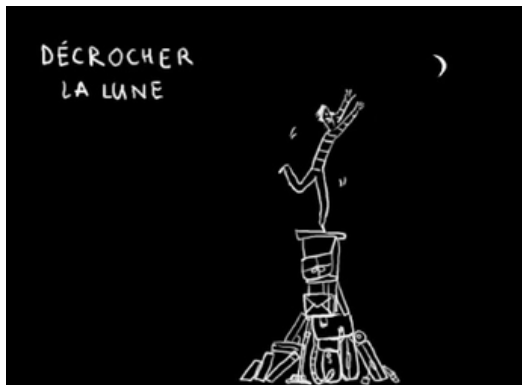

COUPER LES CHEVEUX EN QUATRE ;
ÊTRE TROP PRÉCIS OU TROP MÉTICULEUX.

AVOIR
LA FRITE

AVOIR LA FRITE ;
ÊTRE EN FORME, ÊTRE D'ATTAQUE.

**DÉCROCHER LA LUNE ;
RÉUSSIR UN EXPLOIT.**

**MONTER SUR SES GRANDS CHEVAUX ;
PRENDRE UN PARTI VIGOUREUX, MENACER, SE
METTRE EN COLÈRE ; MONTRER DE LA HAUTEUR,
DE LA SÉVÉRITÉ DANS SES PAROLES.**

**ÉCLAIRER LA LANTERNE (DE QUELQU'UN) ;
PRENDRE UN PARTI VIGOUREUX, MENACER, SE
METTRE EN COLÈRE ; MONTRER DE LA HAUTEUR,
DE LA SÉVÉRITÉ DANS SES PAROLES.**

**CASSER LES PIEDS DE QUELQU'UN ;
PRENDRE UN PARTI VIGOUREUX, MENACER, SE
METTRE EN COLÈRE ; MONTRER DE LA HAUTEUR,
DE LA SÉVÉRITÉ DANS SES PAROLES.**

**ÊTRE COUVERT COMME SAINT GEORGES ;
EXPRESSION RÉGIONALE MARSEILLAISE QUI DÉCRIT
CELUI QUI EST EMMITOUFLÉ DANS PLUSIEURS
COUCHES DE VÊTEMENTS PAR CRAINTE DU FROID.**

AVOIR LE MELON

AVOIR LE MELON ;

« PRENDRE (OU AVOIR) LE MELON » EST UNE EXPRESSION QUI DÉSIGNE QUELQU'UN QUI EST GONFLÉ D'ORGUEIL.

AVOIR LA MAIN VERTE

AVOIR LA MAIN VERTE ;

ÊTRE DOUÉ DANS UN DOMAINE PARTICULIER.

SE TENIR À CARREAUX

SE TENIR À CARREAUX ;

SE TENIR PRÊT OU ÊTRE SAGE.

AVOIR LE CŒUR SUR LA MAIN

AVOIR LE CŒUR SUR LA MAIN ;

ÊTRE OUVERT, FRANC, SANS DISSIMULATION.

AVOIR LE COUP DE Foudre

AVOIR LE COUP DE Foudre ;

TOMBER AMOUREUX DE FAÇON SOUDAINE, IMMÉDIATE.

ÊTRE EMPÊGUÉ

ÊTRE EMPÊGUÉ ;
COUVRIR, SALIR.

EN METTRE
SA MAIN AU FEU

EN METTRE SA MAIN AU FEU ;

ASSURER QUE LA CHOSE EST AINSI, EN RÉPONDRE À SES RISQUES ET PÉRILS.

AVALER
DES COULEUVRES

AVALER DES COULEUVRES ;

VEUT DIRE QU'UNE PERSONNE CROIT À TOUT CE QU'ON LUI RACONTE.

SE FAIRE ROULER
DANS LA FARINE

SE FAIRE ROULER DANS LA FARINE ;

UTILISÉE POUR SIGNIFIER QUE L'ON A TROMPÉ QUELQU'UN EN LUI FAISANT CROIRE QUELQUE CHOSE QUI N'EST PAS VRAI.

EN FAIRE
UN FROMAGE

EN FAIRE UN FROMAGE ;

RENDRE COMPLIQUÉ QUELQUE CHOSE DE SIMPLE

FUMER
COMME UN POMPIER

FUMER COMME UN POMPIER ;

LORSQU'UNE PERSONNE A LA MAUVAISE HABITUDE DE CONSOMMER CIGARETTE SUR CIGARETTE, ON DIT SOUVENT QU'ELLE «FUME COMME UN POMPIER(COMME LES TURCS)

Chateaubriand

Chateaubriand est un écrivain français du 19ème siècle. Il est connu pour être l'un des pionniers du romantisme en littérature française.

Le plat Chateaubriand tire son nom de l'écrivain français François-René de Chateaubriand. Il était connu pour aimer ce plat, c'est pourquoi on l'a nommé en son honneur.

Une recette pour préparer un délicieux Chateaubriand :

Ingrédients :

- 1 gros filet de bœuf (environ 700 g)
- Sel et poivre selon votre goût
- Beurre (environ 50 g)
- Huile d'olive (environ 2 cuillères à soupe)

Instructions :

1. Assurez-vous que le filet de bœuf est à température ambiante avant de commencer.
2. Préchauffez votre poêle à feu moyen-élevé et ajoutez de l'huile d'olive.
3. Assaisonnez le filet de bœuf avec du sel et du poivre des deux côtés.
4. Faites fondre le beurre dans la poêle chaude.
5. Ajoutez le filet de bœuf dans la poêle et faites-le cuire pendant environ 4 à 5 minutes de chaque côté pour une cuisson saignante. Si vous préférez une cuisson plus longue, ajustez le temps de cuisson en conséquence.
6. Retirez le filet de bœuf de la poêle et laissez-le reposer pendant quelques minutes avant de le trancher.
7. Servez le Chateaubriand tranché avec vos accompagnements préférés, comme des légumes grillés ou des pommes de terre sautées.

J'espère que cette recette vous plaît ! Bon appétit !

Dilara Korkmaz

DÜN, BUGÜN VE YARIN

Sonsuz bir zaman makinesinin içinde yürüyüp gidiyoruz.

Adına “zaman” dediğimiz süreci günlük hayatımızın serüveni sırasında üçe ayırmışız. Bu üç parçanın birine “dün”, birine “bugün”, diğerine de “yarın” adını vermişiz. Ama bu da göreceli değil mi? “Yarın”, bugüne “dün” diyor; “bugün” de “dün”e göre “yarın” demektir

“Dün”ü, yaşadık ve geçti gitti; yarına da henüz sıra gelmemiştir. Bugünü ise ancak bugün, yani şimdi yaşayabiliriz. Öyleyse zamanın en değerli anı bugün olmalı. İyi ama insanoğlu bugünün kıymetini biliyor mu? Hayatın patırtısı gürültüsü içinde dünün dertleri, pişmanlıkları; yarının telaşı ve endişesi içinde “bugün”, arada kaynayıp gidiyor. Dünün pişmanlığını da yarının telaşını da hep bugün yaşıyoruz; ama bugünü hiç yaşayamıyoruz. Kısaca, geçmişimiz ve geleceğimiz için “bugün”ü unutup gidiyoruz.

Elbette dünün değerini bilmezsen geçmişin de geleceğin de yoktur. Ama dün geçti gitti; yarın da henüz gelmedi. İşte elinde sadece bugün var; ona sahip ol, bugünün kıymetini bil ve onu yaşa...

Ne demişti Mevlana:

**“Dünle gitti, düne ait ne varsa cancağızım,
Artık yeni şeyler söylemek lazım.”**

Her günün değerini bilirsek hayatımıza da yeni değerler katabiliriz.

Şu dileğim kafanızı karıştırmasın; dikkatle ve bir kere daha okuyun:

Her gününüz; dünden daha iyi, yarından daha kötü olsun!

Umudumuzu kaybetmeden yaşarsak yarının daha güzel olmasına katkımız olacaktır.

ZEHRA ÖZDEMİR
ARAP DİLİ VE EDEBİYATI

ZAMAN ALGISINI BOZAN FİLM: TENET

Sinema dünyasına adını altın harflerle yazdıran usta yönetmen Christopher Nolan, 2000 yılında vizyona giren Memento filmiyle beraber filmlerinde kullandığı sinematografik teknikler ve zaman ile olan takıntısıyla adından son zamanlarda sıklıkla söz ettirdi. Gerek filmlerinde sıklıkla zaman akışıyla oynamasıyla gerek de gelişen teknolojiye rağmen görsel efekt kullanmamakta ısrarcı olmasıyla öne çıkan usta yönetmen, bugün birçok sinemasever için tarihin en başarılı ve özgün yönetmeni olarak görülüyor. Zaman takıntısı ile insanların zihninde yer edinen Nolan, TENET filmiyle beraber zaman akışıyla oynamakta yeni bir çığır açtı.

Başrollerinde John David Washington, Robert Pattinson, Kenneth Branagh, Elizabeth Debicki, Aaron Taylor-Johnson ve Michael Caine'nin olduğu 2020 yılında vizyona giren "TENET" filmi, hem zaman yolculuğu teması hem de karmaşık hikaye yapısıyla öne çıkan, izleyicilerin kafasında soru işaretleri bırakan bir bilim kurgu ve aksiyon filmidir. Nolan'ın filmleri arasında en çok eleştirilen film olan TENET, uyarlama bir senaryoya sahip olamayan en pahalı bütçeye sahip özgün film olma özelliğini elinde tutuyor. Peki TENET ismi ne anlama geliyor? Gelin ilk önce bu soruya cevap verelim.

Latince kökenli bir kelime olan Tenet, bir din veya inanışın temel ilkesi, prensip ya da inanç anlamına geliyor. Bir palindromdur yani tersten okunuşu da aynı olan bir kelimedir. Tenet kelimesi ilk olarak Sator Karesi adı verilen beş kelimedenden oluşan, sırrı henüz çözülmemiş olan bir Latin palindromunda karşımıza çıkıyor. Yanardağ patlamasıyla yok olan meşhur şehir Pompei'de bulunan bu palindrom, usta yönetmene filminde ilham kaynağı olmuştur.

Nolan, filmin ismi de dahil olmak üzere bu palindromda bulunan bütün kelimelere filmde yer vermiştir. Karenin ilk kelimesi olan "SATOR" filmin kötü adamının ismidir. Sator kelimesinin tersi ve karenin son kelimesi olan "ROTAS" ise filmdeki güvenlik şirketinin ismidir.

Karenin ikinci kelimesi olan "AREPO" ise filmin hikayesinde önemli bir yere sahip olan ressamın ismidir. Arepo kelimesinin tersi ve karenin dördüncü kelimesi olan "OPERA" ise filmin başlangıç sekansında gerçekleşen çatışmanın yaşandığı Opera binasına atıfta bulunur. Karenin tam ortasında bulunan ve sağdan sola, soldan sağa, yukarıdan aşağıya ve aşağıdan yukarıya da aynı şekilde olan "TENET" kelimesi ise hem filmin ismini hem de filmin ana konusunu oluşturur.

Film, geleneksel zaman yolculuğu temalarını benzersiz bir şekilde ele almasıyla dikkat çekiyor. Usta yönetmen Nolan, diğer filmlerinde de olduğu gibi Tenet filminde de zaman akışıyla oynayarak izleyicilerin kafasında soru işaretleri bırakıyor. Filmi izleyen kişilerin birçoğunun anlamadığı, birçoğunun anlamış gibi yaptığı, filmi birkaç izlemeden sonra anlayanların ise hayran olduğu TENET, bir zamanda yolculuk filmi gibi görünse de teknik olarak bir zamanda yolculuk filmi değildir, daha doğrusu filmin yönetmeni bu görüşü savunuyor. Çünkü film karakterleri, geleneksel zamanda yolculuk temalı filmlerde olduğu gibi bir zamandan başka bir zamana sıçrama yapmıyorlar, zamanda yön değiştiriyorlar. Karakterler aynı zaman içerisinde vektörel olarak ileriye ve geri gidiyorlar, birinin kronolojik olarak ileriye, diğerinin ise kronolojik olarak geriye gittiği bir durum içerisinde, yani aynı an içerisinde iki kişiden biri ileri diğeri ise geriye doğru gidiyor. Bu zaman tekniği daha önce hiçbir filmde kullanılmadı. Bu açıdan baktığımız zaman TENET filmi, geleneksel zamanda yolculuk filmlerinden farklı bir yapıya sahip. Peki bu film ne anlatıyor? Konusu ne?

Başrolde John David Washington, bir Protagonist karakter olarak yer alır, yani ismi olmayan bir başkarakterdir. Filmin başında, bir CIA operasyonunda yer alan başkarakter, başarısız bir görevde yakalanır ve ölümcül bir zehirle sorguya çekilir. Ancak, yuttuğu kapsül onu zehirlemez çünkü sahtedir, gizli bir örgüt olan "Tenet" tarafından hazırlanmış bir testin parçasıdır ve göstermiş olduğu bu cesaret sayesinde örgütün bir parçası olur.

Tenet'in amacı, zamanla ilgili benzersiz bir teknoloji kullanarak, dünya çapında büyük bir tehdidi önlemektir, başka bir deyişle muhtemel bir Üçüncü Dünya Savaşı'nı önlemek. Bu teknoloji, nesnelere ve hatta insanları tersine döndürerek zaman içinde geri gitmelerini sağlar. Film boyunca, bu "tersine zaman" konsepti, hem ileri hem de geri yönde olaylar arasında geçiş yapar.

Başkarakter, zaman teknolojisinin kontrolünü elinde bulunduran bir Rus silah tüccarı olan Andrei Sator'la (Kenneth Branagh) karşı karşıya gelir. Amacı, içinde bulunduğu ekip ve kendisine yardımcı olan ajan Neil (Robert Pattinson) ile beraber Sator'u durdurma. Sator, gelecekte yaşayan insanlar tarafından kendisine verilen tersine zaman teknolojisine sahiptir ve bu teknolojiyi kullanarak büyük bir felakete yol açmayı planlamaktadır. Onun hedefi, gelecekteki insanlar tarafından kendisine verilen bir görevi yerine getirmektir, yani insanlığı yok ederek "büyük bir sıfırlama" yapmaktır, çünkü gelecekteki dünya geçmişte yaşayan insanların yarattığı savaşlar, küresel ısınma ve doğanın yavaş yavaş yok olmasıyla beraber yaşanmaz bir hal almıştır.

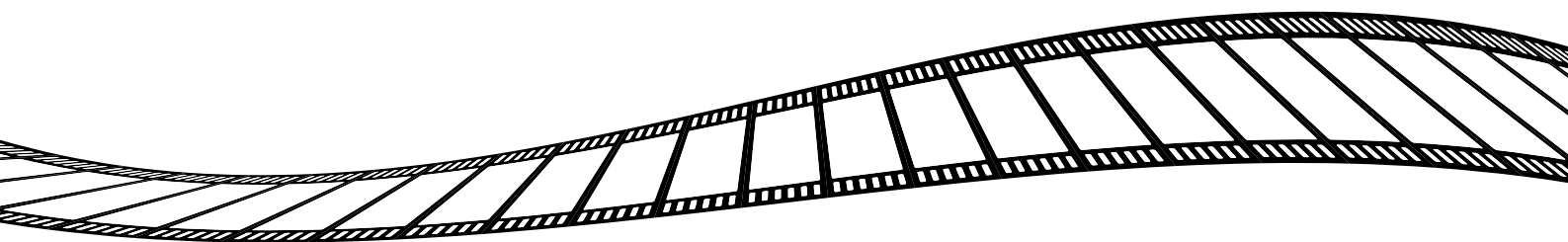

Başkarakter, Sator'un planını durdurmak için yola çıkar ve bu sırada Sator'un karısı Kat (Elizabeth Debicki) ile tanışır. Kat, Sator'un şiddet ve kontrolcü davranışlarına maruz kalmış bir kadındır ve Sator'un planını durdurmak için önemli bir role sahiptir. Başkarakter'e Sator'u durdurmak için yardım eder. Başkarakter ve ekibi, Zaman Kıskaçı Harekatı adında bir operasyon ile Sator'u durdumayı başarırlar. Başarılı olan bu operasyon ile muhtemel bir Üçüncü Dünya Savaşı önlenmiş gibi görünse de aslında film bir kısır döngüye girmektedir. Yani filmin başlangıcı ile sonu birbiriyle bağlantılıdır.

Filmin son sekansında Başkarakter'in hayatını kurtaran Neil, filmin başlangıç sekansında opera binasında yaşanan çatışmada Başkarakter'in hayatını kurtarmak için zamanda geriye gider. Film boyunca yaşanan olaylar aslında bir kısır döngü içerisinde gerçekleşmektedir. Muhtemel Üçüncü Dünya Savaşı'nı önlemek için görevlendirilen Başkarakter'e bu görevi aslında kendisi vermiştir. Gelecekte Tenet teknolojisine sahip olan Başkarakter, ekip arkadaşı olan Neil'i geçmişe göndererek, geçmişte yaşayan kendisinin hayatını kurtarmasını ve projenin içine kendisini çekmesi için görevlendirir, yani bu görevi kendisine gelecekte yaşayan kendisi verir.

Bu açıdan baktığımız zaman yönetmenin vermek istediği mesaja "yaşanmış ve yaşanacak olanı değiştiremezsin, her şey birbiriyle bağlantılıdır" diyebiliriz. Karakterlerin zaman içerisinde yaptıkları yolculuklar hiçbir zaman mutlak gerçeği değiştirmez, yapılan bu yolculuklar sırasında karakterlerin yaptıkları eylemler, aslında yaşanmış ve yaşanacak olan olayların gerçekleşmesi için gereklidir. Karakterler yaptıkları yolculuklar ile olayların gerçekleşmesini sağlar.

Yüzeysel olarak baktığımız zaman filmin ana konusu, dünyayı yok etmek isteyen Sator adındaki Rus kökenli bir Milyarder ve onu durdurmak isteyen ajanlardan oluşan bir ekibin zamanda ileri ve geri giderek yaşadığı çatışmalar gibi görünüyor ancak filme daha farklı bir bakış açısıyla baktığımız zaman filmin kötü karakteri olarak görülen Sator, gelecekte yaşayanlar insanların dünyayı yaşanmaz bir hale getiren dedelerinden, yani geçmişte yaşayan insanlardan intikam almak için seçtikleri kişidir, başka bir deyişle gelecekte yaşayan insanların kurtarıcı olarak gördüğü kişidir. Sator'u durdurmak için ona engel olmaya çalışan ekip ise, gelecekteki insanların umutlarını yıkmaya çalışan, dünyayı yaptıkları savaşlar ve doğayı kirleterek yok eden kötü karakterler olarak görürüz.

Filmin birçok yerinde alegorik anlatım görmekteyiz. Nolan, filmin ilk sahnesinden son sahnesine kadar alegorik bir anlatım yapmıştır. Örnek olarak filmde bulunan tren rayları üzerinde olan sorgu sahnesini verebiliriz. Sorgu sırasında Başkarakter'in her iki yanından geçen trenlerden biri vektörel olarak ileriye diğeri ise vektörel olarak geriye gitmektedir. Yani filmin ana konusu olan zamanda yön değiştirmeye bir atıfta bulunmaktadır. Bir başka örnek ise filmde kullanılan kırmızı ve mavi tonlar. Filmde zamanda ileri ve geri gidilen sahnelerde sıklıkla kırmızı ve mavi tonlarını görmekteyiz. Zamanda ileri giderken kırmızı, geri giderken ise mavi tonları kullanılmıştır. Filmin son savaş sahnesinde ise zamanda ileri giden ekip kırmızı, geri giden ekip ise mavi ekip olarak adlandırılmıştır ve film boyunca bu kural korunmuştur, bunun nedeni ise Doppler Etkisinden kaynaklanmaktadır. Doppler etkisi ile Dünyamızın çevresinde bulunan yıldızların hareketleri gözlemlenmiş ve Dünyadan uzaklaşan yıldızların kırmızı tonlarında bir ışık dalgası, yaklaşan yıldızların ise mavi tonlarında bir ışık dalgası yaydığı gözlemlenmiştir. Nolan ise bu detayı filme çok güzel bir şekilde eklemiştir. Bir başka detaya daha örnek verecek olursak, filmin son savaş sahnesi olan ve Zaman Kıskaçı Harekatı olarak adlandırılan sahnede zamanda ileriye giden ekip için "on", geriye giden ekip için "on" dakikaları olduğu söylenir. On sayısının İngilizcesine baktığımız zaman "ten" olduğunu görüyoruz, tersi ise "net", birleştirdiğimiz zaman "ten-net" kelimesini buluyoruz, yani filmin ismini elde ediyoruz.

Christopher Nolan, film senaryosu yazarken önemli fizikçiler ile beraber çalışıyor. Filmlerini bilimsel temeller üzerine kurmaya çalışan Nolan, İnterstellar filminde beraber çalıştığı ünlü Amerikalı teorik fizikçi Kip Thorne ile TENET filminde de beraber çalıştılar. Filmlerinde görsel efekt kullanmaktan mümkün olduğunca kaçınan Nolan, bu inadını TENET filminde de sürdürmüştü. Hatta bu filmde çoğu zaman pratik efekt bile kullanmamıştır.

Filmde yer alan zamanda geriye giderken yapılan dövüş sahnelerinin çoğunda geriye sarma tekniğini kullanmak yerine oyuncuların geriye doğru giderken dövüşmelerini istemiş, hatta konuşma sahnelerinin çoğunda bile geriye sarma tekniğini kullanmamış ve oyuncular tersten aksanlı bir şekilde konuşmak zorunda kalmışlardır. Filmin açılış sekansında yer alan opera sahnesinde ise 3500 adet figüran kullanılmıştır. Daha ilginç ise bir uçağın havalimanına çarpıtığı sahnede karşımıza çıkıyor. Nolan, bu sahne için gerçek bir Boeing uçağını gerçek boyutlarda inşa edilmiş bir havalimanına çarpıtmıştır. Uçaktan yere atılan külçe altınlar ise gerçek külçe altınlardır.

B u kadar kafa karıştırıcı bir senaryoya sahip bu film ile ilgili birçok teori de bulunmakta. İlk teorimiz filmin yardımcı başkarakteri olan Neil hakkında. Birçok sinemasevere göre Neil, aslında Sator ve Kat'in çocukları Max'dır. Bu kaniya Kat ve Max sarışın olduğu için varmıyoruz. Filmde yer alan bir sahnede Başkarakter Kat'e " Sator hangi gün ölmek ister?" diye soruyor. Kat ise " Vietnam'da teknede geçirdiğimiz gün, tam tarihi hatırlamıyorum" der. Neil ise o günün tarihini hiç tereddüt etmeden söyler çünkü aslında kendisi için de o gün hayatında çok önemli bir yere sahiptir. Bu teoriyi güçlendiren bir diğer etken ise, Sator'u durduktan sonra Başkarakter'in Kat ve Max'i tenet teknolojisini kullanarak zamanda geriye gelerek onları korumasıdır çünkü Max'ı yani Neil'i küçük yaştan itibaren yetiştirerek, vakti geldiğinde Sator'u durdurma görevinde Neil'in anahtar rol oynamasıdır. Anahtar rol oynaması dedim çünkü benim teorime göre Neil aslında Tenet projesinin başkahramanıdır. Bu teoride bulunma sebebim ise film boyunca tüm bilgilere hakim olan, Başkarakter hakkında tüm bilgileri bilen, yaşanmış ve yaşanacak tüm olayları bilen ve Dünyanın yok olmasını önlemek için görevlendirilen Başkarakter'in hayatını kurtaran kişi Neil'dir. Ayrıca TENET palindromunun tam ortasında olan "N" harfi de bu teoride bulunmamın bir diğer etkenidir.

Tüm bu unsurları göz önünde bulundurduğumuz zaman TENET, klasik bir zamanda yolculuk filminin ötesinde, izleyen kişilerin zihninde zaman algısını bozan ve soru işaretleri bırakan bir bilim kurgu ve aksiyon filmidir. TENET, karmaşık zaman yapısı, sahip olduğu alegorik anlatım, yapılan metaforlar, parçalı hikaye yapısı, özgün senaryosu ve alışılmadık dışı olan aksiyon sahneleri ile sinemaya yeni bir soluk getirmiştir. Filmin kafa karıştırıcı yapısı izleyiciler tarafından çokça eleştirilse de Nolan filmde geçen bir diyalog ile buna yanıt veriyor " Anlamak için kafa yorma, sadece hisset". O yüzden bu filmi anlamak için uğraşmak yerine sadece filmi ve anlattığı hikayeyi hissedin.

VERS SON CŒUR

*Je murmure à vos lèvres
 Les poèmes sont écrits pour monsieur
 Ils se déversent en vers
 Leur magie réside là
 Ce n'est pas juste embrasser mais aimer
 Les mots restent en mémoire
 Si je ne les verse pas ici...
 J'ouvre mes mains tel un petit fille
 Et je tourne ma vie dans tes bras
 La chaleur des fleurs que tu as posées sur mes cheveux
 Fait danser l'enfant en moi
 Le trône que tu as placé dans mon cœur brille
 Car tu es,
 La plus belle chose que j'ai écrite avec le stylo qui gouverne
 mon destin...*

KALBİNE DOĞRU

*Dudaklarınıza diyorum
 Şiirler yazılır beyefendi
 Mısralara dökülür
 Onların büyüğü
 Öpmek değil ki sevmek
 Kelimelerin hatrı kalır
 Buraya dökmezsem onları...
 Ellerimi açtım küçük bir kız çocuğu misali
 Ve hayatımı döndürüyorum kollarında
 Isıtıyor saçlarıma taktığın çiçeklerin ruhu
 Dans ettiriyor içimdeki çocuğu
 Parıldıyor kalbime oturttuğun taht
 Ki sen,
 Kaderime hükmeden kaleme aldığım en güzel şeysin...*

MELEK ANKARA

COCO CHANEL

"Mademoiselle Chanel" a eu une enfance et une jeunesse difficiles. Orpheline, elle a étudié dans une maison religieuse. En 1908, à l'âge de 25 ans, elle est arrivée à Paris. A partir de 1911, elle a commencé à créer des chapeaux pour les vendre à des amies, et en 1912, elle a ouvert sa première maison de couture à Deauville, la grande plage mondaine.

Mais elle a arrêté ses activités pendant la guerre 1914, et c'est seulement en 1919 qu'elle a ouvert enfin une maison de couture à Paris, rue Cambon. Pendant vingt ans. Jusqu'en 1939, elle a été une des célébrités du "Tout-Paris", l'amie des artistes et des grands personnages de ce monde. C'est alors que "Coco" Chanel a créé un style nouveau pour les femmes, un style inspiré des vêtements d'hommes, et elle a contribué par son exemple à l'émancipation des femmes.

Au début de la Seconde Guerre Mondiale, elle est partie pour la Suisse et elle est restée pendant quinze ans, de 1939 à 1954.

A l'âge de soixante et onze ans, elle est revenue à Paris et elle a réussi à imposer la fameuse silhouette, aujourd'hui devenue classique, le tailleur de tweed, les longs colliers de fausses perles, les chaînes dorées, les souliers de deux couleurs, beige et noir. Ce style est resté le style de la simplicité dans le luxe et beaucoup de femmes veulent encore porter un "chanel".

En 1921, elle a créé le "n°5" Grâce à ses parfums et ses tailleurs, Coco Chanel n'est pas réellement morte en 1971. Elle est toujours la première dame de la Haute Couture.

KADİM BİR SİMGE: HAYAT AĞACI

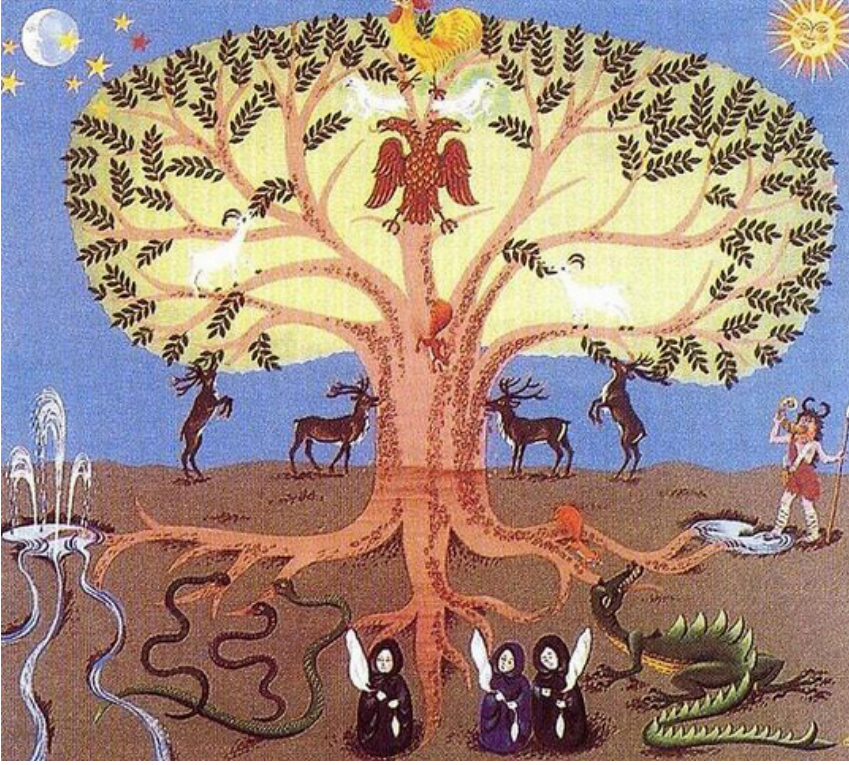
Günümüzde kültürel, evrensel, mitolojik, spiritüel çeşitli semboller hayatımızda bir yere sahiptir. Onlara olan ilgi insan oğlunun gizemli ve esrarlı olanı keşfetme arzusu ile şekillenir.

İnsanın maddi dünyadan manevi gerçekliğe geçişini ve kurtuluşu temsil eden en değerli sembol için hayat ağacı örneğini kolaylıkla verebiliriz. Hayat Ağacı; doğum, büyüme, ölüm, yeniden doğuş döngüsünün ve kişisel gelişiminin evrensel bir temsilidir. Bu ağaç tasvirlerinden en eskisi M.Ö. 3. bin yıllara tarihlenebilir.

Bundan önce, ağaç olmamasına rağmen “Hayat Bitkisi” kavramının var olduğu gözlemlenir. Buna bir örnek olarak Çatalhöyük'te bulunan ve M.Ö. 6 bin yılına tarihlenen ana tanrıça figürünün rahminde üremeyi ve doğurganlığı simgeleyen bitkinin çiçek açması verilebilir. Hayat ağacı; tarihçesinin yanı sıra dinde, bilimde ve sanatta da bir yere sahiptir. Dini metinlerde Hayat ağacının Cennet Bahçelerinde yasak meyvenin yetiştiği ulu ağaç olarak formüle edildiğini görürüz. İncil'in Yaratılış Kitabı'nda Hayat Ağacı önemli bir rol oynar. Cennet Bahçesi'ndeki İyilik ve Kötülüğü Bilme Ağacının yanında yetişir. İncil'de Hayat Ağacının, yenildiğinde ölümsüzlük veren meyvesi ile iyileştirici özelliklere sahip olduğu söylenirdi. Bu meyve Hristiyanlığa göre o kadar önemliydi ki Âdem ve Havva kutsal meyveyi yiyerek tanrının kurallarını çiğnedikten sonra bahçeyi terk etmek zorunda kaldılar, günahın yükünü taşıdılar ve Hayat Ağacından ayrıldılar. Hristiyanlar için İncil, cennete ulaştıklarında Hayat Ağacından hediyeler vaat eder. Bazıları bunun yozlaşma ve günahı arınmış insanlığın sembolü olduğunu söylerken, diğerleri sevgiyi temsil ettiğini söyler.

Hıristiyanlık diniyle İslam'da Hayat Ağacı önem bakımından benzer olsa da isimlendirilirken İslam'da Hıristiyanlıktan farklı olarak Tuba Ağacı şeklinde nitelendirilirdi. İslam kültüründe bu ağaç cennetin ortasında yer alır, cennetin nimetlerini temsil ederdi.

Dört büyük dinden bir diğerine baktığımızda Hayat Ağacı, Yahudiliğin Kabala öğretilerinde önemli bir semboldür. Hayatı sürdüren ve besleyen şey olduğuna inanılır. Hayat Ağacı, her biri Tanrı'nın bir yönünü temsil eden ve birlikte Tanrı'nın adını tasvir eden manevi semboller olan 10 Sefirot (Tanrı Yehova'nın yansıma şekli) içerir. Kabala, Tanrı'nın evreni yaratmak için bu on gücü kullandığını ve Tanrı'nın şefkat gücünün bir parçası olduğunu öğretir.

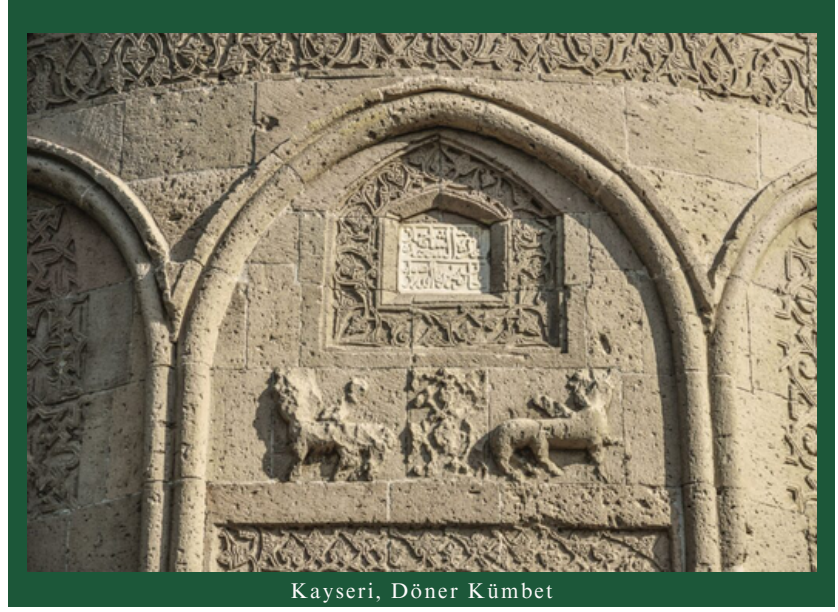
Bir başka dine göre Budizm'de hayat ağacı Bodhi olarak bilinir, Buddha'nın aydınlanmaya ulaştığı incir ağacıdır. Yüksek bir bilinç durumuna ulaşmayı başarana kadar yedi hafta boyunca meditasyonda kalmıştır. Biraz tarihe göz atıp geçmişe gittiğimizde ise Eski Mısır'da hayat ağacı dokuz tanrıyla bağlantılı olmasının yanı sıra ilahi planı ve kader haritasını da sembolize ederdi. Meyvesini yiyen kişi sonsuz yaşamın ve ilahi planla birlikte bilincin tadını çıkarabilirdi. Bu, bazı ritüeller dışında ölümlülere sunulmazdı.

Yeraltı dünyasının kâtibi olan Thoth, firavunların isimlerini ağacın yaprağına yazmıştır, böylece hayatı ve ismi ebedileştirilebilmiştir. Bir başka bilgi de yeniden doğuş tanrısı Osirisi öldürme girişiminde, tabutuna Nil nehriindeki bu ağacın temeli verilmiştir. Hayat ağacının önemli olduğu diğer bir mitoloji ise Kelt mitolojisidir. Bu mitolojide "Celtic Tree of Life" yani hayat (Kelt) ağacı doğanın döngüsünü temsil ediyor. Ağacın dallarındaki kuşlar, ölümlerin ruhlarının cennete ulaştığı bir köprü olarak görülüyor. Onlar için ağaç, dişil enerjinin cömertliğini temsil ediyor.

Dahası, ağaçların ruhları olduğuna inanıyorlar.

Hayat Ağacının kökleri, tarihin karanlık çağlarına kadar iner.

Hayat ağacının gözle görebileceğimiz Türkiye'deki örneklerine baktığımızda; Kayseri Döner Kümbette (13.y.y.) ağacın tepesinde çift başlı kartal, altında simetrik yerleştirilmiş aslan kabartmaları yer alır.

Kayseri, Döner Kümbet

Divriği, Ulu Camii (Taç Kapı)

Niğde Akmedrese'de portal (giriş kapısı) bordür kenarında, insan figürü ile birlikte;
Divriği Ulu Camii Kuzey Portalinde dal şeklinde ağaç kabartması Anadolu Selçuklu sanatının ilk örnekleridir.

Ayrıca Caminin batı kapısının sağındaki nişde bulunan çift başlı kartalı da unutmamak gerekir. Çift başlı Kartalın kuyruk uçları ejder başı şeklinde olup, kartalın ejder figürlü kanat uçları külliye beklemektedir.

1271 tarihinde Selçuklu Başveziri Sahip Ata Fahrüddin Ali'nin inşa ettirdiği, Sivas Gökmedrese'de , portalin iki yanında, palmiyeye benzer, tepesinde kartal, dalları arasında kuş ve nar tasviri bulunan Hayat Ağacı da misallerden bir diğeridir.

Gustav Klimt'in Hayat Ağacı, 1909

Selçuklu Başkenti Konya'nın Beyşehir Gölü kenarındaki Sultan Alaâddin Keykubad'ın yazlık Sarayı Kubadabad'da yıldız çinilerinde hayat ağacı motifi bulunmuştur. Antik değere ait halı ve kilimlerimizde yine hayat ağacı motifi bol miktarda bulunmaktadır.

Bilime baktığımızda Darwin, Türlerin Kökeni kitabının IV. Bölümünde (1859) hayat ağacı kavramını evrim teorisi bağlamında kullanırken; sanatta ise Gustav Klimt'in Art Nouveau tarzındaki 1909 tarihli Hayat Ağacı eseri Uygulamalı Sanatlar Müzesi, Viyana, Avusturya'da sergilenmektedir.

BUKET ELMACI

Türk Sanatında Hayat Ağacı Figürü

Aydınlanma Bağlamında Jean Jacques Rousseau

Bu çalışmamızda, Aydınlanma Çağı'nın en önemli temsilcilerinden, düşünceleriyle döneminde derin izler bırakan akabinde kendinden sonraki kuşakları etkileyen Fransız filozof ve yazar Jean Jacques Rousseau'yu 18. yüzyıl için hatırı sayılır bir dönem niteliğinde olan Aydınlanma Dönemi çerçevesinde inceleyeceğiz. Çalışmaya daha iyi hâkim olmak adına, ilk önce Aydınlanma Çağı hakkında genel bir bilgi sunacağız ve bu bilgiler ışığında Rousseau'nun felsefesi ile birlikte yazarmın Aydınlanma için önemini ele alacağız.

Güvenç (2020) çalışmasında Aydınlanma için şu ifadeleri kullanır: Aydınlanma dönemi denildiğinde 1688 İngiliz Devrimi ile ilk adımı atılan ve 1789 Fransa Devrimi ile de zirveye ulaştığı devri ve bu devirde Batı dünyasındaki ilmi ve felsefi inkişaf, sosyal ve siyasal süreçler bir bütün olarak kastedilmektedir (Güvenç, 2020, s. 65). 17. yüzyılın ikinci yarısından 19. yüzyılın ilk yarısına kadar uzanan sürece Aydınlanma Çağı denir (Cevizci, 1999, s. 31).

Descartes'in "Düşünüyorum, öyleyse varım" önermesiyle birlikte değer kazanan eleştirel yorum ve düşünce, insana ait tek ve en önemli gücün akıl olduğu düşüncesine dayanan ve bu çerçevede bilgiye ulaşmanın yöntemlerini ortaya koyan aydınlanma felsefesiyle, var olan yaşam biçimini ve kültür yapısını değiştirmiştir (Karabağ, 2015, s. 32). Aydınlanma felsefesi, aklın üstünlüğünü savunarak onun maddi olmayan, insani sorunlara da çözüm getireceği umudunu pekiştirmiştir (Atiker, 1998, s. 7).

Aydınlanma Çağı'nda, "İnsan varlığının anlamı ve bu dünyadaki konumu" problemi üzerinde durulmuş ve bu meseleye yeni açılımlar kazandırılmıştır. Böylece 18. yüzyılda ortaya çıkan düşünceler kısa sürede Batı dünyasında etkili olmuştur. Rönesans'tan itibaren gelişen aklın ve düşüncenin özgürleşmesi bu çağdan itibaren sanayi devrimiyle birlikte liberalizme doğru yol almıştır. Sonuçta akıl özgürleşmiş dolayısıyla da bireyin özgürleşmesi düşüncesi gelişmiştir. Bu hareketle birlikte özgürlük, adalet ve millet egemenliği ön plana çıkmıştır. Yine ulusal devletlerin ve ulusal egemenlik düşüncesinin ortaya çıkması bu devrin bir ürünüdür (Başçı, 2002, s. 7-8).

Bu hareketin amacı, insanları, esasta "kötü" bu nitelikte "köleleştirici" olduğuna inanılan mit, önyargı ve hurafenin temsil ettiğine inanılan eski düzenden (fr. ancien régime) kurtararak, yine esasta iyi ve özgürleştirici olduğu çekincesiz kabul edilen aklın düzenine sokmaktır. Aydınlanmanın entelektüel yapısında aklın düzeni, bütün insanlar için a priori olarak iyi addedilen bütün öğeleri kapsamaktadır. Dolayısıyla her türlü felsefi ve toplumsal proje akla ve akılla ya da akılda somutlaşan ilkelere yaslanmak zorundadır. Bu nedenle Aydınlanma aynı zamanda Akıl Çağı olarak da adlandırılmaktadır. Bu düşünce çeşitli ülkelerde Aydınlanma olarak ortaya çıkan entelektüel hareketlerin ilerleme (progress) düşüncesiyle (önemli bir Rousseau istisnasıyla) birlikte hemen hemen tek ortak noktasını teşkil etmektedir (Çiğdem, 2006, s. 13-14). Gay'a göre, Aydınlanmanın ilk dönemi Voltaire iken, ikinci dönemi ise Diderot ile d'Alembert ve Rousseau dönemi olup geç Aydınlanma, Lessing ve Kant ile sınırlı tutulmuştur (Aktaran: Outram, 2007, s. 20).

18. yüzyıl Fransa'sı, en gelişmiş ve en sağlam yapısıyla Aydınlanmanın ülkesidir, d'Alembert ve Diderot tarafından yönetilen Ansiklopedi (fr. Encyclopédie, ou dictionnaire raisonné des sciences, des arts et des métiers)de tüm hareketin hem bir çeşit simgesi hem de programıdır (Diderot ve d'Alembert, 2021, s. 108). Başta d'Alembert olmak üzere Voltaire, Rousseau, d'Holbach gibi birçok arkadaşı ile iş bölümü yaparak eser oluşturulmaya başlanmıştır (Aykaç, 2021, s. 55).

Rousseau, Fransa'da sıkışıp kalan bir filozof olmaktan öte bütün dünyada çok tanınmış ve felsefe anlayışı zihinlerde yer edinmiş çok önemli bir düşünürdür. Rousseau, düşünce hayatını oluştururken Aristoteles, Platon, Hesiodos, Plutarque, Hobbes, Locke, Leibniz, Descartes, Montesquieu ve Voltaire gibi filozoflardan etkilenmiş, içinde yaşadığı toplumun koşullarını iyi gözlemlemiştir (Durmuş, 2010, s. 11). O, 18. yüzyılda pek az bulunan lirik şiirin en büyük şairi ve romantik çağda gelişip açılacak olan duygusal, lirik edebiyatının üstadıdır (Gültekin, 2001, s. 30). (...) Avrupa'da patlak veren ve tüm dünyayı sosyal ve siyasal yönden etkisi altına alan; ayrıca bazı ülkelerin yıkılmasına, bazı yeni ülkelerin de kurulmasına sebep olan Fransız Devrimi'nin fikir babalarından biri olarak kabul edilmektedir (Durmuş, 2010, s. 72).

Hümanizm, Aydınlanma felsefesinde hüküm süren ilerlemeci ve modernist hareket ile gelişim göstermiştir (Durmuş, 2010, s. 32). (...) ileri derecede özgürlük ve buna bağlı olarak doğruyu bulmada insan yetisinin yeterli olduğu dolayısıyla da gizemlere yer verilmeme veya Tanrı'ya ulaşmada herhangi bir otoriteye dayanmama fikirleri, bize, onun hümanist akımla paralellik taşıyan fikirlere sahip olduğu izlenimi vermektedir (Durmuş, 2010, s. 31).

Rousseau'nun kaleme aldığı "İnsanlar Arasındaki Eşitsizliğin Kaynağı" adlı eserin birinci bölümüne hazırladığı giriş kısmında Lecerce, onun hayatından bahsederken şu tespitlerde bulunmaktadır; Rousseau Cenevre doğumlu olması ve Fransız Protestanlarından olmasına rağmen o, tamamen Fransız kültürüyle yoğrulduğu ve Fransız düşün dünyası hatta politikasında etkili olduğu için Fransa'ya ait bir düşünürdür. Cenevre asıllı olması ve ailesinin de kalvinist olması sebebiyle Katoliklere nazaran daha akılcı, daha ciddi ve daha sade bir dine inanıyordu. O dönemde Cenevre cumhuriyeti olduğu için Rousseau, hayatı boyunca bu özelliği ile Fransız kraliyetinde onurlu bir hayat sürmüştür. Doğuştan Cumhuriyetçi olması Fransız düşünce dünyasında kendi öz benliğinin farkına varması noktasında kendine katkıda bulunmuştur (Rousseau, 2004, s. 17).

Rousseau, akılcı deizmine romantik bir anlayış katmıştır (Erdem, 2000, s. 110). Rousseau duygulara yönelmiştir, akılcılığı savunan ve kayıtsız şartsız usun üstünlüğünü kabullenen filozoflara karşı çıkmıştır. Akıl, insanın kendisini sevmesini doğurmakta ve bu sevgi (fr. amour de soi) muhakeme ile güçlenmektedir (Rousseau, 2002, s. 121). Rousseau'ya göre insan, tabiatı gereği iyi ve mutlu doğmaktadır, ancak; toplumsallaşması veya kendi doğasından uzaklaşması onu kötü, sefil ve mutsuz etmektedir (Rousseau, 2002, s. 144).

Toplumsal yaşamda ve ondan doğan toplumsal eşitsizliklerin kökeninde de özel mülkiyet bulunmaktadır. Rousseau'nun bu düşüncesi Russell'ın aktarımıyla şu şekilde desteklenmektedir: "Bir toprak parçasını çeviren ilk insan kendisinin 'bu benim' dediğini düşündü. Halkı buna inananca denli safdil sayan ilk insan, uygar toplumun kurucusudur" (Russell, 2004, s. 307). Doğa, insanı özgür kılmıştır. Bu durumda insanın köleliği toplumsal yaşam ile ortaya çıkmıştır (Durhan, 2023, s. 130). Rousseau için özgürlük, istediğini yapmak değil, istemediğini yapmamaktır (Rousseau 1995, s.119).

Çüçen (2006, s. 28-30)'in açıkladığı gibi, Rousseau da "toplumsal sözleşme" kavramı temelinde Ansiklopedi çalışmalarına katılmıştır. (...) halkı aydınlatma amacıyla yazdıkları metinleri içeren Ansiklopedi, Aydınlanma çağının manifestosu sayılır (Kızılcılık, 2005, s. 6-8). (...) Ansiklopedi'ye yönelik kaleme aldığı ve günümüzde "Ekonomi Politik" adı altında yayımlanan "Politik İktisat" maddesinde, Rousseau; "insanların adaleti ve özgürlüğü, sadece yasaya borçludur. İnsanlar arasındaki doğal eşitliği yeniden hukuk temeline oturtan, herkesin iradesinin bu kurtarıcı organıdır (yasadır). Her yurttaşa kamusal aklın temel ilkelerini dikte eden kendi aklının ilkelerine göre hareket etmeyi ve kendi kendisiyle çelişkiye düşmemeyi öğreten, işte bu ilahi sestir" (Rousseau, 2005, s. 17) diyerek eşitsizliği azaltmak için herkese siyasi hakların verilmesi, eğitimin geliştirilmesi ayrıca miras ve lüks mallara vergi konulması gerektiğini savunmuştur (Rousseau, 2005, s. 45-56).

Çünkü ona göre bir devletin kötü yönetilmediğini anlamak için yasa koyucunun, yapması gerektiği gibi; yerlerin, iklimin, toprağın, örf ve adetlerin ve eğitmekle yükümlü olduğu halkın bütün özel ilişkilerinin gereklerini yerine getirmesini ölçüt almak yeterlidir (Rousseau, 2005, s. 20). Son olarak onun şu sözleri dikkat çekmektedir: “Yurttaşlara sahip olmak ve onları korumakla her şey bitmez; onların geçimini sağlamak da lazımdır; ve kamunun ihtiyaçlarını karşılamak genel iradenin apaçık bir sonucu ve yönetimin üçüncü temel ödevidir (Rousseau, 2005, s. 36). Birçok eser kaleme alan filozofun “Émile” adlı eseri çocuklara verilecek eğitimin nasıl olması gerektiği üzerinde durmaktadır. Toplum sözleşmesi, (du Contrat Social) siyasi hakkın kurallarını belirlemektedir (Gültekin, 2001, s. 102). Rousseau’nun cemiyet içinde insana hürriyetini göstermek istemesi birçok düşünür ve siyasetçi üzerinde büyük etki bırakmış ve Fransa’da meydana gelen ihtilalin kahramanlarına ilham kaynağı olmuştur (Daval, 1968, s. 29).

Rousseau’ya, Aydınlanma’nın enfant terrible’i denilmektedir (Çiğdem, 2006, s. 46). 1762’de yayımladığı “Du contrat social et la source de l’inégalité des peuples” (Toplum Sözleşmesi ve İnsanlar Arası Eşitsizliğin Kaynağı) adlı eseri Aydınlanma düşüncesinin temeline yerleşmiştir. Rousseau’nun aydınlanma penceresinden gelişen insan aklı, başka insanları o insanın çıkarları için araçsallaştırmaktadır (Durhan , 2023, s. 135). Toplum Sözleşmesi (Le Contrat Social) ve İnsanlar Arası Eşitsizliğin Kaynağı isimli yapıtında Rousseau, ferdî olarak insanın kendi kendine yetemeyeceği fikrinden hareketle insanın toplum içerisinde hayatını sürdürmesi lüzumunu iddia eder. Ama toplum içerisinde hayat sürdürmenin de bir bedeli olduğunu dile getirir. Doğal ortamda hür ve denk olan insan, sosyal hayatında bunları yitirme tehlikesiyle karşı karşıya kaldığını söylemektedir. Bu sebeple insanların hem sosyal durumu hem de hür hayatını sürdürebilmeleri için bir nizamın gerekliliğini izah etmektedir. İşte Rousseau böyle bir toplum yapısı için gerekli olan şeyin, yan yana gelerek bir nizam içinde hayat sürdürmeyi kabul edenlerin müştereken ortaya koyacakları bir sözleşme olduğunu iddia eder (Güvenç, 2020, s. 69).

Sonuçta Aydınlanma geleneği içinde nispeten daha ayırıcı ve eleştirel bir konumda bulunan Rousseau, insan doğasının eğitim ve sosyal reformlar sayesinde şekillenip geliştirilebileceğine inanmaktadır. Çünkü o, uygarlaşmış, aydınlanmış var oluşun olumsuzluk ve kötülüklerini teslim eden, rasyonalist değil ama duygucu bir filozoftur, diyebiliriz. Bunun yanında Aydınlanmanın aydınlanmış eleştirmeni kimliğini muhafaza edecek tarzda insanın iyiliksever vb. eğilimlerini onun doğal haline, çıkarıcı, yıkıcı ve olumsuz eğilimlerini de uygarlığın, modernizmin zararlı etkilerine izafe eden tepkisi nedeniyle onun bir yandan da sert bir Aydınlanma eleştirmeni olduğunu unutmamalıyız (Cevzici, 2008, 264-265).

Peki ufak bi' oyuna ne dersiniz?

RÉPONSES

APPRIS
LONGER
AVIVEE
BANDER
BOLIDE
CUVE
DENREE
DESIRE
LACEE
RETAPE
ROND
STRIEE
SVELTE
TANNEE
TARDER

BULMACA

R E D N A B E
E E N N A T P
D I O D L B A
I R R E O S T
L T V N I T E
O S S R E A R
B A P E C R I
I P C E U D S
A A V I V E E
L O N G E R D

HATİCE ŞAHBAZ

Paris

Nouvelles

16.05.1940

PIERRE BILLOTTE

"Peki son söz söylendi mi? Umudumuzu kayıp mı etmeliyiz? Yenilgi nihai midir? Hayır!"

General Charles de Gaulle - 18 Haziran 1940

2. Dünya Savaşı

Yıllar boyu süregelen en büyük yıkımlardan biridir savaş. İnsanlar güç ister, varlık ister, şöhret ister. Bunları istediği için mücadele eder, her tarafın kendince sebepleri ve haklı olduğu yanları vardır. Tüm bunları yaparken de masum ya da suçlu, binlerce insan bu yolda hayatını kaybeder. Ancak bazı cesur insanlar tarih yazar, tarihin seyrini değiştirir ve adını altın harflerle kazır. Bunlardan bir tanesinden bahsedeceğiz size bu yazımızda.

Fransa'nın Almanya'ya karşı savaşı 3 Eylül 1939'da Polonya'nın işgalinden sonra başlasa da Fransa, Mayıs 1940'ta Belçika'nın işgaline kadar kendisi savaşın içinde bulmadı. Müttefik Güçleri, Almanya'nın ilk yarma girişiminin I. Dünya Savaşı'nda olduğu gibi merkez Belçika içinden olacağını beklemiş ve bu tehdide karşı hazırlanmıştı. Bunun yerine Alman saldırısı, güney doğu ve kuzey Lüksemburg'daki Arden Ormanı'ndan geldi.

Bunun anlamı, Fransızların oldukça dağınık ve konum dışı olduklarıydı ve ilerleyen Alman ordusuyla 15 Mayıs'ta Stonne'de karşılaştıklarında sayıca oldukça azlardı. Sedan'a giden yolda stratejik bir konum olan Fransız kasabasına 90.000 Alman piyadesi ve 300 tank ulaşmıştı. Bunlara 130 tank ile 42.500 piyade karşı koyuyordu. Stonne, çabucak yoğun savaşların merkezi haline geldi. Savaşın ilk gününde, iki taraf kasabanın kontrolünü ele geçirip kaybetti. Günün sonundaysa Almanlar galip geldi. Bu durum iki günlük çatışma boyunca devam etti. Fransızlar ciddi direniş ve kararlılık sergilediler. Ancak bir tankın ve mürettebatının cesur çabaları öne çıkıyor.

Char B1 bis, dönemin seçkin Fransız tankıydı. Nisan 1937 ile Haziran 1940 arasında üretilen araç, daha kalın zırh ve daha yüksek saldırı kapasitesi ile standart Char B1'in yükseltilmiş bir varyantıydı. Bis latince "ikinci" anlamına gelmektedir. Aynı model üzerinde iyileştirmeler yapıldığı için model ismi değişmemiş, bis eklenmiştir. Bu iyileştirmeler, hem Komutan Pierre Billotte hem de Stonne için önemli oldu. 16 Mayıs sabahında kasabayı tutan 11 Panzer III ve 2 Panzer IV, bir sonraki Fransız taarruzunu pusuya düşürmek için bina yıkıntılarının arkasında konum almıştı. Şafaktan birkaç saat önce, Pierre Billotte'un Eure lakaplı yalnız Char B1 bis tankı köşeyi dönerek 8. Panzer Alayının görüş mesafesine girdi.

Eure ve kasabayı emniyet altına almak için gelen diğer Char B1'ler sayesinde, Stonne o sabah 7.30 civarında tekrar Fransızların eline geçti ve akşama kadar ellerinde kaldı. Çatışmanın sonunda kasaba üzerinde Alman bayrağı dalgalansa da Stonne Muharebesi, Fransızlar için bir savunma zaferi oldu.

15 Mayıs ile 17 Mayıs arasında kontrol 17 kez el değiştirdi. Bu; Fransız kuvvetleri, Pierre Billotte, mürettebatı ve tankları tarafından gösterilen kararlılığın göstergesidir. Saniyeler sonra, Eure'nin sürücüsü Çavuş Durupt 75 mm topu ateşleyerek tank kolunun arkasında uzakta bulunan bir Panzer III'ü vurdu. Daha da yaklaşan Komutan Billotte, daha küçük 47 mm yüksek hızlı topu sadece 30 metre uzakta bulunan en baştaki tanka hedefleyerek bunu saf dışı bıraktı. Devre dışı kalan arkadaşları arasında sıkışan düşmanla Eure arasında kafa kafaya bir savaş başladı. Fransız tankını bir mermi dalgası sardı, ancak Panzer IV'ler sağlam zırhı delmek için çok uzaktaydı ve daha zayıf olan Panzer III'lerin topları da aynı durumdaydı. Eure toplamda 140 gibi inanılmaz sayıda doğrudan isabet alarak zırhı yıprandı, ancak mürettebatı çizik almadan kurtuldu. Coşkun ancak başarısız olan pusunun ardından Char B1 bis'in iki topunu yüklediler ve ateş etmeye devam ettiler. Sonunda, birkaç tanksavar topu ile birlikte 13 Panzerin tamamını yok ettiler.

Charles de Gaulle'ün Konuşması

Pierre Billotte, mürettebatı ve Fransız askerlerinin çetin direnişine karşın Fransa, yalnızca bir ay sonra Almanya'ya yenildi. 17 Haziran 1940 gece yarısı Mareşal Philippe Pétain Almanya ile bir barış anlaşması talep ederek kısa süre sonra Fransız hükümetinin niyetlerini kamuya bildirdi. 22 Haziran'da Fransa, Almanya ile ateşkes anlaşması imzalayarak Paris dahil olmak üzere ülkenin kuzey ve batı kısmının kontrolünü Almanya'ya bıraktı.

17 Haziran'daki ilk ilanın ardından General Charles de Gaulle, 18 Haziran Ulusa Sesleniş Konuşması olarak bilinen bir konuşma yaptı ve Fransız halkını bir araya getirerek, hükümetlerinin tutumuna rağmen savaşı bırakmamaları çağrısında bulundu. Radyo mesajı, de Gaulle'un kaçtığı Londra'da, Vritish Broadcasting Corporation veya bilinen adıyla BBC'den yayınlandı. Bu konuşma Fransa'da ünlüdür ve İkinci Dünya Savaşı'ndaki Fransız Direnişinin başlangıcı olarak kabul edilir.

İşte Charles de Gaulle'ün o direniş arzusunu körükleyen sözleri;

"Peki son söz söylendi mi? Umudumuzu kayıp mı etmeliyiz? Yenilgi nihai midir? Hayır!"

General Charles de Gaulle - 18 Haziran 1940

*Hüseyin Berkay Turhan
Fransız Dili ve Edebiyatı*

KIRDAKI SİYAH BÖCEKLER

*Kıştı. Çocukken bu mevsimin bedenimi ısıtan günlerinde
biraz başım dönsün diyerek yürürdüm kırların kokusunu çekerdim içime gökyüzü yukarda ve bana mahsus ama ben o'yum
biraz yaban, biraz orman, çiçek
ve sokağın sonundaki çeşme
çok çirkin siyah böceklerle birlikte*

*Kıştı. Zayıftım
alamazdım ağzımı bulutların kuruluk barındıran suyundan salgılardan bayılıyordum
bazı saydam meleklerin şarkısını söylüyordum şeksiz gümansiz
diken batsa elime âşık olurdu bana
kâffe-itabiat, çünkü
balçığıdaki hazza istiyor
bir evin bahçe duvarından sarkan çiçek
çok güzel bir insan tarafından koklanmalı
Kıştı. Onun güneşli bir gününde anladım.
Beynim ıslak bir uykuda
bir bebek ağlar gibi gözü kapalı yaşamıştım öyle
ruhumun baygınlığını toprak delice sevmiştii ölebilirdim*

Böceklerle dolduruyorum ağzımı şimdi.

MUSTAFA KERKERCİGİL

UNE BALADE D'ÉTERNITÉ TOUJOURS

*Dans le clair de la lune, nos regards se sont croisés
Les étoiles témoins de ce doux moment partagé.
Ton sourire éclaire ma vie, comme le soleil levant,
Chaque battement de mon cœur chante notre serment.*

*Amour infini, comme une mélodie lente,
Nos âmes dansent, unies par un doux sentiment.
Je t'aime tendrement, à travers les nuits et les jours,
Notre histoire d'amour, une balade d'éternité toujours.*

*Sous la pluie légère, nos mains se cherchent timidement,
Les gouttes évoquent les émotions, un amour naissant.
Les rues de la ville, témoins de notre douce romance,
Chaque pas ensemble, une danse, une douce cadence.*

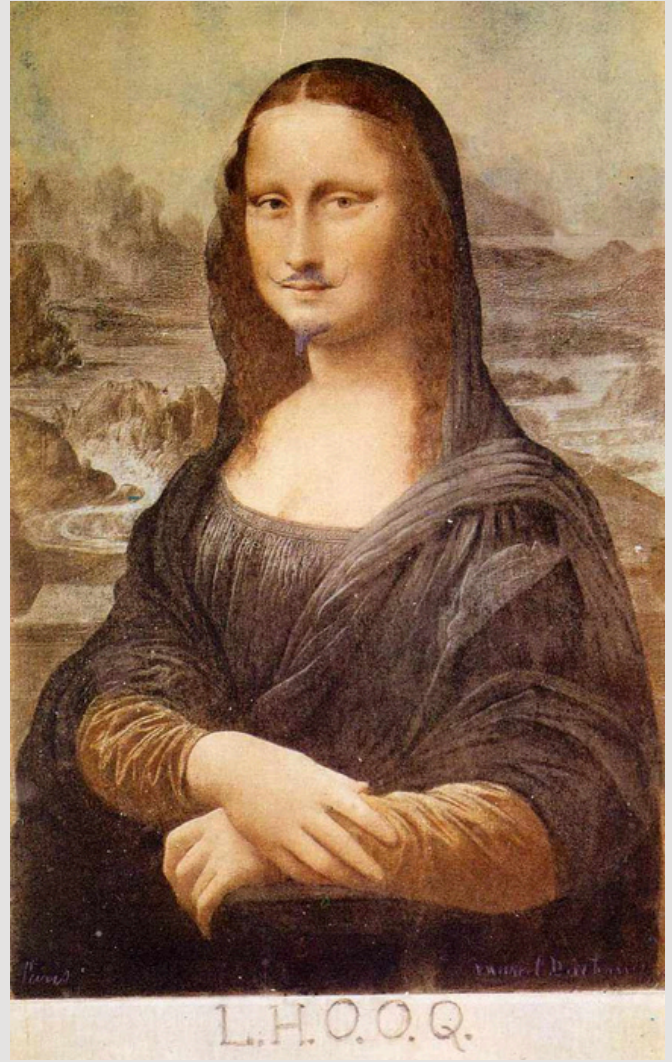
*Amour infini, comme une mélodie lente,
Nos âmes dansent, unies par un doux sentiment.
Je t'aime tendrement, à travers les nuits et les jours,
Notre histoire d'amour, une balade d'éternité toujours.*

ŞERİFE BİÇEN

MODERNİZM'E KISA BİR BAKIŞ

“Modernizm”, sanat ve edebiyat alanında, özellikle sanayi devrimiyle beraber etkisini göstermeye başlayan bir anlayış biçimidir. Bu anlayış biçimi her ne kadar sözcüğün sonuna eklenen -izm ekiyle ifade edilse de, tam anlamıyla bir akım olarak değerlendirilmemektedir. Zira modernizm, klasisizm, romantizm ve sürrealizm gibi belirgin amaçlara hizmet eden bir edebiyat veya sanat akımı olmaktan ziyade, daha çok belirli bir zaman aralığında gerçekleşen değişim-dönüşümü ifade etmek için kullanılan bir terim olarak düşünülmektedir. Bu bağlamda modernizmin, 16.yüzyılda başlayıp 20.yüzyılın belirli bir kısmını kapsayan uzun soluklu bir süreci ifade ettiği ileri sürülebilir.

‘Modernizm’, Latince ‘şimdi’yi ifade eden ‘modernus’ kökünden türetilmiş bir sözcüktür.” (Hece Yayınları, 2008: 8) Kelimenin kökenine bakılacak olursa, “Modern sözcüğü anlam içeriği bakımından yaşanan döneme, çağa, çağın geleneklerine ve getirdiklerine ayak uydurma anlamına gelmekle beraber; yeni, yenilikçi ve ilerlemeci anlamlarını da içermektedir (Aynacı, 2015: 3-4). Bu ifaden de anlaşılacağı üzere modernizm, geçmişten çok yaşanan dönem ve gelecekle ilgilenmektedir.

“Modernizm” kavramı beraberinde modernite, modernleşme ve modernlik terimlerini de gündeme getirmektedir. Buna göre “‘Modernlik’, Max Weber ve diğer teorisyenlerden yola çıkılacak olursa, Orta Çağ ve feodal devlet düzeninin ardından gelen dönemi nitelerek için kullanılan bir terimdir. Modernlik, benimsenmiş kökleşik bir geleneğe karşıtlığı ifade etmek için de kullanılır” (Aynacı,2015: 4). “Modernleşme”, 16.yüzyılda başlayıp 20.yüzyıla kadar devam eden teknolojik, bilimsel, sanatsal, toplumsal ve edebi gelişmelerin yaşandığı bir süreci ifade etmektedir. “Modernite” ise, Max Weber tarafından ortaya atılan ve belli bir kalıba oturtulan tarihsel bir kavramdır. “Weberci anlamda modernite, feodaliteyi ya da orta çağları izleyen, aklın öncelendiği bir döneme karşılık gelmektedir” (Şeylan,2020: 35).

Modernizmin temelleri aydınlanma çağında atılmıştır. Özellikle de Descartes, Kant ve Hegel gibi düşünürlerin katkılarıyla aklın önderliği üzerinde durulmuştur. Newton’un “doğrusal zaman çizgisi” teorisi ve Auguste Comte’un “Pozitivizm”i sayesinde bilimsel alanda da bir anlayış değişimi kendini göstermeye başlamıştır. Newton’un doğrusal çizgisi, kronolojik bir zamanı ifade ederken, Auguste Comte’un pozitivizmi ise her şeyin bilimle açıklanması gerektiğine dayanır. Dolayısıyla önceki yüzyıllarda duygulara, hayallere, metafizik unsurlara ilişkin yapılan değerlendirmeler, modernizmle birlikte bu bakış açısının dışında tutulmuştur. 20.yüzyıla gelindiğinde “yedinci sanat” olarak görülen sinemanın ve Einstein’ın “genel görecelik kuramı”nın etkisiyle modern sanatta, edebiyatta ve mimaride değişimler yaşanmıştır.

Konu toplumsal düzlemde ele alındığında, özellikle sanayi devrimi ile başlayan, modernizmin uzantısı olarak nitelenebilecek değişim sürecinin toplumsal alanda da köklü değişikliklere neden olduğu görülmektedir. Bireyden topluma uzanan tüm bu değişimler, yaşam biçiminde de belirgin farklılaşmalara neden olmuştur. Bu anlamda modernizm, değişip-dönüşen toplumun geçmişten ve geleneksel olandan kopuşunu ifade eden bir terim olarak da değerlendirilebilir. Sanayi devrimi sonrasında ortaya çıkan “tüketim toplumu” kavramıyla birlikte, bu değişim sürecinin daha hızlı gerçekleştiği gözlemlenmektedir. Bu bakımdan bireysel ve toplumsal alanda yaşamın anlamlandırılması, yaşama değer kazandırılması konusunda algısal değişimler meydana gelmiştir.

“Tüketim toplumu” kavramı esasında çerçevesi kapitalist anlayış tarafından belirlenmiş bir toplumsal yapıyı ifade etmektedir. Buharlı makinelerin icadını, teknolojik ilerlemeleri, bilimsel gelişmeleri bu sürecin hızlanmasına katkıda bulunan unsurlar olarak göstermek mümkündür. Endüstrileşme sonucu gündeme gelen seri üretim yöntemiyle taklit ürünler ortaya çıkmış, böylece orijinallik kavramı giderek değerini yitirmeye, her şey daha ulaşılabilir olmaya, dolayısıyla sıradanlaşmaya başlamıştır. Tüketime alıştırılan toplum giderek doyumsuz biçimde daha hızlı tüketmeye doğru itilmiştir. Bu gelişmeler kentleşme, endüstrileşme, aşırı bireyselleşme gibi başta olumlu gibi görünen geleceğin toplumsal sorunlarının ortaya çıkmasına zemin hazırlamıştır.

Bu bilgiler ışığında modernizmin temel prensipleri, bireycilik, rasyonelleşme, yenilikçilik, yaratıcılık, ilerleme, gelenekten kopuş ve özgürlük olarak sıralanabilir.

Sanat ve Edebiyatta Modernizm

Modern felsefenin ve modernizm serüveninin başlangıç noktası kabul edilen Descartes'in "düşünüyorum öyleyse varım" cümlesinin alt anlamında vurgulanan rasyonel düşünce ve bireysellik kavramları, sadece bilimi ve toplumu değil, kaçınılmaz biçimde sanatı ve edebiyatı da derinden etkilemiştir. Kaydedilen bilimsel, teknolojik gelişmeler sanat ve edebiyat alanında yenilikçi, avangard akımları beraberinde getirmiştir. Bunlar arasında dadaizm, sembolizm, kübizm, empresyonizm, ekspresyonizm ve sürrealizm gibi akım ve eğilimler sayılabilir.

Tüm bu akım ve eğilimler incelendiğinde, bunların modernizmin ana prensipleriyle doğrudan ya da dolaylı biçimde ilişki içinde oldukları görülebilir.

Modernizm'in edebi alanda kuramsallaşmasına katkıda bulunanlardan biri ünlü Fransız şair Charles Baudelaire'dir. Bu anlamda şairin, "Bir şair ancak kendi özgünlüğünü ortaya koyarsa sanatçı olabilir, aksi takdirde sadece zanaatkar olur yani işi yapan kişidir" şeklindeki ifadesi, modernizmin özeti niteliğinde bir açıklama olarak düşünülebilir. Nitekim bu cümleden şairin özgünlüğü yakalamak için gelenekten kopmasının, alışıla gelmiş yöntemlerden uzaklaşmasının gerekli olduğu sonucu çıkarılabilmektedir.

YAZAR OLMADAN ÖNCE SIMONE DE BEAUVOIR

Kendisi 20.yy'ın en etkili düşünür ve yazarlarından. Ayrıca felsefeci, feminizm kuramcısı ve aktivisttir. Birçok yönüyle birlikte aynı zamanda Jean Paul Sartre'ın ömürlük hayat arkadaşıdır.

Paris'te güzel bir evde burjuva bir ailenin büyük kızı olarak dünyaya gelir. Beauvoir, annesi ve babası ile sevgi dolu bir ortamda büyüdü. Bir kız kardeşe sahip ve evlerinde ailesinin hemen hemen her işini yapan bakıcıları da var. Aslında böyle baktığımızda çok huzurlu ve mutlu bir ortam denebilir (ileride Beauvoir bunu çok sorgulayacak). Bir yandan Paris'in çalışma disiplini özümser bir yandan da yazları Mérignac'ta kır evinde doğayla ömrü boyunca bitmeyecek bir bağ kurmuştur. Beauvoir 8 yaşındayken yazmaya başlar ve bir çizgi romandan esinlenerek bir hikâye yazar.

Beauvoir hep sorgulayıcı bir yapıya sahipti. Doğanın özgürlüğü ve Paris disiplini dahil her şeyi sorgulayarak gelecekteki Simone de Beauvoir'ı inşa ediyor aslında.

Tam da her şey harika ilerlerken bu sıkıntısız, güzel hayat I. Dünya Savaşı ile sekteye uğrar. Babası askere alınır, ekonomik sıkıntılar da bununla birlikte gelmeye başlar. Ekonomik zorluklara dayanamayan baba çareyi evi terk etmekte bulur. Halihazırda katı bir yapıda olan annesi, babasının evi terk etmesi ile çocuklarına sahip çıkma iç güdüsüyle daha da sert ve baskıcı bir kişiliğe dönüşür. Bir tarafta özgürlük arayışında olan genç bir kız diğer tarafta da geleneksel bir gelecek sağlamak isteyen bir anne... Bunların hemen ardından meslek ve okul seçimi ortaya çıkıyor Beauvoir'ın.

Anne, babanın gidişinden sonra çocuklarını Désiré adında çok sert ve kuralcı bir okula gönderiyor. Bu okulda Beauvoir hep ders çalışır ve hep sınıf birincisi olur. Beauvoir, karakterindeki disiplini Désiré'de kazanmıştır. Burada Beauvoir, okul hayatı boyunca en yakın arkadaşlarından biri olacak olan Elisabeth ile tanışmıştır. Biz Elisabeth'i Zaza ismiyle tanıyoruz. Beauvoir bize bu şekilde tanıtıyor. Ne yazık ki hem bedensel hem psikolojik yorgunluğa yenik düşen Elisabeth, 20'li yaşlarında vefat ediyor. Bu ölüm de Beauvoir'ı çok etkilemiştir...

İlerleyen zamanlarda Beauvoir, yaşamını şekillendirecek yola girmiş ve felsefe agregasyonu (Fransız kamu eğitim sisteminde devlet okulu kamu hizmeti için rekabetçi bir sınav) için çalışmalara başlamıştır. Alışılmışın dışında o dönemde genç bir kız olarak felsefe öğretmeni olmak ister. Bu da Beauvoir'ın ne denli marjinal bir kadın olduğunu gösteriyor. Bu agregasyonda hayatının en önemli kişilerinden, hayat arkadaşı olacak olan Jean Paul Sartre ile tanışıyor. Bu sınavda Sartre birinci, Beauvoir ikinci olmuştur. Sartre ve Beauvoir bir yaz günü gezerken bir anlaşma yaparlar halihazırda bu iki önemli isim birlikteliğini sürdürürken ilişkileri hakkında şu söylemleri dile getirmişlerdir. İki tip amour (aşk) vardır: amour nécessaire (zorunlu aşk) ve amour contingent (zorunsuz aşk).

Amour nécessaire (Zorunlu aşk) boyun eğmek zorunda kalınan ve mecburi aşktır. Amour contingent (Zorunsuz aşk) ise sırtlarını dönmek istemedikleri gelip geçen aşkları, farklı yaşayışları da deneyeceklerini söyledikleri bir aşk tipidir. “Hem birbirimize sadık kalacağız hem de başka aşklara kapımızı açacağız.” söylemini de dile getirmişlerdir. Bu anlaşma her ne kadar belirli kült kalıpların dışında olsa da herkesin kabul edebileceği sınırlar içerisinde değildir. Onlar için iki tarafın da kabul ettiği bağlayıcı bir unsur diyebiliriz. Bu duruş iki sene olarak anlaşıldı fakat yaklaşık 50 sene devam etti. Bizler bu anlaşmaya hem bağlılık hem özgürlük sözleşmesi diyebiliriz. Bu anlaşma Beauvoir

Sartre'in hayata bakışını bizlere sunmuştur. Beauvoir bu şekilde zıt durumların aynı anda yaşanmasına alışkın bir kadın. Yazının başında da yazdığım gibi Beauvoir'ın hem doğanın özgürlüğünü yaşayıp hem de Paris disiplinine ayak uydurması gibi.

Sınavlarını çok başarılı bir şekilde geçerler ve Beauvoir Marsilya'ya Sartre ise Fransa'nın kuzeyine öğretmen olarak atanırlar. Aralarında oldukça mesafe olsa da onlar bu mesafeyi sorun etmezler. Çünkü aşkları fiziksel bir bağlılıktan çok düşünüş bağlılığıdır. Beauvoir Marsilya'da doğayla olan ilişkisini yeniden yaşar. Toplumla çok kaynaşmak istemeyen Beauvoir öğretmenliğinden kalan zamanlarında günlerce kırlarda, lavanta tarlalarında dolaşarak hem doğayla bütünleşiyor hem de sorular sorarak cevaplar arıyor.

İsteddiği zaman kırlarda kalan, kamp yapabilen, istediği zaman eve gidebilen Beauvoir bu sayede özgürlük kavramına daha da alışır ve onun için özgürlük vazgeçilmezi olur. Bu özgürlük mevcut yıllarında da ilerleyen yıllarında da hep karşısına çıkan, çıkacak olan bir kavram haline geliyor. 1936 yılında Beauvoir ve Sartre Paris'e atanırlar.

Paris onlar için çocukluklarını geçirdiği mutlu anlarıyla dolu olduğu ama aynı zamanda sıkıntıların da yaşandığı yerdir. Ayrı okullarda bir süre boyunca görev yapan Beauvoir ve Sartre'ı ayıran II. Dünya Savaşı karşlarına çıkar. Hemen hemen her Avrupalıyı etkileyen bu savaş elbette onları da etkiler. Sartre'ın askere alınmasıyla ayrılırlar. Sartre Almanya'ya esir düşer ve 1940-1941 yıllarında orada kalmak zorunda kalır. Beauvoir için Sartre'a ulaşamamanın, onun hayatından endişe etmenin, işgal olasılığı olan bir şehirde kalmanın sıkıntısıyla durma hali yaşamıştır. Evet nefes alır, yemek yer, işine devam eder ve hayati fonksiyonlarını yerine getirir fakat hissedemez, düşünemez ve sorgulayamaz bir hale gelir. Bu dönemde Beauvoir şunu dile getirir "Je suis anesthésiée." (Anestezi altındayım). Bu süreç onun için epey yıkıcı olsa da barışın sağlanmasıyla biter. Bu savaş döneminde Beauvoir herkese mektup yazar, en çok da Sartre'a. Bu mektuplar bizlere yalnızca Beauvoir ve Sartre'ın aşkını değil; o dönemi, savaşı ve yaşananları bizlere aktarır. 1943 yılında savaştan sonra yazarlık serüveni başlar. Beauvoir'ın birinci kitabı olan "L'Invitée" (Konuk Kız)'yi yazar. Konuk Kız ile birlikte Beauvoir'ın en çok sorguladığı kavramlar: "ben ve öteki, başkaları, varoluş". Otobiyografik olan bu eserde "ben neredeyim, konumum nerede, diğerlerinin konumu bende nerede" gibi sorguları bizlere de işlemiştir.

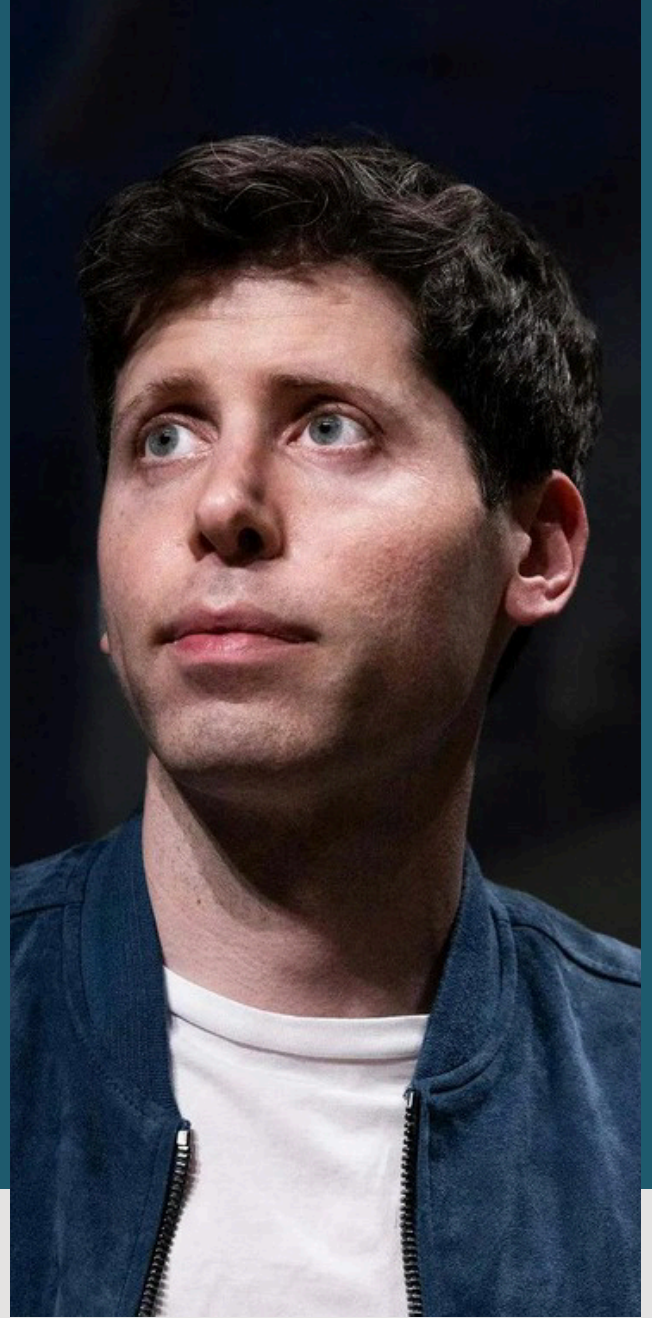
BUĞRA MERT OKTAY

NEREYE GİDİYOR BU YAPAY ZEKA?

İnsanlar, tarih boyunca hep bir teknolojik devrime tanıklık etmiştir. Bu devrimlerin, insana en çok katkı sağlayanı da şüphesiz ki Sanayi Devrimidir. Sanayi Devrimi'nde, insanın bedensel gücünün önüne geçmek amacıyla bazı yeni teknolojiler inşa edildi. Bu teknolojiler, ciddi anlamda insanın bedensel gücünün önüne geçmekle kalmayıp, insanların uzun süreler boyunca uğraştığı angarya işleri de kısa bir zamanda, insan yapımına yakın, hatta ve hatta insan yapımından çok daha iyi bir halde yapmayı başardı. Bu nedenle kumaş dokumacıları, el tezgâhi dokumacıları, sokaklarda bağırarak şehir habercileri gibi birçok mesleğin sonunu getirdi ve birçok farklı mesleğin de istihdam oranını küçülttü.

Şimdi ise yapay zekâ devrimine tanıklık ediyoruz. Bu devrimin amacı, sanayi devriminin amacından çok daha önemli bir amaç: insanın zihinsel gücünün önüne geçmek. İnsanı diğer bütün canlılardan ayıran yegâne özellik olan akıl, cansız bir varlığa konulsa ve insan gibi onunla bir şeyler yapılmaya çalışılsa ne olur? İşte şu anda tam olarak bu değişime tanıklık ediyoruz. Bu değişim insanların adapte olup takip edebileceğinden çok daha hızlı yaşanıyor. Günümüzde yapay zekâ, hızla gelişen teknolojik bir alan haline gelerek hayatımızın birçok alanında etkili bir rol oynamaya başladı.

Stanford Üniversitesi insan zekâsı ve yapay zekâ üzerine bir araştırma yaptı. Bu araştırmada görsel tanıma, okuduğunu anlama, mantık yürütme, olimpiyatlar seviyesinde matematik gibi 9 büyük konuda yapay zekanın son 12 yıldaki gelişimini gösterdiler. Yapay zekâ bizi bu 9 hayati alanın hepsinde yakalamayı hatta geçmeyi başardı. AI index olarak bilinen bu raporun verileri 2023'ün sonuna kadar gidiyor ve bu yıl içerisinde yaşanan müthiş atılımları kapsamıyor bile. OpenAI CEO'su Sam Altman bir konuşmasında, "Yılda 50 milyar dolar harcamamız umrumda bile değil, insandan daha zeki olacak yapay zekâyı inşa ediyoruz ve buna değecek" dedi.

NEREYE GİDİYOR BU YAPAY ZEKA?

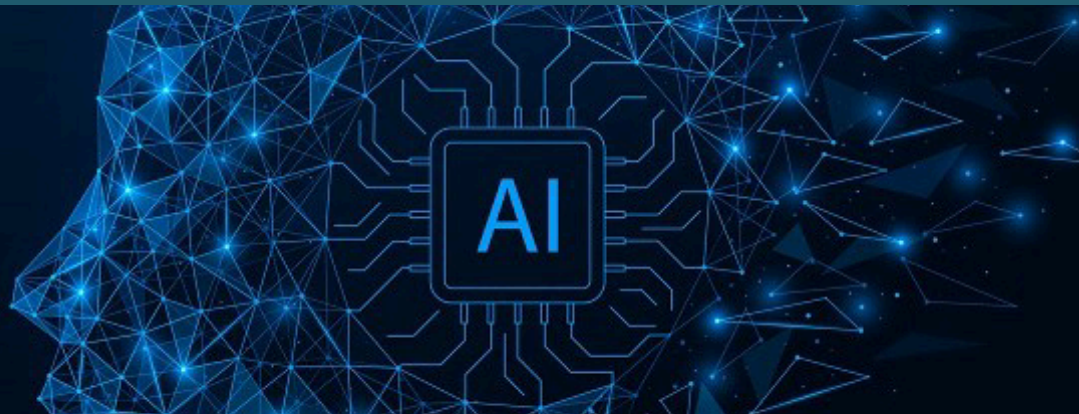
Bu cümleden istediğinizi çıkarabilirsiniz ancak şu bir gerçek yapay zeka çığ gibi büyüyerek ilerliyor. 13 Mayıs 2024 günü OpenAI, ChatGPT 4o adlı ürününü yayınladı. ChatGPT 4o, diğer yapay zekalardan farklı olarak size eş zamanlı görüntü ve ses desteği sunuyor. Sizin görüntü ve sesiniz üzerinden insan hızına ve tonlamasına yakın bir şekilde sohbet ediyor. Bir yapay zeka asistan modeli olarak düşünebilirsiniz. 2013'te vizyona giren "Her" adlı film, bu yapay zeka modelini önceden tahmin etmişti.

Yapay zeka şu an için insanlarla etkileşimli bir şekilde büyüyor; bu çok güzel bir haber. Ancak ilerleyen zamanlarda yapay zeka kendi kendine veri toplamaya ve bilgilenmeye başlarsa, ki bu yavaş yavaş gerçekleşiyor, işte o zaman işler daha da zorlaşabilir. Bu durumda, Sanayi Devrimi'nde olduğu gibi birçok meslek küçülmeye hatta yok olmaya kadar gidebilir. Microsoft'un kurucusu Bill Gates'in ise tahminleri şu yönde: "Yapay zekanın ele geçiremeyeceği 3 meslek; alternatif enerji, sağlık biyobilimleri ve yapay zekanın kendisi ile bağlantılı alanlar." Silikon Vadisi şirketleri gibi dünya çapında pek çok şirket işlerini yapay zeka ile entegre hale getirdi bile. Türkiye'de de bazı şirketler bu yönde yatırımlarını yapmaya başladılar. Bu şu anlama geliyor: Yapay zekalar, insan zekasının yapabildiği işleri yapmaya başladıkça, iş verenler tarafından mali giderlerin azaltılması için tercih edilecekler.

Şu an için bazı sektör çalışanları hala böyle bir şeyin gerçekleşmesini mümkün bulmuyorlar. Ancak 2023'ün Mayıs ayında sadece Amerika'da işten çıkarılanların %5'i kadarı, yani 4000 küsur pozisyon, sırf yapay zekanın o işleri artık yapabiliyor olması nedeniyle boşaldı. 2023'ün Mayıs ayı ne ki, şu anda içinde bulunduğumuz bu müthiş yapay zeka devrimini ateşleyen GPT-4, 14 Mart 2023 tarihinde yayınlandı. Yani Mayıs 2023'te daha sadece 2 aylıktı. Dolayısıyla bu gidişatın asıl etkilerini daha görmedik bile.

Yeni nesil sistemler üzerinde çalışan uzmanlar, yakında duymaya başlayacağımız yapay zekaların, GPT-4 gibi modern yapay zekaları çocuk oyuncağı gibi gösterebileceğini söylüyorlar. Dolayısıyla bu süreç yavaşlamayacak, aksine hız kazanacak. Yine uzmanlar, günümüzde mavi ve beyaz yakalı ayırımının yerini yapay zeka kullanan ve kullanamayan ayırımının alacağını öngörüyor. Sizin bu konu hakkındaki düşünceleriniz nedir bilmiyorum, ancak istatistikler bu konuda bunları söylüyor. Yapay zeka oldukça geniş bir konu olduğu için belirli bir kısmına bu yazımda değindim. Yaklaşık bir sene kadar bireysel, 2024'ün başından beri de arkadaş çevremle bu alanda yazılım geliştiriyoruz. İnanın bana, sürecin başından beri yapay zekanın yapabileceği işleri tahmin etme düzeyim çok fazla değişti ve gelişti. Maalesef yanıltıyormuşum... Yapay zeka ilerleyen zamanlarda nerelere evrilir bilinmez ama inanın gelecek çok heyecan verici. Peki, siz bu yapay zekalı geleceğin neresindesiniz?

HÜSEYİN KÜÇÜKOĞUL

ARAYIŞ

Derin çeşitlilik, devasa büyüklük

Kaybolur gölgeler

Sınırlı ömür, aciz varlık

Küçülür kişiler birer birer

Çelişkiler içinde var olmak

En büyük resimlendendir

Bakmaya doyum olmayan tablodan

Tiksinti uyandıran bir başkasına kadar uzanan

Saatler, dakikalar ve saniyeler

Bütünün içindeki sonsuz parçalar

Boşlukta sallandığın o an

Gelir gölgeler ardından

Esti rüzgâr yeryüzüne

Kapılmak ya da kapılmamak

Ölümün de dahil olduğu yerde

Duyular ve içgüdüler peşinde

Erdemler, değerler dostun iken

Kapalı zihinlere uzak, kör kalplere mesafeli

Hedef olmadan yaşam olmazmış derken

Aradın gül bahçelerini, gri gökleri

Öyle bir hikmet ki bu, anlayana

Ruhu kör olanlar tekrarlar ardı ardına

Kusurları kabul edenler farkında

Onlar ki; kusursuz saydıkları güzellik aldananlarla.

Emine Nur YILDIRIM

Fransız Dili ve Edebiyatı

VARLIK VE HIÇLIK

*Bir tekrar var merkezde
Devamlılığın peşinde
Hayat bir serüven ise
Bilinçsizlik başrolde*

*Aklın meydan okuması
Farklılığa kapı açmasıdır
Değişimin kendisi
Soyut olanda vardır*

*Denge hem uzak, hem yakın
Toplum bir zehir gibi, birey bir ağaç
Kurallar, uydurma kurallar
Her yer sahte, uyumsuzluk derinde*

*Dönüşüm bir ihtiyaç adeta
Döndükçe dünya, bitmez dava
Bilinmezlik, nedensizlik
Adapte olmak en büyük güzellik*

*Göğün karanlığı, suyun berraklığı arasında
Sınırlı varlıklarız sonsuzluğun karşısında
Hiçlik anlam kazanır, gözler aydınlanır
Aynalar patlar ışığın altında*

*Duyular, algılar yükselir
Gölgeleridir onlar insanlığın, yaşamın
Koskoca evrende biz ölümlüler
Fazlayız bile çok yazık.*

*Emine Nur YILDIRIM
Fransız Dili ve Edebiyatı*

*** 15 x 20 cm Kağıt üzerine Yağlı boya // Hüseyin KARACA ***

** Diziden seçip referans olarak yaptığım yağlı boya ile de izleme öncesi özellikle uzam hakkında kafanızda mekanın bir portresini betimleyici açıdan çizmek istedim.** (1)

'RAISED BY WOLVES'

Raised by Wolves, 3 Eylül 2020'de HBO Max'te prömiyeri yapılan Aaron Guzikowski tarafından ortaya konulan bir Amerikan bilimkurgu, drama televizyon dizisidir. İlk iki bölüm, aynı zamanda dizinin yönetici yapımcılığını da yapan Ridley Scott tarafından yönetilmiştir. Eylül 2020'de dizi ikinci sezon için onay almıştır. Post-apokaliptik ortamda geçen dizi, 22. yüzyılda, Anne ve Baba adlı iki android, militan ateistler ve Kepler-22b gezegenini kolonileştirmek için Mitraik olarak bilinen dini bir düzen arasındaki savaştan harap olmuş bir Dünya'dan kaçarlar. Daha sonra yeni bir medeniyete başlamak için ise insan embriyoları getirirler. On iki yıl sonra, aralarından yalnızca Champion adında bir çocuk hayatta kalır.

Koloninin geleceğine dair umutlar acımasız görünürken, üçü, evrenin bu bölümünde Dünya'dan gelen tek mülteci olmadıklarını keşfettiklerinde büyük bir şok yaşarlar. İnsanlardan oluşan bu koloni, dinsel farklılıklar yüzünden çökme noktasına gelince, android'ler son derece zorlu bir pozisyonda kalırlar. Android'ler insanların inançlarını kontrol etmenin hain ve zor bir görev olduğunu da ayrıca deneyimlerler. Ve de dizi yayınlanan ikinci sezonu da beraber türlü olay örgülerini seyircilere aktarmaya devam etmektedir. Üçüncü sezon düşünülürken nedenini tam olarak anlamadığımız ölçüde iptal olur. Bu analiz yazısında hem dizideki bir dizi simge ve olayları anlamlandırmaya çalışıp, hem de olay örgüsünde ve de dizi evreninde yaşanan olguları, dini unsurları ve ayrıca Jung'un oluşturduğu arketip olgusu ile baş karakteri sizlere açıklayacağım.

Öncelikle dizi üzerine araştırma yaparken fark ettim ki bu dizi aynı yönetmenin 1979 yılında yönettiği 'Alien' adlı bir filmde ilham almıştır. Direkt olarak filmin diziyeye uyarlamasıdır denilemez çünkü bu iki yapıtı birbirinden ayıran fazlaca detay da bulunmaktadır.

Raised by Wolves, kavramsal olarak farklı bir evrende robotlar ve din, yaşam ve ölüm ve de ebeveynlik; hayaletler, yılanlar ve ölümcül büyücü (necromancer), sanal gerçeklik, kehanet, gizli kimlikler, garip ateşli derin oyukları olan eski uzaylı megalitler hakkında yapılmış bir bilim kurgu gösterimidir.

Mekânsal bağlamda incelersek ;

Mekansal olarak, dizi çeşitli ve geniş bir yelpaze de uzamlar sunar, bu da izleyiciye farklı atmosferler ve de kurgu çeşitliliği verir. Olay örgüsünün geçtiği mekan, bitkilerle ve kuru dağlık bir alan olarak görülen zorlu, ilkel bir arazidir. Bununla birlikte gri ve de mavi tonlar dizinin genel etkisinde hakimdir. Toprağın üst katmanı bu evrende dünyaya göre daha verimsiz ve de sarı tonlarda yansıtılmaktadır. Bu koşulda ise tarım yapmanın sınırlı olduğu ve keşife sıfırdan başlanıldığı izlenimi seyirciye aktarılır. Yansıtılan başka bir mekanda, yeterli oksijen yoktur, görünüşe göre gezegendeki her şey bu bağlamda ölecektir. Böylece dizi de sıkça adı geçecek olan dini topluluk Mitraikler, bin mülteciyi yeni bir dünyaya taşımak için bir gemi inşa eder. (uzak bir yıldız sisteminde gerçek bir ötegezegen olan Kepler -22b adlı bir gezegen). Az önce varlığını tasvir etmeye çalıştığım uzamın tam kendisi de bu 'kepler -22b' adlı gezegendir.

Bu evrende ayrıca hayvanların nesli tükenmiştir. Yansıtılan evren oldukça gizemli ve de tehlikelidir. **Dev yılanı kafatası'nı andıran kemikler bulurlar.** (1) Evrenin yüzeyinde ise geniş ve derin çukurlar bulunmaktadır. Tüm bu tasvirlerin ışığında dizideki yaratılan mekân, izleyicisine türünün tam olarak izlenimini görsel açıdan ve de mekânsal bağlamda aktarmayı başarır.

Dizinin karakter profiline göz attığımızda ise;

Dizinin ana karakterleri arasında anne figürünü üstlenen yapay zeka android'i Mother (Lamia), onun eşi konumunda olan father'ın yer almasıyla birlikte; insan kolonisini temsil eden Marcus ve Sue adında iki karakter de yer almaktadır. Kurgunun bir diğer önemli parçaları ise Champion, Tempest, Paul ve hunter da çocuk olarak önemli roller üstlenmektedir.

Mother karakteri, dizinin merkezinde yer alır ve yapay zeka tarafından yetiştirilmiş ve insan ırkının hayatta kalması için savaştan bir ana figürdür. Kendine özgü bir moral anlayışı ve çocuklarına karşı güçlü bir koruma iç güdüsü ile programlanmıştır, ancak zamanla karışık duygular ve de sorgulamalar yaşamaya başlar.

Father, mother'ın eşi olarak, daha geleneksel bir yapay zeka modelidir. Daha sakin ve pratik bir yaklaşıma sahiptir ve genellikle mother'ın tutkularını dengelemeye çalışır. Marcus ve Sue ise insan kolonisini temsil eden karakterlerdir. İki de geçmişlerinden gelen travmalarla boğuşurken, yeni bir dünya inşa etmeye çalışırlar. Marcus lider rolünü üstlenirken, Sue ise aile birliğini korumak için çaba gösterir.

Çocuk karakterler arasında en çok önem arz eden karakterlerden biri olan Champion ise, Mother ve Father'ın bakımı altında büyüyen ve çevrelerindeki dünyayı keşfeden meraklı bir karakter olarak karşımıza çıkar. Diğer çocuklar ise kendi iç mücadeleleriyle ve dış dünyayla olan etkileşimleriyle dikkat çekerler.

Her karakterin geçmişi, motivasyonları ve içsel çatışmaları gibi pek çok boyutu vardır ve bu da diziyi derinlikli ve çekici kılar.

Baş karakter üzerine daha da derin bir tahlil :

İncelemedeki en önemli unsur bu diziyeye göre hiç şüphesiz Mother(anne) karakteridir. Dizi de Anne ortaya çıkarılma bakımından ölümcül bir nekromancer'dan hayatveren bir anneye dönüştürülmüştür. Donmuş embriyoları canlandırmak için göğsüne bağladığı altı adet bağ adeta hayvan memesini andırır. Zaten konusunun referansı da Romulus ve Remus (çocuk yetiştiren dişi kurt) efsanesine dayanmaktadır. ** Bu efsaneden kısaca bahsedecek olursam; Antik roma mitlerinden biri olan Romulus ve Remus, savaş tanrısı Mars'ın istismar ettiği, Aeneas soyundan gelen Vesta bakiresi Rhea Silvia'nın ikiz oğullarıydı. Doğumlarında Rhea Silvia'nın babasının Alba Longa'daki tahtına zorla el koyan annelerinin kötü kalpli amcası Amulius, Rhea Silvia'yı öldürdü ve ikizleri tıbet nehri'ne attı. Nehir tanrısı bebekleri sağ salim kıyıya taşıdı ve onları yetiştiren çoban Fautulus'un bulmasına değin 'dişi kurt tarafından' Lupercal mağasında emzirildiler. **

Dizide annenin de adeta bu dişi kurdu andıran hareket ve rolleri ise buna dayanmaktadır. Konu ve de olgu ilerledikçe anne ile yaratıcısı arasında VR ortamında yaşanan ilginç bir cinsellik sonrası android anne fiziksel dünya da imkansız da olsa, mistik bir şekilde hamile kalır. Ve de bu olgu Ateist olan android annenin inanç krizi yaşamasına neden olur. Daha sonra Anne android doğum yapar ama doğan şey bir insan değil uçabilen bir yılanıdır. Doğum anından sonra ki korkunç sahne ise gerçek mitraizm dininden ilham alınmıştır. Çünkü mitraizm dininin ana imgesinde TAUROCTONY (bir boğanın kurban edilme ritüeli) vardır. Ve de bu kurban etme ritüeli bir mağara da gerçekleşir tıpkı Annenin mağara da doğum yapması gibi.. Bu da güneş tanrısı SOL'un imgelerinden biridir. Bu imgede bir yılan, boğa kurban edilirken onun kanından beslenir ki bu sahne aynı şekilde dizi de de yaşanır. Burada antik mitraizm de kurban etme ritüeli imgesinden apaçık bir ilham alınmıştır.

Aslında detaylı bir gözlemlerle anlarız ki, Anne android bu nokta da kandırıldığını fark eder. VR ortamdaki yaşanan o sahne aslında bir yılanı dünyaya getirmek için kurgulanmış bir simülasyondur. Anne android daha sonradan kendisinin dünyaya getirdiği bu yılanın ailesine zarar vermesinden korkmuştur. Bu yüzden anne ve baba android kendilerini feda ederek onu yok etmeye çalışmıştır. Bu bağlamda görülür ki, Android bir robot dahi olsalar, fedakar ebeveyn modelinin yansıtılışı çoğunlukla etkileyici ve dramatik bir sahnedir. Fakat bu baş karakterden bahsetmiş iken asıl değinmemin önemli olduğu nokta Android bir robot ile seyirciye aktarılmaya çalışılan 'annelik' olgusudur. Bende bu olguyu analitik psikolojinin kurucusu ve benzer dallarda önemli bir konumda olan Carl Gustav Jung'un arketip öğretilerinden referanslar alarak açıklamaya çalışacağım.

Carl Gustav Jung'un Anne arketipi açısından bu karakteri ve de dizideki bir Android üzerinden yansıtılan anne olgusunu inceleyecek olursak;

Jung, Anne arketipinin sayısız tezahürü olduğunu okuyuculara aktarırken, tipik bazı simgelerden bahsetmiştir. Kitabından aldığım bir alıntıda 'dar anlamda doğum ve de dölleme yerini; tarla, bahçe, kaya, mağara, ağaç, kaynak, derin kuyu, vaftiz kabı, kap biçiminde çiçek(gül ve lotus)' şeklinde göstergeleştirmiştir. Diziyi baktığımızda ilk ve ana mekanın bir tarla sahanlığında dağlık ve de kayalık bir alanda olduğunu görmekteyiz. Bu simgelerin doğum ve de dölleme yeri ile olan alakasına şöyle bir açıklama yapılabilir. Mother (anne) burada Father (baba) karakteri ile birlikte çadırlarını kurarak yaşamaya başlarlar. Daha sonra asıl görev olarak gönderilen embriyoları canlandırmak için programı dahilinde bedenine bağlar. Gelişim ve doğum süreci bu yapay ortamda tıpkı bir anne taşıyormuş izlenimi verilerek onları vücuduna bağladığı bağlantılar ile besler ve de dünyaya getirir. Bu süreçte çocukları yetiştirme programını uygularken Mother'da en önemlisi bir robot olmasına karşın Jung'a göre 'anneliğin üç önemli özelliği olan bakıp büyüten, besleyen iyiliği, arzu dolu duygusallığı ve yeraltına özgü karanlığını' taşımaktadır. Anne Android, bize gerçek bir annenin taşıdığı çoğu olgu ve de özelliğini taşımış ve de uygulamış şekilde yansıtılır. Az önce cümlede geçen 'yeraltına özgü karanlığı' ifadesini diziyi göre şu şekilde yorumlayabilirim. Mother'ın (anne) dizi de bir gün tehlikeli bir olayla birlikte çocuklarını koruma içgüdüğü ile hiç bilmediği bir özelliği açığa çıktığı gözler önüne serilir. Bu özellik tehlikeye karşı oldukça ölümcül olarak yansıtılır ve de çocukların henüz gelişim çağındaki algı ve bilinciyle Mother'ı kötü/karanlık görmesine sebebiyet verir. Ama Mother'ın tek amacı çocukları korumaktır. Jung bize bunu şu şekilde açıklar 'çocuk psike'si üzerindeki bütün o etkilerin tek kaynağı kişisel anne değil, anneye yansıtılan arketiptir; bu arketip anneye mitolojik bir arka plan vererek ona otorite, hatta tanrısallık katar.' Bu ifadeden de anlarız ki mother belkide tam olarak bir anne imgesi yaratabilmek için bu nekromancer olduğu halde anne olarak programlanma öğretilerine ve de bunun bir koruma anında açığa çıkmasına belkide bu yüzden sahip olmuştur. Onu tam olarak koruyucu, sakınan ve de oldukça öğretici bir rol model olarak tanırız.

Açıklanması ve de anlaşılması gereken bir diğer önemli unsur ise dizi boyunca yansıtılan ve de işlenen yazı da da sıkça kavramları ile geçen din hususudur.

Bu bağlamda dini açıdan tahlil edecek olursak;

Yapıtın başından sonuna bizlere yansıtılan olgu en genel çerçevesi ile Roma Mitraizm'i ile Ateizm inancının çatışmasıdır.

Sanskritçe'de 'sözleşme' veya 'bağlayıcı' anlamına gelen Mitra kelimesi, eski hint inanişında güneş , yemin, sadakat, dostluk tanrısı olarak kabul edilmiştir. (bu kavramların üzerinde de dizide oldukça durulur.) Mitra ifadesi, en eski olarak Hinduizm vedalarında kullanılmıştır. Daha sonra çeşitli sürümleri türemiştir. Sonradan türeyen sürümlerinden en önemlileri Pers Mitraizm'i ve Roma Mitraizmidir. Roma Cumhuriyeti'nin doğuya doğru yayılması, Romalıların yeni gelenekler ve inançlar ile tanışmasını sağlamıştır. Batı Anadolu'da Kibele kültü ile tanışan Romalı askerler, Doğu Anadolu'da ve Mezopotamya'da Mitra kültü ile tanışmışlardır. Roma Mitraizmi'nin Hristiyanlık dinini doğrudan etkilediği de ayrıca iddia edilmektedir.

Roma Mitraizminde Mitra'nın Sırları'nın, Güneş'in ve yıldız gruplarının gökyüzündeki uzun dönemli hareketleri ile ilgili olması muhtemeldir:

(Dizide de yer verilen) Mabetleri yeraltında, penceresiz, duvarları ve tavanları yıldız motifleriyle süslüdür.

Mitra'nın en belirgin tasvirleri ise de şöyle görülmektedir :

Mitra'nın kayadan doğması,

Başka bazı hayvanların boğalı tablolarında bulunmaları,

Çoğu zaman Mitra'nın başından Güneş ışınlarını andıran çizgiler çıkması...

Dizide ilham alınıp kurgulanmış boyutuyla da ele alacak olursak;

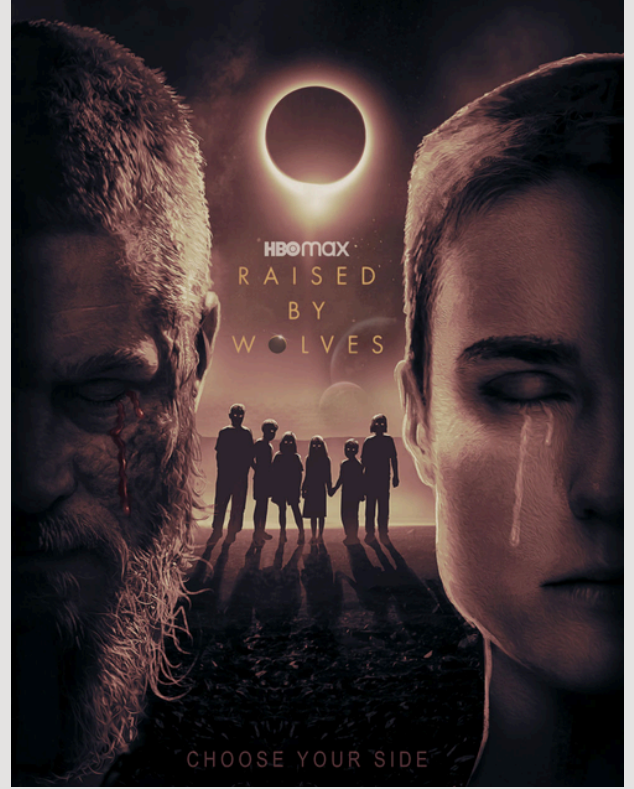
Gelecekte, dünyaya Mitraik adı verilen dini bir grup hakimdir. Erken Hristiyanlığın yanı sıra antik Roma'da popüler olan Mitraizm adlı gerçek bir dinden gevşek bir şekilde ilham alınmıştır.

Gerçek dünyada Hristiyanlık popüler olur ve Mitraizm solar. Ama Raised by wolves'da, Mitraizm bunu devralır ve de Hristiyanlık düşer.

Bir bölümde, Mitraik güneşin yukarıda yükseldiği imgesiyle çarmıhtaki İsa'ya benzeyen bir tabloyu görürüz. Çünkü Mitraizm, Sol adında bir güneş tanrısına ibadet eder ve ışık ve saflık hakkında vaazlar verirler. Uygulamaları, cemaati, vaftiz ve günah için kefaretil alınması ile Hristiyanlığa benzer. Ancak yıllar önce Mitraizm, kutsal yazılarında, kuantum, yerçekimi, uzay gemileri, karanlık foton enerjisi ve büyücüler (necromancer) gibi gelişmiş teknoloji inşa etmelerine izin veren metinde şifrelenmiş formüller ve planlar olduğunu keşfeder.

(Sürekli adı geçen Necromancers ise, kitle imha silahları olarak kullanılan güçlü robotlardır.)

Dizide Mitraizm'e karşı direnenlere ise Ateist adı verilir. Ateistler savaş ve dünyanın yok olması sürecinde Necromencer robotlar gibi ileri bir teknolojiye sahip değillerdi, bu yüzden ateistler savaşta çocuk askerler, hatta çocuk intihar bombacıları kullandılar. Resmi çizgi romanına göre de, ateistler Dünya'yı bombalarla yok etti.(Dizi de de sahne olarak yer verilmiştir.) Bombalar, ölümcül etkileri olan Necromencer robotları durduramaz ve Dünya'yı yaşanmaz hale getirir. Dizi de mitraizm'e inanlara göre dünyayı ateistler yok etmiş iken, ateistler ise mitraizm inacına sahip toplumu suçlamaktadır. Bu yüzden tam olarak kimin hatası olduğu belli değildir.

Ama her iki durumda da, Mitraizmde ve ateistler de yansıtılan çatışmayla bu korkunç sona sebep olmuşlardır.

Ayrıca ilerleyen olaylar silsilesinde, Mitraik topluluk gizemli ve devasa bir taş keşfeder ve de bu taşı diğer 5 kutsal tapınaklarının yanında kutsal olarak kabul ederler. Bu taş tapınakta mitraik gizemlerin cevabının saklı olduğuna inanırlar. Ve de dua edip ritüel gerçekleştirirler.

İlginç gelecek başka bir sahne ise, Gizemli bir tarikatın dizide geometrik şekilli bir kutunun etrafında bir yılan dünyaya getirmek için ritüel sergilemesidir. Bununla beraber bir çok yerde karşımıza çıkan bu geometrik şekilde ki kutsal tapınak ve de kutu olgusu başından beri aslında bir yılanı ortaya çıkarmak için mi varoldu, akıllarda da bir soru işareti ortaya çıkarır.

Fark edilen bir başka detay ise, Anne ve Baba karakterlerinin kıyafetleridir. Dizide giydirilmiş olan kombinasyon onları sanki Kitab-ı Mukaddeste ki Adem ve Havva tasviri gibi çıplak gösteren gri kauçuk kumaştan yapılmış takımlardır. Yeni bir evren yaratılırken Adem ve Havva tasfirine gönderme yapılması tahmin edersiniz ki en doğal olgulardan biridir.

Sembolik anlamda da :

Dizinin anlamlandırmasına göre hayat 'kan'dan ve de ölümden' gelir. Annenin bebeğini (yılanı) diğer android'lerin kanıyla beslemesi ve de Tempest karakterinin bir yarattığı öldürdüğünde içinden embriyonun çıkması örnekleri gibi kaçınılmaz bir şekilde birbirine dolaşmıştır.

Anne çocukları ateist yetiştirmeye çalışır fakat Campion'ı kederi ile başa çıkmak için dua ederken görürüz ve de insanın bir şeye inanmaya ve de güvenmeye bağlı olan eğilimini gözlemleriz.

Ateist olarak programlanmış Android Anne karakteri dahi dini ve de mistik hareketlere sahiptir. Kendi yaşam alanında, kutsal bir kutunun içinde ölen çocuklarından onlarla bağ kurmasını ve de onları hatırlamasını sağlayan eşyalar saklar. Bunun yanında da Anne android görevine ve de onu programlayan kişiye adeta bir din gibi inanç ve bağlılık duyar.

Dizi de yansıtılan inanç ırksal ve de biyolojik değil adeta bütünseldir. Calep ve Marry ve de Android Anne ile baba çocukların gerçek ebeveynleri değildir ama kurdukları ilişki gerçektir.

Dizi şöyle bir mesaj verir, bazı şeyleri başarmak için tanrıya inanmaya ihtiyaç yoktur, bazen de birbirimize inanmamız gerekir. Peki bazı olgulara ve duygulara sahip olmak için insan mı veyahutda bir insanı gerçekten sevip büyütebilmek için onu dünyaya getirmek mi gerekir?

Dilerim ki yazı ile beraber bu diziyi anlamaya ve de izlemeye güzel bir heyecanla gönüllü olursunuz.

E.HÜSEYİN KARACA FRANSIZ DİLİ VE EDEBİYATI 3.SINIF

L'humour est-elle un obstacle au progrès social ?

Talent inné, partie intégrante de l'homme, l'humour est une forme d'expression de l'esprit et de la raison. Tout individu possède le sens de l'humour, tout individu sait présenter les choses, les événements ou les gens de façon détachée et amusante. Il existe différentes formes d'humour, certaines satiriques d'autres plus candides, mais le but est le même : rire et faire rire. Parfois l'humour peut être utilisé à tort jusqu'à devenir un obstacle face au progrès social. L'humour est un sujet tabou que personne n'ose critiquer, cependant l'humour ne nous empêche-t-il pas de dévoiler les vérités et à ainsi aller au fond des problèmes ?

A première vue, il est surprenant d'admettre que l'humour puisse avoir quelconque effet destructeur sur le progrès social. En effet, dans la société moderne, l'homme est à la recherche d'une amélioration de ses conditions de vie en opérant à divers changements.

L'humour peut être à l'encontre de cette voie car comme l'a dit le célèbre écrivain américain Stephen King « L'humour est presque toujours la colère maquillée »

1. L'humour est utilisé dans le but d'exprimer de façon indirecte un sentiment, une opinion, le plus souvent négatif. Comme l'a dit Freud, l'humour nous amène vers « l'humour de notre enfance »

2, c'est-à-dire qu'il nous fait échapper des situations désagréables et embarrassantes. De même, Beaumarchais affirme « Je me presse de rire de tout de peur d'être obligé d'en pleurer »

3. Le problème ne se situe-t-il pas juste ici ? Fuir les problèmes nous permettent-ils de trouver des solutions ? L'humour est comme un mirage, il nous trompe en nous présentant des images irréelles, des images nous provoquant des bons – mais faux – sentiments. L'humour est un vrai obstacle pour l'homme à affronter ses malheurs, ses désespoirs, ses angoisses, ses peurs, en un mot tout ce qu'il lui est paraît désagréable.

L'humour ne présente pas que des effets négatifs sur la société. En effet, l'humour nous permet de nous moquer d'une situation grave ou embarrassante. L'écrivaine Mary An Shaffer le confirme en disant « L'humour est le meilleur moyen de rendre supportable l'insupportable »

4. Déjà, dans l'Antiquité, Hippocrate, médecin grec et philosophe, prescrivait le rire à ses patients pour les guérir de leurs soucis de santé. Mieux encore, le poète Denis Heudré affirme : « Il faudrait inscrire l'humour au patrimoine immatériel mondial de l'Unesco »

5. L'humour a un rôle tellement important au sein de la société que nous pouvons le comparer à une soupape de l'agressivité humaine allégeant ainsi les tensions sociales. Par ailleurs, l'humour est aussi synonyme de liberté de l'esprit. A travers l'humour, l'homme ose exprimer ses pensées, même parfois les plus secrètes et tabous. Avec l'humour, l'homme met son ego à distance. Il nous fait du bien car il pardonne ou comprend. L'humour est donc un bienfait pour la santé au quotidien et pour le bien-être personnel.

L'humour est donc un bon moyen de cacher nos vrais sentiments, nos vraies pensées ; ce qui peut être un frein au progrès social. Mais il est à la main de chacun d'effectuer les justes choix pour ne pas tomber dans l'illusion provoquée par l'humour. Chaque individu étant libre et responsable de ses choix, nous ne pouvons donc pas accuser l'humour comme étant un obstacle au progrès social à mon sens. L'humour procure certes un bon état d'âme, nous fait sentir bien; cependant, l'humour peut-il nous permettre d'atteindre le bonheur ?

ÜÇ MAYMUN FİLM ANALİZİ

Üç Maymun; yönetmenliğini Nuri Bilge Ceylan'ın yaptığı 2008 yılında vizyona giren, başrollerini Yavuz Bingöl, Hatice Aslan, Ahmet Rifat Şungur ve senaristlerinden biri olan Ercan Kesal'ın paylaştığı, yapımcılığını Zeynep Özbatur Atakan ve Fabienne Vonier'in üstlendiği, Imdb puanı 7,3 olan; 2008 yapımı, Türkiye-Fransa-İtalya ortak yapımı bir uzun metrajlı sinema filmidir.

Film, İstanbul'un Yedikule semtinde çekilmiştir. Yaklaşan genel seçimlerde bir muhalefet partisinden adayolan iş adamı Servet, ıssız bir yolda olan ve ölüme yol açan bir trafik kazasının sorumluluğunu almamak için, o sırada araçta bulunmayan şoförü Eyüp'e para verip yalan söyleyerek kendisinin yerine hapse girmeye ikna eder. Kocasını hapse girdikten sonra Hacer, oğlu ile başa çıkmakta zorlanır. Üniversite kazanamayan İsmail okul servisçiliği yapmak istediğini ve bu yüzden de bir araba satın almak istediğini söyler. Arabayı alabilmek için de babasının hapisneden çıktıktan sonra alacağı paranın bir kısmını almayı teklif eder annesine. Hacer hanım başta bunu kabul etmese de oğlunun geceleri kavga ederek gelmesine kayıtsız kalamaz ve Servet'ten para istemek için iş yerine gider. Ancak seçimde kaybeden Servet, hapisteki Eyüp'ün karısı Hacer'le de ilişki kurmak için kadma güzel sözler söyler. Hacer bu sözlere kayıtsız kalamayarak Servet'in ilgisine karşılık verir. Aralarında geçen telefon görüşmelerinden sonra Servet eve gelmeye başlar. Birgün şans eseri, İsmail babasının görüşüne gitmesi gerekirken istasyonda rahatsızlanıp eve geri döner.

Eve döndüğü sırada evde bir erkek sesi duyan ve Hacer'in durumu fark eden oğlu İsmail, annesini suçlar ve ona tokat atar. Evden çıkıp gider ancak eve geri döndüğünde masanın üzerinde bir para zarfı ile karşılaşır. 9 ay sonra hapisten çıkan Eyüp de olanları fark eder. Çünkü İsmail babasını almaya arabayla gider. Babası arabanın nerden çıktığını, nasıl aldıklarını, parayı kimden aldıklarını ve kimin aldığını sorar. Çocuk, annesinin kendisinin ısrarlarına dayanamayarak Servetten para istediğini söyler. Bunu duyan Eyüp daha da şüphelenmeye başlar. Eve gidince karısına da kızar, ancak sessiz kalır. Karısı ile karşılaşmamak için mahallede gezinir ve kahveye gider. Orada kahvecinin çağı Bayram ile dertleşir. Sonraki gün Servet ile görüşmeye ve sözleştikleri parayı almak için onun ofisine gider. Sonrasında ise Hacer'in Servet ile buluşmak için evden çıkmasını ve harabeye doğru ilerlediğini görürüz. Servet ile buluşurlar ancak Servet ilişkilerinin sonlandığını, kocasının hapisten çıktığını ve artık kendisini aramaması gerektiğini söyleyerek kadını uyarır. Ancak kadın ilişkiyi bitirmek istemez ve adamın bacağına yapışır ve bırakmaz. O günün gece yarısında polis gelerek Hacer ve Eyüp'ü emniyete götürür. Orada Servet'in öldüğünü ve telefonundaki son mesajın Hacer'e ait olduğunu söylerler.

Kadın ve adam oradan çıkar ve eve giderler. Oğlu onlarla konuşur. Eyüp oğluna sadece gidip yatmasını ve dinlenmesini söyler. İsmail ailenin "namusunu temizlemek" amacıyla Servet'i öldürünce Eyüp onun hapse girmesini önlemek için, daha önce patronunun kendisine yaptığı teklifi kimsesiz gariban bir genç olan kahvecinin çağı Bayrama yapar. Aile ve karakterler, yaşanan olaylar karşısında üç maymunu oynar. Hiçbir şey olmamış gibi yaşarlar. Üç Maymun filminde, hep bir zaaf (para) uğruna yapılan fedakarlıkları görebiliyoruz. Hepsini para uğruna kendinden bir şeyler feda ederek ve bazı şeylerin üstünü örterek biraradalkalmaya çalışırlar, ama aslında içten içe paramparçalar.

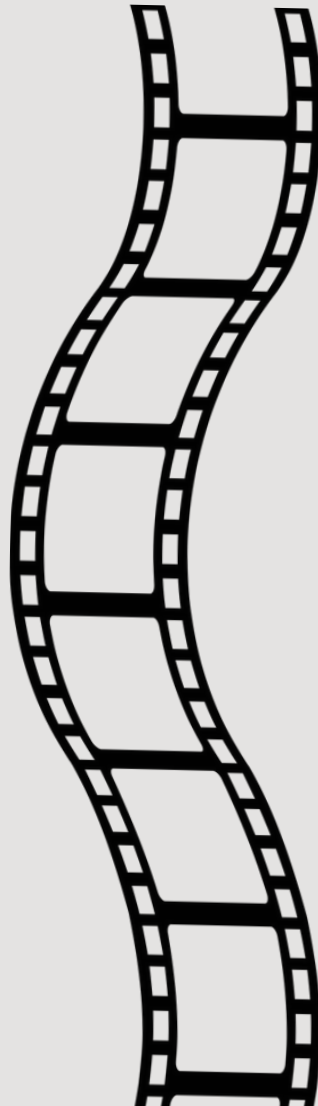
Üç Maymun Karakter Analizi

Servet (Ercan Kesal):

Filmin senaryosuna da katkıda bulunan oyuncu, filmde siyasetçi bir iş adamını canlandırır. Siyaset kariyerini lekelememek için işlediği suçu ört pas etmek için şoföründen yardım ister. Kendi hayatını mahvetmemek için başkalarının hayatını gözden çıkarır. Bu süreçte Eyüp'ün karısı ile birlikte olarak sanki hiçbir şey olmamış gibi hayatına devam eder. Ancak kadının kocası çıkınca işler değişir ve kadından ayrılır.

Bayram (Cafer Köse):

Bayram, annesi ve babası olmayan bir çıraktır. Kahvehanede karın tokluğuna hem çalışır hem de orada yatıp kalkar. Eyüp hapisten çıktıktan sonra bir akşam dertleşirler. Bayramın durumunu bilen Eyüp, oğlunu kurtarmak için Servet'in kendisine yaptığını Bayrama yapar. Ona para teklif ederek suçu üstlenmesini ister. Orada buradan daha rahat olacağını söyler.

İsmail (Ahmet Rifat Şungar):

Ailenin asi çocuğu olan İsmail, üniversiteyi kazanamayan ve kendi istediği işte çalışmak istediği için annesini dinlemez. Eve geç ve kavga etmiş bir halde gelmeye başlar. Zaten üzerinde bulunan sürekli halsizlik ve hastalıklı görüntüsü ile gündüzleri evde yatar. Sonunda annesinin istediğini yapması üzerine annesinin yaşadığı yasak ilişkiye karşı başta sessiz kalır. Annesine biraz kızdıktan sonra başka bir şey demez. Babasına bile bahsetmez bundan. Sonunda aldığı araba ile babasını ceza evinden almaya gider. Babasının şüphelenmesine rağmen yine ona bir şey anlatmaz. İsmail'de hırsları uğruna üç maymunu oynamaya başlar. Ancak sonunda annesinin davranışlarına dayanamaz ve İsmail namus beççiliğine soyunarak Servet'i öldürür.

Hacer (Hatice Aslan):

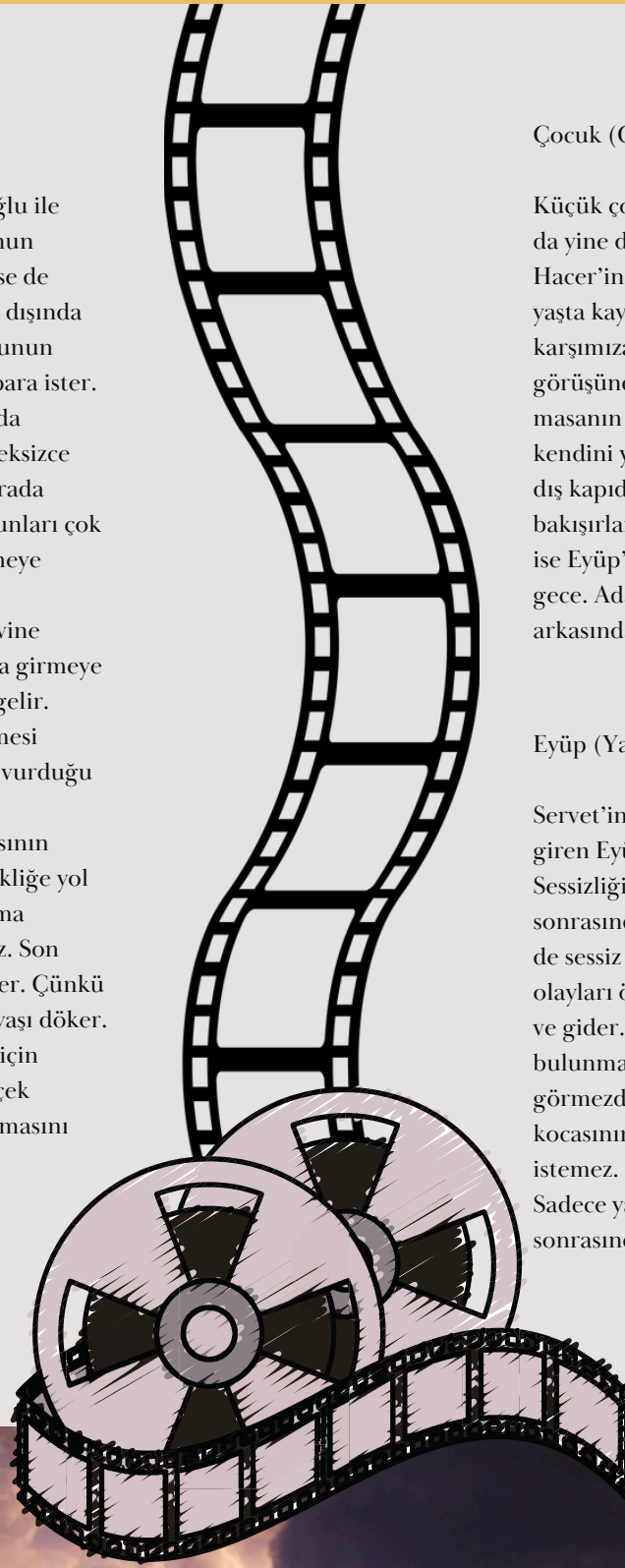
Hacer, kocası hapse girdikten sonra oğlu ile başa çıkmakta zorlanır. Başlarda oğlunun istediğini yerine getirmemekte inat etse de sonrasında oğlunun istediğini yapmak dışında bir şansı olmadığını farkına varır. Oğlunun isteğini yerine getirmek için gider ve para ister. Servet'in iş yerinden çıkar ve sonrasında Servet'in kendisini eve bırakmasını isteksizce kabul eder. Ancak arabadan ineceği sırada Servet ona güzel sözler söyler, başta bunları çok önemsemese de sonradan hoşuna gitmeye başlar ve telefonlaşarak ilişkilerine ilk adımlarını atarlar. Servet'in kadının evine gelmeye başlaması ile ilişkileri sıkıntıya girmeye başlar. Kadın bu durumu görmezden gelir. Hatta öyle ki oğlunun durumu öğrenmesi üzerine hiçbir tepki vermez. Oğlunun vurduğu tokatlardan sonra bile biraz ağlar ama sonrasında ifadesizliğe bürünür. Kocasının hapisten çıkması da kadında bir değişikliğe yol açmaz ve ilişkiye devam etmek ister. Ama Servet'ten herhangi bir karşılık alamaz. Son tartışmalarından sonra da görüşmezler. Çünkü adam ölür ve kadın arkasında çok gözyaşı döker. Hacer de yaşadığı aşkın devam etmesi için Servet'in yaptıklarına göz yumar. Gerçek kocasının o adam yüzünden hapiste olmasını umursamaz.

Çocuk (Gürkan Aydın):

Küçük çocuk filmde çok fazla karşımıza çıkmasa da yine de ona da yer vermekte fayda var. Eyüp ve Hacer'in diğer çocuğudur. Muhtemelen küçük yaşta kaybetmişlerdir. Filmde iki sahnede karşımıza çıkar. İlki İsmail'in babasının ikinci görüşünden geldiği sahnedir. İsmail eve gelip masanın üzerinde para dolu zarfı görür ve kendini yorgun bir şekilde yatağa atar. Bu sırada dış kapıdan sırsıklam küçük bir çocuk girer ve bakışırlar. Sonrasında İsmail uykuya dalar. Diğeri ise Eyüp'ün ve Hacer'in emniyetten döndüğü gece. Adam odaya giderek yatar ve çocuk arkasında belirerek ona sarılır.

Eyüp (Yavuz Bingöl):

Servet'in yaptığı kazayı üstlenerek hapse giren Eyüp, üç maymunu oynamaya başlar. Sessizliği sadece bu olayla kalmaz daha sonrasında karısının Servet ile olan ilişkisine de sessiz kalır. Hapisten çıktıktan sonra olayları öğrenir ancak sadece biraz hırpalır ve gider. Kadına herhangi bir uyarıda bulunmaz. Sanki bir yerde bu olayı görmezden gelir. Halbuki kadın artık kocasının kendisine dokunmasını bile istemez. Eyüp Servet'e de hesap soramaz. Sadece yanına gider ve parayı alır, sonrasında da bir daha görüşmezler.

Bu bölümde, Nuri Bilge Ceylan'ın bu filmini daha iyi anlayabilmek adına çekim açılarına göz atacağız.

Kamera açısı, kameranın nesneye göre konumlandırıldığı açıdır. Bu açı, bizim konuyu nereden gördüğümüz, nereden göstermek istediğimiz ve daha sonrasında da sabitlediğimiz görüntüde izleyicilerin konuyu görecekleri açıdır. Kamerayı kendi gözümüzdür ve gözümüzün tüm hareketlerine sahiptir. Yaklaşır uzaklaşır, Sağa sola, yukarı aşağı hareket eder. Tüm bu hareketlerin sonunda bir açıda karar kılınır ve çerçeveleme bu açıdan yapılır. Bu açı artık bizim kamera açımızdır. Kamera ile konuyu gördüğümüz yer, konuyu izleyiciye aktardığımız noktadır.

Üç Maymun filminin yönetmenliğini yapan Nuri Bilge Ceylan da olayların izleyiciye güzel bir şekilde aksetmesi için birçok çekim açısına yer vermiştir. Öncelikle oyuncuların ruh hallerinin daha iyi anlaşılabilmesi, onların gözlerinde duyguları daha net bir şekilde anlayabilmemiz için oyuncuların hepsine “yakın çekim” uygulanmıştır. Bu teknik ile oyuncuların duygu analizini yapabilmek kolaylaşmıştır. Sonrasında kullanılan “zoom” tekniği ile oyuncuların yaşadıkları duygulara karşılık gelen nesnelere vurgu yapılır.

Örneğin; İsmail annesi ile Servet'i evde ilk yakaladığında, adamın sesini duyar duymaz odasına geçer ve o sırada önce mutfaktaki büyük cam su bardağına sonrasında ise bıçağa “zoom“ yapılır.

Burada İsmail'in o an yaşadığı duygu yoğunluğu ile yapabileceği eylemleri tahmin etme şansımız oluyor. Her ne kadar adama ya da annesine bir zarar vereceğini düşünsek de İsmail evden çıkıp gidiyor.

Bir diğer çekim açımız ise “arkadan ve boydan” yapılan çekimdir. Bu açıyı da Servet ve Hacer'in son buluşmasında görebiliriz. Kamera bu sahnede Hacer'i arkada ve boydan uzak bir konumda çeker. Bu açının devamından ise çalılıkların arasından bir gizli çekim gelir. Bu gizli çekimin anlamı ise orada onları izleyen birisinin olmasıdır.

Az da olsa kullanılan diğer çekim açısı ise “üst açı”dır. Hacer Servet'in ofisinden çıktıktan sonra, hemen karşıda bulunan durağa gider. Bu sırada onu yukarıdan, yani ofisinden seyreden Servet kadını bırakmak için oraya gider. Yukarıdan izlediği sırada kadının vücudunu seyreder.

Filmde Müzik ve Ses Kullanımı

Bir filmi film yapan her ne kadar çekim açıları veya görüntüler olsa da seslerin ve müziklerin etkisini de göz ardı edemeyiz. Gerek dış sesler, gerek konuşmalar, gerekse de müzik filmin temel yapıtaşını oluşturur.

Bu filmimizde bize en çok eşlik eden ses, tren, ezan ve rüzgar sesidir. İzleyici tarafından duyulmaması istenen bir konuşma olduğunda veya dakikliğin önemli olduğu durumlarda tren sesini duyarız. Çünkü tren gürültüsü bakımından diğer sesleri duymayı zorlaştırır ve ayrıca belli bir kalkış saati olduğu için de zaman vurgusu yapılır. Rüzgar sesi ise bazen fırtına habercisi bazen ise tatlı bir meltem habercisi olur. Filmde gerginliği, oyuncuların iç sıkıntılarının ağır bastığı sahnelerde rüzgarın şiddetli sesini duruyoruz. Ama İsmail'in kardeşini gördüğü sahnede olduğu gibi, insanın içini ısıtan bir sahnede de, rüzgarın perdeleri naiflikle havalandıran tatlı esintisinin sesini duyuyoruz. Tabi ki yapılan yanlış bir davranışın olduğu sahne de ise ezan sesini duymak mümkün.

Konuşmalar bu filmde çok farklı ele alınan bir konudur. Çünkü sandığımızın aksine eşzamanlı ilerleyen konuşmalar yoktur. Yeri geliyor karakterin ağız kıpırdamadan konuşmaları duyuyoruz, yeri geliyor oyuncu konuşmanın ortasında ağızını kıpırdatmaya başlıyor. Ya da yapılan konuşmalara izleyici dahil edilmiyor. İzleyici o sahneyi izlerken bir bakıyor konuşma çoktan sonlanmış ve olay kapanmış. İzleyici son sözde yakalıyor oyuncuyu. Bazen ise konuşmalar gözler aracılığı ile gerçekleşiyor. Neler anlatmak istediğini bakışlardan ve karşıdaki kişinin verdiği tepkiden anlayabiliyoruz.

Filmde kullanılan müzik ise aslında Hacer'in iç dünyasının bir yansıması olabilir. Onun kendi içinde yaşadığı ama karşılığını alamadığı aşkın bir yansıması. Filmde yalnızca bir tane şarkı kullanılır, o da Yıldız Tilbe'nin "Sende Sev Ama Sevilme" adlı şarkısıdır. Şarkı filmde kadının telefonun zil sesidir. Servet her aradığında bu şarkı çalar. İlişkileri bu şarkı ile başlar ve yine bu şarkı ile son bulur.

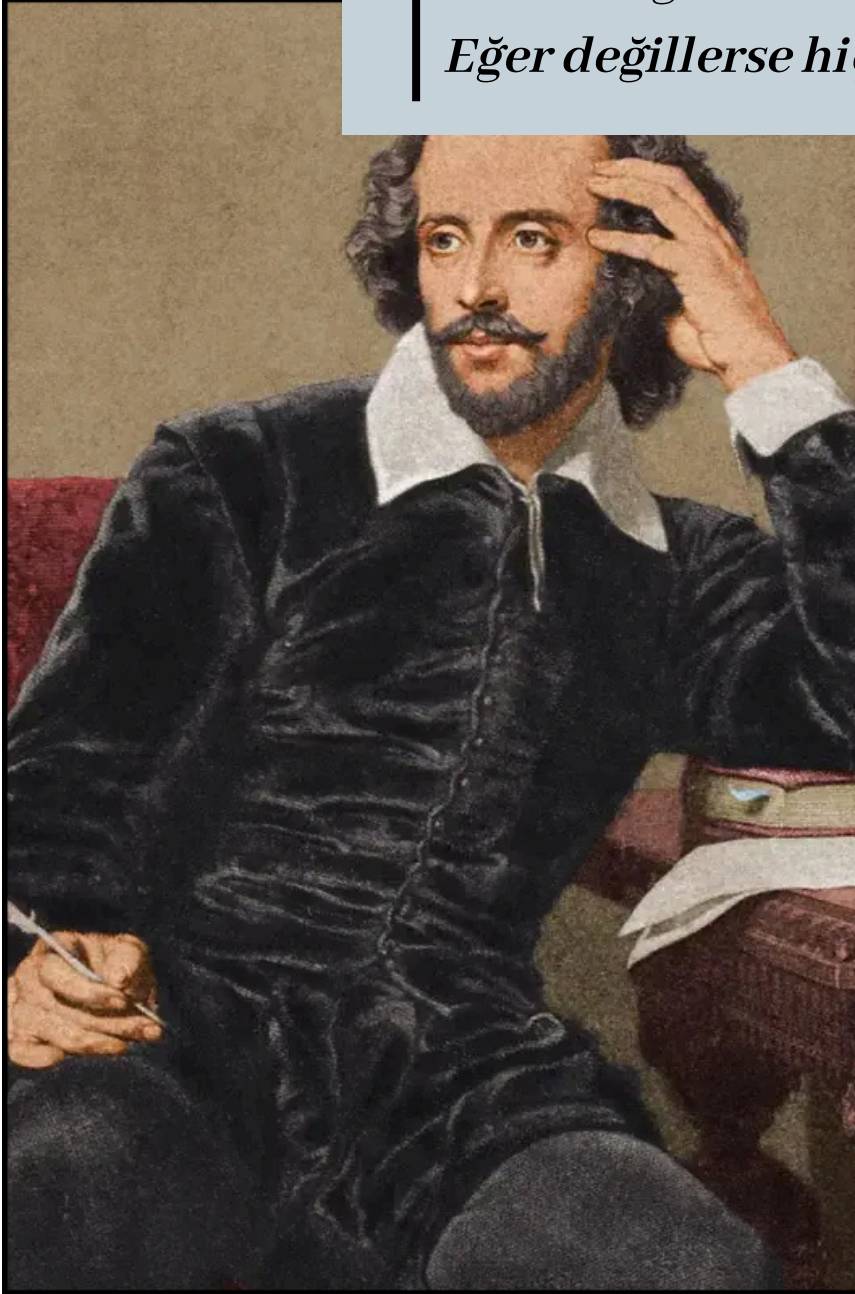
Sonuç olarak toplumumuzun belki de en çok sergilediği bir durum olan "Üç Maymun"u oynamak bu kadar etkileyici bir şekilde anlatılamazdı. Gerçeklere gözünü kapatıp başını derde sokmamayı, doğruları dinlemeden ve söylemeden kurnazlıkla oradan sıyrılmayı temsil eden bu kelime bir ailenin yaşadıkları olaylar ile anlatılmıştır. Eyüp ve ailesinin başına gelen olaylar toplumda birçok kişinin başına gelebilecek ve hatta gelebilen olaylardır. Çünkü ortada bir zaaf var, para par. İnsanlar zaafaları uğruna, daha iyi bir yaşam uğruna, şan şöret uğruna bu oyunu oynamak durumunda kalıyorlar. Ya da "bana dokunmayan yılan bin yaşasın" deyiminin ardına sığınarak, çevrelerinde gelişen kötü olaylara sessiz kalıyorlar ya da görmezden gelerek çekip gidiyorlar. Toplumda yaşanan çoğu kötü olayların başlıca sebeplerinden biri sessizliğe gömülerek, duymazdan gelerek ve görmezden gelerek yaşamaya devam etmemizdir.

Bu oyunu oynamaya devam ettiğimiz sürece bu filmdeki aile gibi bir arada kaldığımızı sanıp, aslında parçalanmaya mahkum olacağız.

DİLEK DİPBAKUZ

WILLIAM SHAKESPEARE

*İnsanlar göründükleri gibi olmalıdır.
Eğer değilse hiç görünmesinler daha iyi.*

William Shakespeare, dünya edebiyatının en büyük isimlerinden biri olarak kabul edilir. Oyunları, şiirleri ve soneleriyle edebiyat tarihine damga vurmuş olan Shakespeare, aynı zamanda hayatıyla ilgili birçok gizemi de beraberinde getirir. Onun eserleri, yüzyıllar boyunca insan doğasını ve toplumsal dinamikleri derinlemesine inceleyen zengin bir miras bırakmıştır. Bu yazıda, Shakespeare'in hayatının önemli anlarına ve bilinmeyen yönlerine dair bir derinlemesine inceleme sunacağız.

William Shakespeare'in Hayatı

William Shakespeare, 1564 yılında İngiltere'nin Stratford-upon-Avon kasabasında doğdu. Doğum tarihi kesin olarak bilinmemekle birlikte, 26 Nisan 1564'te vaftiz edildiği kayıtlarda yer alır. Babası John Shakespeare, bir eldiven ustası ve yerel yönetici, annesi Mary Arden ise zengin bir çiftçi ailesinin kızıydı.

İlk eğitimini King's New School'da Latince eğitimi alarak geçirdi. Bu eğitim, onun gelecekteki yazarlık kariyerine önemli bir temel sağlamıştır. 1582 yılında, 18 yaşında olan Shakespeare, kendisinden sekiz yaş büyük olan Anne Hathaway ile evlendi. Bu evlilikten Susanna adında bir kızı ve Hamnet ile Judith adında ikiz çocukları oldu. Hamnet, 11 yaşında hayatını kaybetti ve bu olayın Shakespeare'in eserlerinde derin bir etki bıraktı.

Kariyerinin Başlangıcı...

1590'ların başında Shakespeare, Londra'ya taşındı ve burada tiyatro dünyasında hızlı bir yükseliş yaşadı. Lord Chamberlain Men adlı tiyatro topluluğuna katıldı ve kısa sürede önemli bir oyun yazarı ve aktör olarak tanındı. Bu topluluk daha sonra Kral I. James'in himayesine girerek King's Men adını aldı. Shakespeare'in eserleri, Globe Tiyatrosu'nda sahnelendi ve büyük ilgi gördü. İlk oyunlarından biri olan "Titus Andronicus" genç Shakespeare'in dramatik yeteneklerini ve anlatım gücünü ortaya koydu. Ancak onun asıl yükselişi, 1590'ların ortalarından itibaren yazdığı eserlerle gerçekleşti. "Hamlet", "Othello", "Macbeth" ve "Kral Lear" gibi trajedileri, "Bir Yaz Gecesi Rüyası", "Hırçın Kız" ve "On İkinci Gece" gibi komedileri, onun dehasının kanıtlarıdır. "Hamlet", "Othello", "Kral Lear" ve "Macbeth" gibi tragedyaalar, insan doğasının en karanlık ve karmaşık yönlerini keşfederken, aynı zamanda evrensel temaları işleyerek her dönemden izleyiciye hitap etmeyi başarmıştır. Bu oyunlarda, karakterlerin derinliği ve psikolojik incelik, Shakespeare'in dramatik gücünün doruk noktasıdır. Shakespeare'in komedileri ise toplumsal eleştirilerle doludur. "Yanlışlıklar Komedyası", "On İkinci Gece" ve "Hırçın Kız" gibi eserler, mizahi unsurlar ve keskin diyaloglarla izleyiciyi güldürürken, aynı zamanda toplumsal normlar ve insan ilişkileri üzerine düşündürür. Shakespeare, oyun yazarlığının yanı sıra, şiir dalında da büyük başarılar elde etmiştir. 154 sone ve birkaç uzun şiir, onun lirik yeteneklerini sergiler. Sonelerinde aşk, zamanın geçişi, güzellik ve ölümsüzlük gibi temaları işler. Bu şiirler, dilin ustaca kullanımı ve derin duygusal içeriği ile dikkat çeker.

Shakespeare'in bu olağanüstü eserlerinden birkaçına birazcık değinelim mi?

“Hamlet”; 1599 – 1601

Hamlet, Shakespeare'in en ünlü trajedilerinden biri olarak biliniyor ve Danimarka prensi Hamlet'in hikâyesini anlatıyor. Oyun, entrika, ihanet ve trajik olaylar etrafında gelişiyor. Danimarka Prensi Hamlet'in babasının ölümünden sonra yaşadığı olayları ve intikam arayışını konu alır. **"To be, or not to be: that is the question."**

*"Olmak ya da olmamak, işte bütün mesele bu!
Düşüncemizin katlanması mı güzel
Zalim kaderin yumruklarına, oklarına
Yoksa direktip bela denizlerine karşı
Dur, yeter demesi mi?
Ölmek, uyumak sadece!
Düşünün ki uyumakla yalnız
Bitebilir bütün acıları yüreğin,
Çektiği bütün kahırlar insanoğlunun."*

Hamlet

“Macbeth”; 1606

Shakespeare trajedileri arasında en kısa olanı olan Macbeth, İskoç general Macbeth'in, güç hırsı ve karısı Lady Macbeth'in etkisiyle kral olmak için işlediği cinayetler ve sonrasında yaşadığı trajik düşüşü anlatır. Hayaletler ve cadılar gibi doğaüstü unsurlar da kullanılarak, insan doğasının karanlık tarafları ve suçluluk duygusu ustalıkla işleniyor. Macbeth, güç ve hırsın insanı nasıl yozlaştırabileceğini ve suçluluk duygusunun insan ruhunu nasıl tüketebileceğini gösteren çarpıcı bir eserdir. Shakespeare'in derin karakter analizleri ve etkileyici dil kullanımı, Macbeth'i edebiyatın ölümsüz klasiklerinden biri yapar. **"Fair is foul, and foul is fair."**

“Romeo ve Juliet”; 1591-1596

Aşk hikâyesi denildiğinde akla gelen ilk eserlerden biri olan Romeo ve Juliet, iki insanın birbirlerine duydukları tutkuyu anlatıyor. Oyun, Verona'da yaşayan iki genç âşık olan Romeo ve Juliet'in trajik hikâyesini anlatır. Aileleri arasındaki düşmanlık, onların aşklarını yasak kılar ve bu yasak aşk, trajik bir sonla noktalanır. Romeo ve Juliet, aşkın ve trajedinin dokunaklı bir birleşimi olarak, yüzyıllardır okuyucuları ve izleyicileri etkilemeye devam eden bir eserdir. Shakespeare'in insan doğasını ve duygularını derinlemesine anlama yeteneği, bu oyunu ölümsüz kılan unsurlardan biridir. **"O Romeo, Romeo! Wherefore art thou Romeo?"**

“Kral Lear”; 1605

İngiltere kralı Kral Lear'in, insan ahlakını, sadakatini ve ihanetini konu alan trajedisi, aile ve miras ilişkilerinin karmaşıklığını anlatıyor. Kral Lear, üç kızı arasındaki ilişkileri ve miras dağıtımını test eder, ancak kızlarının sadakatini sınamak için yanlış bir yol izler. Kral Lear, insan doğasının karanlık yönlerini ve güç, ihanet, sadakat gibi evrensel temaları derinlemesine işleyen bir eser olarak, Shakespeare'in en güçlü trajedilerinden biridir. Karakterlerin karmaşıklığı ve hikayenin dramatik yapısı, bu oyunu tiyatro tarihinin ölümsüz klasiklerinden biri yapar.

"How sharper than a serpent's tooth it is to have a thankless child!"

"Othello"; 1603

"İnsanlar gördükleri gibi olmalıdır. Eğer değilse hiç görünmesinler daha iyi."

Othello

Oyun, general olan Othello'nun, karısı Desdemona'ya olan sevgisini ve subay olan Iago'nun entrikaları sonucunda yaşadığı trajik olayları anlatır. Othello, kıskançlık ve ihanetin insan hayatında yol açabileceği yıkımı çarpıcı bir şekilde gözler önüne seren bir eserdir. Shakespeare'in derin karakter tahlilleri ve trajik anlatım tarzı, Othello'yu edebiyatın en önemli trajedilerinden biri yapar. "Reputation, reputation, reputation! O, I have lost my reputation! I have lost the immortal part of myself, and what remains is bestial."

William Shakespeare'in Şiirleri

William Shakespeare oyun yazarlığının yanı sıra, birçok önemli şiir de kaleme aldı. En ünlü şiir koleksiyonu olan "Sonnets", Shakespeare'in 154 şiirini içeriyor. Bu şiirlerde aşk, zaman, güzellik ve ölüm gibi evrensel konular işleniyor. Sonnet'lerin incelikli dizesi ve derin duyguları, onları edebi mirasın önemli bir parçası haline getiriyor. Bu soneler, edebiyat tarihinde büyük bir öneme sahiptir ve Shakespeare'in şiirsel dehasının bir yansıması olarak kabul edilir.

Sone 18 "Shall I compare thee to a summer's day?"

SONE 8

Sen ki müziksinsin, müzik dinlerken hüznün niye?
Tatlılar kavga etmez; sevinç, sevinçle coşar.
Sana zevk vermeyene katlanırsın ne diye?
Can sıkıyı bağına basmakta ne anlam var?
Birbirine eş olan hoş seslerin uyumu
Yine de kulağına sıkıntı mı veriyor?
Bil ki âhengin sana tatlı bir sitemi bu:
"Parçaları dinleyip tümü unuttun," diyor.
Dinle, iyi bir koca gibi, tek bir tel nasıl
Yaratırsa eşiyile birlikte hoş ,bir ezgi,
Baba, çocuk ve mutlu ana, yapıyor fasıl:
Kulakları okşuyor tek bir sesin ahengi.
O sözsüz şarkı sanki tek bir ağızdan sana
"Değerin olmaz, " diyor, "yaşarsan tek başına."

Miras ve Ölüm...

Shakespeare, 1613 yılında Stratford-upon-Avon'a geri döndü ve burada daha sakin bir hayat sürdü. 23 Nisan 1616'da, 52 yaşında hayata veda etti. Mezarında yer alan "Kötü talih bana dokunacak kimseye, kemiklerimi yerinden oynatacak kimseye" yazılı epitafi, onun ölümünden sonra bile gizemini korumasına katkıda bulunmuştur. Shakespeare'in ölümüyle birlikte, İngiliz edebiyatının ve dünya edebiyatının en büyük ustalarından biri aramızdan ayrılmış oldu. William Shakespeare'in mirası, edebi dünyada silinmez bir iz bırakmıştır. Onun oyunları ve şiirleri, yüzyıllardır sahnelenmekte ve okunmaktadır. Modern edebiyat, tiyatro ve dil üzerindeki etkisi ise tartışılmaz bir gerçektir. Shakespeare, dilin sınırlarını zorlamış, yeni sözcükler ve deyimler yaratmış ve insan deneyimini en evrensel biçimde anlatmayı başarmıştır.

William Shakespeare Gizemi Ve Bilinmeyenleri...

Shakespeare'in hayatı ve eserleri üzerine pek çok tartışma ve spekülasyon yapılmıştır. Özellikle yazarın kimliği konusu, akademik çevrelerde yoğun bir şekilde tartışılmıştır. "Shakespeare kimliği" sorusu, bazı teorisyenlerin eserlerin başka yazarlar tarafından yazıldığını iddia etmesine neden olmuştur. Bir diğer gizem ise Shakespeare'in "kayıp yılları"dır. 1585 ile 1592 yılları arasında Shakespeare'in hayatına dair çok az bilgi bulunmaktadır. Bu dönemde nerede olduğu ve ne yaptığı hakkında çeşitli teoriler mevcuttur; bazıları onun İtalya'yı gezdiğini, bazıları ise hukuk veya tıp eğitimi aldığını öne sürer.

Shakespeare'in 23 Nisan 1564'te doğduğu düşünülüyor. Bu durumda aynı gün doğmuş ve ölmüştür. İngilizce'ye 1.700'den fazla kelime kazandırmıştır. Özellikle romantik dönemde, Shakespeare'in dehası büyük övgü almış ve Victoria döneminde yaşayanlar, ona büyük bir hayranlıkla tapmışlardır. George Bernard Shaw tarafından "bardolatry" olarak adlandırılan bu hayranlık biçimi, Shakespeare'in eserlerine duyulan derin saygıyı ifade etmiştir. William Shakespeare, hayatı boyunca eserlerinde birçok imza kullanmıştır: "Willm Shaksp", "William Shakespe", "Wm Shakspe", "William Shakspere", "Willm Shakspere" bilenen 6 imzasından birkaçıdır. Shakespeare'in kendi el yazısına ait herhangi bir mektup veya günlük bulunmamaktadır.

-William Shakespeare, edebi dünyada eşsiz bir yere sahiptir. Sadece yazdığı eserlerle değil, aynı zamanda yaşamının bilinmeyen yönleriyle de dikkat çeken bir figürdür. Onun eserleri, insanlığın en derin duygularını ve düşüncelerini ifade ederken, evrensel temaları ve insani zayıflıkları kusursuz bir şekilde yansıtır. Shakespeare'in mirası, günümüzde de yaşamaya devam ederken, her yeni nesil, onun büyüleyici dünyasında kendini bulmaya devam ediyor.

Shakespeare'in çalışmaları, hem birer sanat eseri olarak hem de insan doğasının derinliklerini anlamaya yönelik rehberler olarak kalıcı bir değer taşımaktadır. Dünya edebiyatının bu büyük dehası, her zaman merak uyandırmaya ve hayranlık uyandırmaya devam edecektir.-

Sena Nur Erdoğan

FİLİSTİN'İN SEMBOLÜ KARPUZ DİLİMİ

Filistin direnişinin sembolü haline gelen Karpuz Dilimi 7 Ekim'den bu yana devam eden İsrail saldırıları ile yeniden gündeme geldi.

1967'deki 6 Gün Savaşı'ndan sonra İsrail, Batı Şeria ve Gazze şeridinde kontrolü ele geçirek Filistin bayrağının açıkça sergilenmesini yasakladı. Filistin bayrağının açıkça gösterilmesinin yasaklanması üzerine Filistin halkı bayrağın rengini taşıyan karpuz simgesini taşımaya başladı. Bu süreçte Filistinliler 26 yıl boyunca, içerisinde Filistin bayrağının renklerini taşıyan Karpuz Dilimini temsilen kullanmaya başladılar. İsrail, bu yasağı 1993'te İsrail ve Filistin Kurtuluş Örgütü'nün karşılıklı olarak tanınmasını sağlayan Oslo Anlaşmaları yürürlüğe girene kadar sürdürdü. Oslo Anlaşması'yla bayrak, Filistin'in simgesi olarak kabul edildi. Ve böylece yasak kalktı. Filistin bayrağı Gazze ve Batı Şeria'da tekrar kullanılmaya başlandı. İsrail'in Filistin'e yaptığı soykırım ile tüm Dünya -başta ABD ve Avrupa ülkeleri olmak üzere- sokaklara döküldü. Protestocuların bayrakları ve pankartlarda yer alan karpuz figürleri de büyük ölçüde dikkat çekti.

İsrail'in uyguladığı yasakla ortaya çıkan Karpuz Dilimi, tüm dünyada Filistin halkının sembolü olmaya devam edecek gibi duruyor.

Kader Kızılkaya

KAYNAKÇA

ELEKTRONİK KİTAPLAR BASILI KİTAPLARI GÖLGEDE MI BIRAKACAK?

BOZKURT, A. , BOZKAYA, M. (2013). ETKİLEŞİMLİ E-KITAP: DÜNÜ, BUGÜNÜ, YARINI. AKADEMİK BİLİŞİM, 23,25.

KALBURAN, Ç. (2014). E-KITAP ÇAĞI VE TÜRKİYE'DE E-KITAP SEKTÖRÜ. PAMUKKALE İŞLETME VE BİLİŞİM YÖNETİMİ DERGİSİ, (1), 24-35.

ÖNDER, İ. (2011). E-KITAP VE DÜNYADA ELEKTRONİK KİTAP YAYINCILIĞI. TÜRK KÜTÜPHANECİLİĞİ 25 (1), 97-105.

URL-1, [HTTPS://SOZLUK.GOV.TR/](https://sozlu.gov.tr/) 23.05.2024.

AYDINLANMA BAĞLAMINDA JEAN JACQUES ROUSSEAU

ATIKER, E., (1998). MODERNİZM VE KİTLE TOPLUMU, VADİ YAYINLARI, ANKARA.

AYKAÇ, G. (2021). 18. YÜZYIL FRANSIZ DÜŞÜNCESİNDE DIDEROT'UN YERİ VE ÖNEMİ.

BAŞCI, V. (2002). RASYONEL DİN ANLAYIŞLARI VE DEİZM, ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ YAYINLARI, ERZURUM.

CEVİZCI, A. (1999). AKILCILIK, PARADİGMA FELSEFE SÖZLÜĞÜ İÇİNDE, PARADİGMA YAYINEVİ, S. 30- 31, İSTANBUL.

CEVİZCI, A. (2008). AYDINLANMA FELSEFESİ TARİHİ, ASA YAYINLARI, BURSA.

ÇİĞDEM, A. (2006). AYDINLANMA DÜŞÜNCESİ.

ÇÜÇEN, A. K. (2013). ORTA ÇAĞ VE RÖNESANSTA FELSEFE, EZGİ KİTABEVİ, BURSA.

DAVAL, R. (1968). FRANSIZ DÜŞÜNCE TARİHÇESİ, ÇEV. MEHMET ULAŞ, HAREKET YAYINLARI, İSTANBUL.

DURHAN, G. (2023). ROUSSEAU'NUN AYDINLANMACI AKIL ELEŞTİRİSİ. SINOP ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER DERGİSİ, 7(1), 117-141.

[HTTPS://DOI.ORG/10.30561/SINOPUSD.1232957](https://doi.org/10.30561/sinopusd.1232957)

ERDEM, H.(1994). DEİZM. TDV İSLAM ANSİKLOPİDİSİ, İSTANBUL.

GÜLTEKİN, V. (2001). JEAN JACQUES ROUSSEAU HAYATI VE ESERLERİ, KASTAŞ YAYINLARI, İSTANBUL.

GÜVENÇ, C. (2020).FRANSIZ BURJUVA DEVRİMİ: BİR AYDINLANMA HAREKETİ OLARAK MUTLAK MONARŞİDEN CUMHURİYETE GEÇİŞ. KAYSERİ ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER DERGİSİ, 2(1), 64-73.

KARABAĞ, İ. (2015). "AYDINLANMA İDEOLOJİSİNİN DİLE YANSIMALARI: J. C. GOTTSCHED VE J. C. ADELUNG'UN DİL ÜZERİNE DÜŞÜNCELERİ", KAFKAS ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ DERGİSİ, 2015(15), S. 31-47.

KIZILÇELİK, S. (2005). BATI BARBARLIĞI 1: ROUSSEAU, MARX VE NIETZSCHE ÜZERİNE, ANI YAYINLARI, ANKARA.

DURMUŞ, Ş. (2010). JEAN JACQUES ROUSSEAU'DA BAZI TEMEL KAVRAMLAR VE DOĞAL DİN ANLAYIŞI, YÜKSEK LİSANS TEZİ.

OUTRAM, D. (2007). "AYDINLANMA", SEVDA ÇALIŞKAN VE HAMİT ÇALIŞKAN (ÇEV.), ANKARA: DOST KİTABEVİ.

ROUSSEAU, J. J. (2002). İNSANLAR ARASINDAKİ EŞİTSİZLİĞİN KAYNAĞI VE TEMELLERİ ÜZERİNE KONUŞMA (R. N. İLERİ, ÇEV.). İSTANBUL: SAY YAYINLARI.

ROUSSEAU, J.J.(2005). TOPLUMSAL MUKAVELE, ÇEV. CENAP KARAKAYA, SOSYAL YAY., İSTANBUL.

RUSSELL, B. (1994). BATI FELSEFESİ TARİHİ 3: YENİÇAĞ, ÇEV. M. SENCER, SAY YAY., İSTANBUL.

MODERNİZM'E KISA BİR BAKIŞ

ŞEYLAN, G., POSTMODERNİZM, İMGE KİTABEVİ YAYINLARI, 2020(6.BASIM)

MODERNİZMDEN POSTMODERNİZME, HECE YAYINLARI, 2008(ÖZEL SAYI:16)

AYNACI,F. (2015). JEAN-PHILIPPE TOUSSAINT'IN FOTOĞRAF MAKİNASI VE MÖSYÖ ADLI YAPITLARINDA POSTMODERNİZM VE MINIMALİZM(YÜKSEK LİSANS TEZİ). ANKARA ÜNİVERSİTESİ, ANKARA.

[HTTPS://UPLOAD.WIKIMEDIA.ORG/WIKIPEDIA/COMMONS/9/99/CALLIGRAMME.JPG](https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/9/99/Calligramme.jpg)

[HTTPS://WP.OGGUSTO.COM/WP-CONTENT/UPLOADS/2023/04/FUTURİZM-SANAT-AKIMI-HAKKINDA-BILMENİZ-GEREKENLER-1.WEBP](https://wp.oggusto.com/wp-content/uploads/2023/04/futurizm-sanat-akimi-hakkinda-bilmeniz-gerekenler-1.webp)

BAUDELAIRE, C.(2021) MODERN HAYATIN RESSAMI (ALİ BERKTAY, ÇEV.)İLETİŞİM YAYINLARI(ORJİNAL ESERİN YAYIN TARİHİ,1846).

YAZAR OLMADAN ÖNCE SIMONE DE BEAUVOIR

FILİZ BAYOĞLU KINA, SIMONE DE BEAUVOIR'IN ETİĞİ ÜZERİNE, FLS(FELSEFE VE SOSYAL BİLİMLER DERGİSİ),ERZURUM,2020 BAHAR,SAYI: 29,163-179

GÖNÜL BAKAY,SIMONE DE BEAUVOIR YAŞAMI FELSEFESİ ESERLERİ,BAHÇEŞEHİR ÜNİVERSİTESİ YAYINLARI, İSTANBUL,2014

L'HUMOUR EST-ELLE UN OBSTACLE AU PROGRÈS SOCIAL ?

[HTTP://EVENE.LEFIGARO.FR/CITATION/HUMOUR-PRESQUE-TOUJOURS-COLERE-MAQUILLEE-74118.PHP](http://evene.lefigaro.fr/citation/humour-presque-toujours-colere-maquillee-74118.php)

S. FREUD, LE MOT D'ESPRIT ET SES RAPPORTS AVEC L'INCONSCIENT, P. 366

BEAUMARCHAIS, LE BARBIER DE SÉVILLE, P.49

[HTTPS://WWW.DICOCITATIONS.COM/CITATIONS/CITATION-99047.PHP](https://www.dicocitations.com/citations/citation-99047.php)

[HTTPS://CITATIONS.OUEST-FRANCE.FR/CITATION-DENIS-HEUDRE/FAUDRAIT-INSCRIRE-HUMOUR-PATRIMOINE-IMMATERIEL-131864.HTML](https://citations.ouest-france.fr/citation-denis-heudre/faudrait-inscrire-humour-patrimoine-immateriel-131864.html)